

Tornio

Tornion kaupungin talousarvio 2025 ja -suunnitelma 2026–2027

Tornion kaupungin talousarvio ja -suunnitelma 2025–2027
Tornion kaupunki
Suensaarenkatu 4, Tornio

Taitto- ja painotyö:
Tornion kaupungin talouspalvelut ja asiakaspalvelupiste Kompassi

Tornion kaupunki

Talousarvio 2025

Tornion kaupungin talousarvio 2025 ja -suunnitelma 2026–2027

Kaupunginjohtajan katsaus	1
Toimintaympäristön kuvaus.....	3
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen	3
Väestönkehitys.....	7
Elinkeinoelämä.....	12
Työllisyyden edistäminen ja Tornion työllisyyspalvelut	15
Koulutus ja osaaminen.....	18
Asuminen ja rakentaminen.....	20
Alue-, seutu- ja rajayhteistyö.....	24
Tornion kaupungin talous	27
Suomen kuntatalouden lähtökohdat.....	27
Tornion kaupungin kuntatalouden piirteitä	30
Talousarvio 2025 ja -suunnitelmavuodet 2026–2027.....	31
Riskienhallinta.....	37
Tornion kaupungin strategisen kehittämisen suuntaviivat	43
Strategisen ohjauksen periaatteet.....	43
Tornion kaupunkistrategia 2021–2025 ja strategian toimeenpano.....	44
Tornion kärkihankkeet.....	46
Henkilöstölinjaukset ja henkilöstösuunnitelma	48
Talousarvion rakenne ja sitovuus sekä talousarviossa pysyminen	51
Käyttötalousosa toimielimittäin	54
Tarkastuslautakunta.....	54
Keskushallintopalvelut	55
Sivistyspalvelut	65
Sivistyslautakunta	68
Elämänlaatulautakunta	73
Aineen taidemuseon johtokunta.....	81
Tekniset palvelut	84
Teknisten palvelujen lautakunta.....	85
Perämeren jätelautakunta.....	89
Meri-Lapin ympäristölautakunta.....	90
Investointiosa toimialoittain.....	92
Tuloslaskelmaosa	99
Rahoitusosa.....	104
Toimialojen ja toimielimien tuloslaskelmaosat	107
Tarkastustoimi.....	107
Keskushallintopalvelut	108
Sivistyspalvelut	109
Tekniset palvelut	113
Tytäryhteisöjen tavoiteasettelu ja talousarvotiedot TA 2025 – TS 2026–2027.....	118

KUVIOT

Kuvio 1. Hyvinvointityön painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet 2021–2025.	3
Kuvio 2. Tornion väestönmuutosten tunnuslukuja 2017–2023.	8
Kuvio 3. Tornion väestönmuutokset Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuosina 2024-2045.	9
Kuvio 4. Väestöllinen huoltosuhde Torniossa ja koko maassa 2024-2045 (Tilastokeskuksen väestöennuste 2024).	9
Kuvio 5. Työttömyyskultujen rahoitusosuuden kehitys nyt ja vuoden 2025 alusta (Lähde: Kuntaliitto).	16
Kuvio 6. Vasemmalla käynnistyneet ja valmisteilla olevat keskusta-alueen asemakaavoituskohteet, oikealla käynnistyneet ja valmisteilla olevat yleiskaava-, osayleiskaava- ja asemakaavahankkeet koko kaupungin alueella.	21
Kuvio 7. Myönnetty rakennusluvat (k-m ²) Torniossa 2012–2024 (tilanne 23.10.2024, kaikki rakennustyytit).....	22
Kuvio 8. Asuntotuotanto Torniossa 2012–2024 (tilanne 23.10.2024).	23
Kuvio 9. Tornion vuosikate ja tilikauden yli-/alijäämä 2017–2027.	30
Kuvio 10. Tornion verotulojen kehitys 2017–2027.....	32
Kuvio 11. Tornion kaupungin valtionosuudet 2021–2027.....	34
Kuvio 12. Riskien merkittävyys.....	37
Kuvio 13. Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2025.....	38
Kuvio 14. Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello.	43
Kuvio 15. Tornion kaupunkistrategian 2021–2025 tiivistelmä.....	44
Kuvio 16. Tornion kaupunkistrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi.....	45
Kuvio 17. Tornion kaupungin luottamushenkilö- ja virasto-organisaatio.....	48
Kuvio 18. Tornion kaupungin henkilöstöohjelma 2021–2025.	49

TAULUKOT

Taulukko 1. Tornion kaupungin väestönkehitys 2017–9/2024.	8
Taulukko 2. Tornion toteutunut väestönkehitys 1980–9/2024 ja ennuste 2025–2045 ikäryhmittäin (Lähde: Tilastokeskus).	10
Taulukko 3. Tornion väestö suuralueittain 2017–2023 (Lähde: Tilastokeskus).	11
Taulukko 4. Torniossa työssäkäyvät toimialan mukaan 2018–2022.	14
Taulukko 5. Torniossa työssäkäyvät työnantajasektorin mukaan 2018–2022.	14
Taulukko 6. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat kunnittain 2024 syyskuun lopussa (Lähde: ELY-keskus).....	16
Taulukko 7. Meri-Lapin kuntien maksuosuudet ja kompensatio.	17
Taulukko 8. Rakennustuotanto Torniossa 2018– 2024 (tilanne 23.10.2024, Xcity-kuntatietojärjestelmä).	22
Taulukko 9. Tasapainotustavoitteet 2025-2030 toimialoittain.	29
Taulukko 10. Tornion kaupungin vuosikate ja yli-/alijäämä TP 2023 – TS 2027.	30
Taulukko 11. Tornion kaupungin verotulot TA 2024 – TS 2027.	31
Taulukko 12. Tornion kaupungin valtionosuudet TA 2024 – TS 2027.	33
Taulukko 13 13. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvot.	36
Taulukko 14. Henkilöstön määrä toimialoittain palvelussuhteen laadun mukaan sukupuolittain.	49

KÄSITTELY

Kaupunginhallitus 18.11.2024 § 325

Kaupunginvaltuusto 9.12.2024 § x

Kaupunginjohtajan katsaus

Kuntien ja kuntayhtymien talouden tila oli vuonna 2023 erittäin vahva sote-uudistukseen liittyneiden poikkeuksellisten ja kertaluonteisten tuloerien vuoksi. Tämä näkyi myös Tornion kaupungin tilinpäätöksessä. Soten varjossa kuntien sivistystoimen kustannukset kasvoivat kuitenkin nopeasti, minkä vuoksi kuntien taloudelliset tunnusluvut ovat alkaneet heikentyä nopeasti vuoden 2024 alkupuolella. Kuntaliiton laatiman selvityksen mukaan sivistystoimen keskimääräinen kustannusnousu Suomen kunnissa on viimeisten vuosien aikana ollut lähes 10 % ja näin on myös Torniossa.

Valtion budjettipäätöksen takia kuntien rahoitusleikkaus nousee 145 miljoonaan euroon vuonna 2025, tois- taiseksi ilman velvoitteiden vähentämistä. Valitettavasti julkinen talous ei tasapainotu kuntien valtionosuuksia tai valtionavustuksia leikkaamalla. Julkinen talous tasapainottuu ainoastaan sitä kautta, että kuntien tehtävien kustannuksia onnistutaan keventämään tai kun kunnat kiristävät veroruuvia.

Valtionhallinnon säästötoimenpiteiden vuoksi valtion mahdollisuus rahoittaa kuntien palveluita ja investointeja ei parane. Jo päätetyt ja käynnissä olevat suuret kunta-valtiosuhteen uudistukset on esitetty kunnille kustan- nusneutraaleina. Näin ei ole kuitenkaan käynyt mm. TE-palveluiden järjestämisvastuun siirron osalta valtiolta kunnille. Käynnissä oleva kustannusneutraali valtionosuusuudistus ei helpota kuntataloutta, koska uutta rahaa ei ole tulossa. Rahoitusjärjestelmän voimaantulo siirrettiin vuoden 2027 alkuun, joten seuraavien kahden vuo- den osalta Tornion kaupunki voinee arvioida valtionosuustason nykyisen kaltaisena lisättynä siihen TE-palve- luiden järjestämisestä aiheutuvien kustannusten osittainen kompensatio.

Julkisen rahoituksen väheneminen ja sote-uudistuksesta johtuvat valtionosuusleikkaukset edellyttävät Tornion kaupungin talouden sopeuttamista. Tämä huomioitiin jo vuoden 2024 talousarvion laatimisen käynnistyessä. Synkentyvän talouden taustalla on useita syitä: verohäntien poistuminen, talouskasvun vaimeus, keskimää- räistä ansiotasokehitystä korkeampi palkkojen nousu, ostopalveluiden kallistuminen, sivistystoimessa varhais- kasvatuksen osallistumisasteen nousu, maksutuottojen vähentyminen, oppilaiden tehostetun ja erityisen tuen sekä valmistavan koulutuksen tarpeen kasvu sekä erilaisten rahoitusvastuiden lisääntyminen nostavat kustan- nuksia.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Tornion talouden tasapainottamisohjelman 28.10.2024. Tasapainottamisohjel- man toimenpiteitä on sisällytetty jo vuoden 2025 talousarvioon kaupungin menokehityksen hillitsemiseksi, mutta riittävien talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumiseen menee useampi vuosi. FCG:n asian- tuntijoiden arvio kuntien sopeutustarpeesta vaihtelee jopa 10–15 % toimintakatteesta, mikä Torniossa tarkoit- taisi 5,7–8,5 miljoonan euron sopeutumista pitkällä aikavälillä. Torniossa sopeutustarve asetettiin kaupungin- valtuuston päätöksellä 5 miljoonaan euroon.

Kaupungin suurin tulonlähde on ansiotuloverotus, joka riippuu yritysten menestyksestä ja työllistamisestä. Vuoden 2025 tuloveroksi on arvioitu 41 miljoonaa euroa. Tämä on lähes 75 % kaupungin tulopohjasta. Ottaen huomioon valtion linjaukset ja säästötoimenpiteet terve kuntatalous ja tulevaisuuden kasvun eväät ovat yhä enenevässä määrin kaupungin omissa käsissä ja päätöksen varassa. Tämä tarkoittaa sitä, että meidän on tehtävä entistä määrätietoisemmin työtä yritysten toimintaympäristön kehittämiseksi, yritystoiminnan esteiden poistamiseksi ja kyettävä ratkaisemaan yhdessä yritysten kasvun kannalta keskeisiä asioita, joita ovat esimer- kiksi osaavan työvoiman riittävyys ja kaavoitus.

Tornio kiinnostaa tällä hetkellä sijaintinsa, sähköinfran ja teollisen ekosysteemin ansiosta suuria teollisuus- ja energiainvestoreja. Yritystonttien kaavoitus erityisesti vihreän siirtymän edellyttämille investoinneille etenee kolmella teollisuusalueella yhteistyössä Business Tornion kanssa ja pk -yrityksille kaavoitetaan lisää tontteja Kromilaakson II -vaiheessa. Tornion yleiskaavatyö 2040 saadaan myös päätökseen vuoden 2025 aikana, missä varaudutaan tulevaisuuden energiaintensiivisen teollisuuden vahvistumiseen unohtamatta asumisen, liikenteen ja vapaa-ajan tarpeita. Vuoden 2024 aikana hyviä yritysten sijoittumisuutisia on jo saatu ja ne tulee saattaa nopeasti toteutukseen.

Tornion kaupungin vuotta 2025 tulee värittämään vahvasti elinvoima ja työllisyys. Vuoden 2025 alussa toimin- tansa aloittaa Meri-Lapin työllisyysalue, kun julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtiolta

kunnille. Uudistuksessa lakisääteiset työvoimapalvelut yhdistetään kuntien muihin työllisyys- ja yrityspalveluihin, mikä tuo mahdollisuuksia uudenlaiseen yhteistyöhön. Tornio toimii Meri-Lapin työllisyysalueen vastuukuntana ja järjestää palveluita yhdessä viiden muun Meri-Lapin kunnan kanssa. Uudistuksen myötä kunnat osallistuvat jatkossa myös entistä enemmän työttömyysetuuksien rahoittamiseen, mikä toisaalta luo kannusteen palveluiden tehokkaalle järjestämiselle, mutta lisää kuntatalouden haasteita.

Kovien vetovoimatekijöiden lisäksi kaupungin tulee panostaa myös pehmeisiin vetovoimatekijöihin. Kaupunkien välisessä kilpailussa pärjäävät parhaiten ne, jotka pystyvät yhdistämään kovat ja pehmeät vetovoimatekijät; työn ja elämän. Tapahtumat, elämykset, kulttuuri ja luonto synnyttävät veto- ja pitovoimaa. Tästä huolehditaan toteuttamalla kaupunkistrategiamme kärkihankkeita, joista neljä kuudesta kohdentuu suoraan hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen teeman alle. Haluamme täydentää vahvaa ja monipuolista kulttuuritarjontaa, tukea tapahtumien järjestämistä kaupungissa, sekä aktivoida torniolaisia liikkumaan. Vuosi 2026 on erityinen, sillä silloin Tornion on kansallisten kotiseutupäivien järjestäjäkaupunki, osallistuu Oulun Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoteen ja päätös Tornionjoen lippokalastuskulttuurin mahdollisesta hyväksymisestä Unescon aineettoman kulttuuriperinnön kohteeksi saadaan. Näihin tapahtumiin valmistautuminen on jo aloitettu ja erityisesti vuosi 2025 pitää sisällään paljon näiden tapahtumien edellyttämää työtä ja resursointia.

Tornion kaupunki haluaa olla strategiansa mukaisesti kestävä kasvun ja terveen kuntatalouden alusta, missä palvelujen hintataso ja asumisen kustannukset pidetään kohtuullisena. Meidän tulee kuitenkin tulevana vuosina varautua siihen, että taloudellinen tilanne muuttuu tulevana vuosina yhä haastavammaksi ja käyttömenot eivät voi enää kasvaa samalla tavalla kuin aiemmin ja joudumme arvioimaan investointejamme yhä tarkemmin. Paljon on kiinni myös siitä, miten onnistumme toteuttamaan laadittua talouden tervehdyttämishjelmaa yli uuden valtuustokauden. Kiitän valtuustoryhmiä siitä, että olemme sitoutuneet ohjelmalla talouden tervehdyttämiseen, mihin viranhaltijat ja lautakunnat voivat perustaa tulevien vuosien talousarvioiden valmistelun yleisten linjausten ja tavoitteiden mukaisesti.

Jukka Kujala
Kaupunginjohtaja

Toimintaympäristön kuvaus

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Käytännön hyvinvointityötä linjaa Tornion kaupungin Hyvinvointi- ja turvallisuusohjelma 2021–25. Väestöryhmittäiset hyvinvointi- ja turvallisuusohjelmat kuuluvat myös hyvinvointityön suunnitelmaan ja täydentävät hyvinvointi- ja turvallisuusohjelmaan sisältyviä väestöryhmittäisiä kohtia. Nämä ovat lasten ja nuorten, ikääntymispoliittinen, vammaispoliittinen sekä ehkäisevän päihdetyön hyvinvointi- ja turvallisuusohjelma. Hyvinvointi – ja turvallisuusohjelma on hyväksytty kaupunkistrategian toimeenpano-ohjelmaksi syksyllä 2022. Osallisuudessa toimeenpanoa ohjaa myös kaupungin osallisuusmalli.

Kuntien valtionosuuksien määräytymiseen vaikuttaa kunnan tekemä työ kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kuntien lisäosan laskennassa käytetään HYTE-kerrointa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannustin on kirjattu laissa kunnan peruspalvelujen valtionosuuden 15 §:ssä ”hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa” (618/2021). Valtuustokauden hyvinvointityön tavoitteiksi ja kehittämiskohteiksi on asetettu seuraavat painopisteet (kuvio 1.)

PAINOPISTE VUOSILLE 2021 – 2025: AKTIIVINEN JA OSALLISTUVA TORNIOLAINEN

1. Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät elintavat ja toiminta

- o Perheiden elintapojen tuki
- o Syrjäytymisen ehkäisy
- o Elintapatauti- ja elämäntapatauti-ehkäisy

2. Kokemus osallisuudesta hyvinvoinnin tukena

- o Lasten ja nuorten arjen osallisuustilaisuudet
- o Neuvostojen vahvempi rooli hyvinvointityössä
- o Urheiluseurojen osallistaminen esim. seuraparlamentti
- o Ennakkovaikutusten arviointi osana päätöksentekoa

3. Omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen kannustavat , viihtyisät ja turvalliset elin- ja toimintaympäristöt

- o Kaikenikäisille soveltuvat ja turvalliset liikuntapaikat ja –reitit
- o Kulttuurihyvinvoinnin näkyvä rooli
- o Ikääntyneiden asumisturvallisuus
- o Ehkäisevä päihdetyö
- o Toimintaympäristöjen esteettömyys ja esteettisyys

Poikkileikkaavana teemana eriarvoisuuden ehkäisy

Tornio

Kuvio 1. Hyvinvointityön painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet 2021–2025.

Hyvinvointitilanne Torniossa

Huomattavaa on, että Tornion HYTE- kertoimeen perustuva valtionosuuksien lisäosa on ollut Torniossa laskeva vuodesta 2021. Prosesseja tarkentamalla myös seuraavien vuosien aikana saadaan parannusta myös valtionosuuden hyte -lisäosan kertymään. Valtuustokauden vaihteeseen sijoittuu uuden Laajan hyvinvointikertomuksen laadinta. Tulevan kevään 2025 aikana laadittava laaja hyvinvointikertomus 2021–2025- dokumentti on raportti hyvinvointitilanteesta, sen kehittymisestä ja hyvinvointityöstä kaupungissa eletyllä valtuustokaudella. HYTE-kertoimen tulos- ja prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan tekemää työtä ja tilannetta. Alla tiivistetyt tuoreimpaan tietoon perustuvia nostoja torniolaisten hyvinvoinnista.

Hyvinvointijohtaminen

- Hyvinvoinnin johtamisessa sitoutuminen on Torniossa parempaa kuin koko maassa keskimäärin.
- Kaupunki on aktiivinen toimija verkostojen kanssa tehtävässä yhteistyössä
- Hyvinvointialueyhteistyön rakenteet ovat suurelta osin sovittu ja yhteistoiminnan käytänteet ovat kehittymässä

Talous ja elinvoima

- Valtionosuuksien kehitys/asukas nouseva, verrokkikuntiin nähden Tornio kuitenkin toiseksi pienin saaja
- Hyte-kertoimeen perustuva valtionosuuden lisäosa laskenut vuodesta 2021
- Lainakanta verrokkikuntien alin, suhteellinen velkaantuneisuus verrokkikuntien toiseksi pienin

Ympäristö ja turvallisuus

- Lasten leikkiympäristöjä ja liikenneturvallisuutta kehitetty suunnitelmallisesti
- Poliisin tietoon tulleiden kaikkien huumausainerikosten määrä noussut parin vuoden takaiselle tasolle

Osallisuus

- Lasten osallisuus kehittymässä lapsiystävällinen kunta- mallin myötä ja urheiluseurojen seuraparlamentti tukee seurojen osallistamista
- Nuoriso-, vammais- ja vanhusneuvostojen aktiivinen rooli
- Osallistuva budjetointi toteutunut vuosittain
- Vuorovaikutteisuus palvelujen suunnittelussa ja arvioinnissa kaipaa kehittämistä mm. kuntalaisfoorumeja/raateja/kokemusasiantuntijoita

Lapset, nuoret, lapsiperheet

- Koulukiusaamista vähemmän koko maahan verrattuna 8. ja 9. luokkalaisista
- Kouluruoka maistuu verrattuna koko maan ja verrokkikuntiin nähden hyvin
- Yläkouluikäiset ja keskiasteen opiskelijat juovat harvemmin itsensä humalaan ja käyttävät nuuskaa vähemmän vuoteen 2021 verrattuna.
- Koulukiusaamista enemmän 4. ja 5. luokkalaisista aikaisempaan (v.2021) ja koko maan tilanteeseen verrattuna.
- Yläkouluikäisten kokemus terveydentilastaan heikentynyt vuodesta 2021.
- Ylipaino yläkouluikäisillä lisääntynyt, ollen myös huomattavasti korkeampi kuin koko maan tilanne. Myös tapaturmat koulussa tai koulumatkalla nousussa yläkouluikäisillä.

Nuoret aikuiset ja työikäiset

- Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus ollut laskusuuntainen
- Ammatillisen oppilaitoksen ja lukion opiskelijat syövät edelleen hyvin koululounasta
- Rahapelien pelaaminen edelleen laskussa
- Työikäistä väestöä koskevan, ajantasaisen hyvinvointitiedon saatavuus heikkoa

Ikääntyneet

- Osallistumisessa haasteita liittyen digitalisaation ja liikkumiseen, yksinäisyys haasteena myös
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitajaksojen määrä pysynyt koronavuosien jälkeen tasaisena, määrässä ei suurta laskua

Hyvinvointityö 2025

Hyvinvointikertomus 2024 on kaupungin poikkihallinnollisen hyvinvointiryhmän laatima, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen johtoryhmän tarkastama ja kaupunginvaltuuston hyväksymä. Sairastavuusindeksissä Tornio sijoittuu keskivaiheille koko Lapin ja koko maan vertailussa. Hyvinvointikertomus kertoo torniolaisten hyvinvointitilanteen kehityksestä ja toimialojen käytännön työstä sen edistämiseksi.

Toimialoittain esitetyjä toimenpiteitä

Vuosittaisen kertomuksen arvioinnin perusteella vuodelle 2025 tarkennuksiksi esitetään toimenpiteitä sekä toimialoille, että poikkihallinnolliseen ja verkostoyhteistyöhön. Ensinnäkin esitetään kaupungin valtionosuuden lisäosaan vaikuttavien, nk. hyte-kertoimen laskennassa käytettävien prosessi-indikaattoreiden mukaisten toimintamallien käyttöönottoa. Meillä vielä puuttuvia ja rahoitukseen vaikuttavia toimintamalleja ovat:

- Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit; Haasteiden ja mahdollisuuksien kartoitus ja avaaminen.
- Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen
- Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten valmisteilla olevien päätösten vaikutusten ennakkoarviointiin
- Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja.
- Kunta järjestää tai tukee kulttuuriin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa (kulttuuriluotsi tai –kaveritoiminta).

Toiseksi toimialuekohtaisina tarkennuksina toimenpiteisiin esitetään:

Sivistyspalveluissa:

- Aamupalatarjoilu kouluilla (perusopetus); valitaan 1–2 pilottikoulua, jossa tarjotaan aamupalaa ennen koulupäivän alkua.
- Koulunuorisotyön resurssin vakiinnuttaminen perusopetuksen luokille 5.–9., koulunuorisotyön vahvistaminen
- Kulttuuripalveluissa tapahtumatarjonta kaikenikäisille sekä liikkuvia palveluita.

- Liikuntapalvelujen ja teknisten palvelujen säännöllinen vuoropuhelu toiminnan ja tilojen suunnittelussa ja kunnossapidossa.
- Liikuntapalveluissa Ikääntyneiden ja erityisryhmien lihaskunnon harjoittaminen (liikkumisryhmät, liikuntaneuvonta)

Teknisisissä palveluissa:

- Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapidon riittävä resursointi.
- Senioripuisto -suunnittelussa kohderyhmän osallistuminen ja laitoshoidossa olevien huomioiminen.
- Kävelyyn ja pyöräilyyn panostaminen. Liikkumisen vaikeuksista kärsivien huomioiminen; esteettömyys, hiekoituksen karkeus, valaistus, ulkoilureitit. Vaaranpaikkojen ja reittitoiveiden kartoitus.

Keskushallinnossa:

- Lapha -yhteistyö: hytetu yhteistyörakenteissa torniolaisia koskevan tiedon pohjalta sisällöllisten painopistealueiden vieminen yhteistyöneuvotteluihin; poikkihallinnollinen toimenpide, jota keskushallinto koordinoi.

Poikkihallinnollisina toimenpiteinä:

- Unicefin lapsiystävällinen kunta -verkostoon liittyen, lasten osallistumista tukevan rakenteen/käytännön käyttöönotto

Laajemmin ja yksityiskohtaisemmin torniolaisten hyvinvointitilannetta on koottuna sähköisessä Hyvinvointikertomuksessa 2023 <https://www.hyvinvointikertomus.fi/#/welcome> Koko valtuustokautta koskevat toimenpiteesitykset löytyvät Hyvinvointi- ja turvallisuusohjelmasta 2021–2025, sen väestöryhmittäisistä alaohjelmista <https://www.tornio.fi/kaupunki-ja-hallinto/talous-ja-strategia/ohjelmat-ja-suunnitelmat/> ja kaupungin osallisuusmallista <https://www.tornio.fi/wp-content/uploads/2022/02/Tornion-Osallisuusmalli.pdf>

Väestönkehitys

Suomen väkiluku oli syyskuun lopussa 2024 yhteensä 5 628 931 asukasta. Suomen väestö kasvoi tammi-syyskuussa 25 080 hengellä. Väestönkasvu on maahanmuuton ansiota, sillä muuttovoitto ulkomailta oli tammi-syyskuussa 37 326 henkilöä. Luonnollinen väestönkasvu oli vastaavana ajankohtana -9 789 henkilöä eli kuolleisuus ylitti syntyneiden lukumäärän.

Suomessa syntyi tammi-syyskuussa 32 939 lasta (muutos 1-9/2023: +117). Koko maan syntyneisyys oli verrattain samalla alhaisella tasolla kuin aiempanakin vuonna. Suomessa kuoli vuoden 2024 tammi-syyskuussa 42 728 henkilöä, mikä on 973 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Ulkomailta muutti Suomeen tammi-syyskuun aikana 48 270 henkeä ja Suomesta ulkomaille 10 944 henkeä. Maahanmuuttoa oli 7 233 vähemmän ja maastamuuttoa 811 vähemmän kuin edellisvuonna. Suomen kansalaisia maahanmuuttajista oli 5 271 henkilöä ja maastamuuttajista 6 586 henkilöä.

Kuntien välisiä muuttoja kertyi tammi-syyskuun aikana ennakkotietojen mukaan 223 152. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 1 049 muutttoa vuoden 2024 kuntajaon mukaan.

Ennakkotietojen mukaan tammi-syyskuussa solmittiin 17 130 avioliittoa, joista 16 787 oli eri sukupuolta olevien parien ja 343 samaa sukupuolta olevien parien avioliittoja. Saman sukupuolen avioliitoista 242 oli kahden naisen ja 101 kahden miehen avioliittoja.

Alueittain tarkasteltuna väkiluku kasvoi tammi-syyskuussa 2024 määrällisesti eniten Uudellamaalla, jossa väestö kasvoi 17 566 hengellä. Seuraavaksi eniten väkiluku kasvoi Pirkanmaalla, 5 135 hengellä. Väkilukuun suhteutettuna väestönkasvu oli suurinta Uudellamaalla (9,9 ‰) ja Pirkanmaalla (9,5 ‰). Varsinais-Suomen suhteellinen väestönkasvu oli kolmanneksi suurinta, 6,6 ‰.

Määrällisesti suurin väestötappio oli Kymenlaaksossa, joka menetti väestöstään 739 henkeä. Etelä-Pohjanmaan väkiluku väheni 476 hengellä, mikä oli toiseksi suurin väestötappio. Suhteellisesti suurimman väestötappion, 4,9 ‰, koki Kainuu.

Lapissa oli syyskuun 2024 lopussa yhteensä 175 784 asukasta (9/2024: 175 679 as.). Kokonaismuutos vuoden 2024 tammi-syyskuussa oli Lapissa -366 asukasta. Väestötappio johtui negatiivisesta luonnollisesta väestönlisäyksestä (-663 as.) sekä nettomuuttotappioista kuntien välisessä muuttoliikkeessä (-751 as.). Netto-maahanmuutto oli 1 094 asukasta positiivinen.

Lapin kunnista (21 kpl) väkiluku kasvoi tammi-syyskuussa 2024 kuudessa kunnassa. Eniten väkiluku kasvoi Rovaniemellä (+272 as.) ja Kemissä (+59 as.) ja väheni Kittilässä (-176 as.) ja Kemijärvellä (-74 as.).

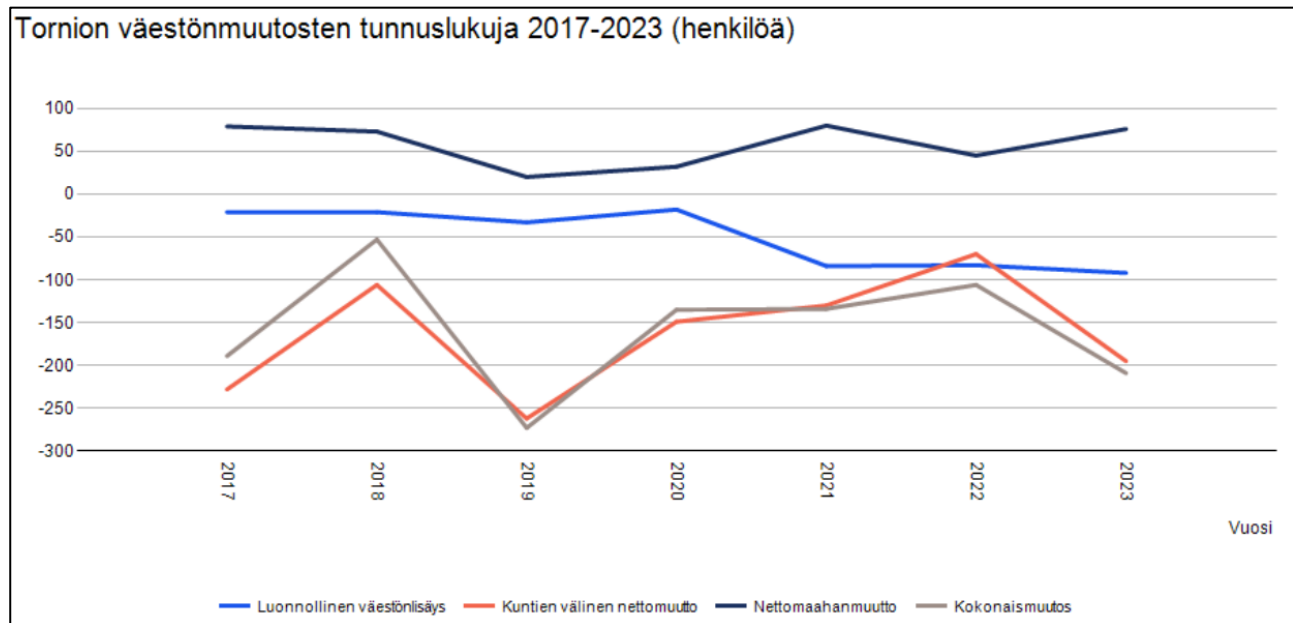
Meri-Lapin kuntien (Tornio, Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Ylitornio) yhteenlaskettu väkiluku oli syyskuun lopussa 2024 57 385 asukasta. Seudun väestö on vähentynyt vuoden 2024 alusta 119 asukkaalla. Vuoden kolmella ensimmäisellä kvartaalilla kasvua on ollut ainoastaan Kemissä.

Tornion väkiluku on ollut aleneva vuodesta 2012 lukien. Syyskuun lopussa 2024 Torniossa oli 20 960 asukasta. Väestö on vähentynyt vuoden 2024 tammi-syyskuussa 58 asukkaalla (1-9/2023: -226 as.). Keskeiset syyt vuoden 2024 kehitykseen ovat olleet perinteiset eli luonnollinen väestönlisäys (-78) ja kuntien välinen nettomuutto (-95). Nettomaahanmuutto oli vastaavalla ajanjaksolla +117 henkilöä.

Vuodesta 2023 syntyvyys on laskenut Torniossa edelleen hieman (-10 henkilöä) ja kuolleisuus on kasvanut (+8 henkilöä). Kuntien välisessä muuttoliikkeessä nettomuuttotappiot ovat kuitenkin pienentyneet edellisestä vuodesta merkittävästi ja samoin nettomaahanmuutto on yli kaksinkertaistunut edelliseen vuoteen verrattuna.

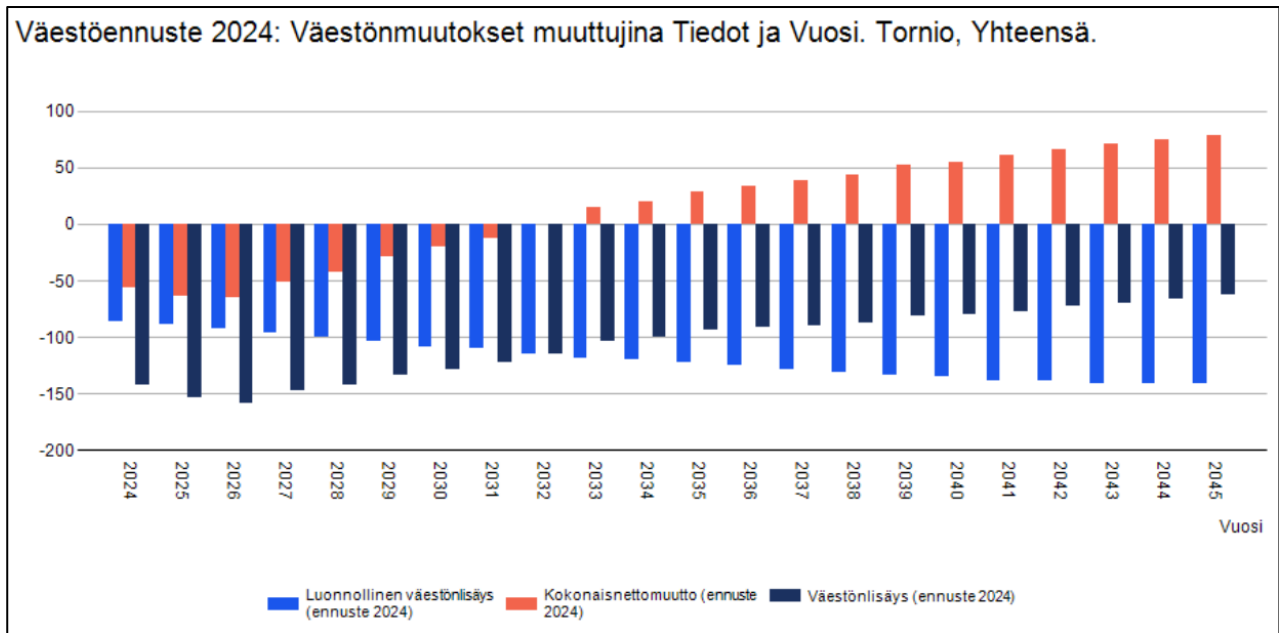
Taulukko 1. Tornion kaupungin väestönkehitys 2017–9/2024.

TORNIO Väestönmuutos	Tammi-joulukuu 12 kk							Tammi-syyskuu 9kk							2023	2024
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
Elävänä syntyneet	201	195	200	182	163	165	163	148	147	153	135	127	130	124	114	
Kuolleet	222	216	233	200	247	248	255	175	154	175	146	189	179	184	192	
Luonnollinen väestönlisäys	-21	-21	-33	-18	-84	-83	-92	-27	-7	-22	-11	-62	-49	-60	-78	
Kuntien välinen tulomuutto	821	842	768	808	811	775	719	626	666	597	643	641	638	529	607	
Kuntien välinen lähtömuutto	1 049	948	1 030	957	941	845	914	843	751	817	766	748	694	746	702	
Kuntien välinen nettomuutto	-228	-106	-262	-149	-130	-70	-195	-217	-85	-220	-132	-107	-56	-217	-95	
Nettomaahanmuutto	79	73	20	32	80	45	76	27	62	52	23	68	19	54	117	
Kokonaisnettomuutto	-149	-33	-242	-117	-50	-25	-119	-190	-23	-168	-109	-39	-37	-163	22	
Kunnan sisäinen muutto	2 359	2 649	2 334	2 344	2 310	1 950	1 949	1 901	1 932	1 738	1 733	1 780	1 494	1 435	1 393	
Kokonaismuutos	-189	-53	-273	-135	-134	-106	-209	-217	-30	-192	-120	-105	-86	-226	-58	
Kokonaismuutos %	-0,8	-0,2	-1,2	-0,6	-0,6	-0,5	-1,0	-1,0	-0,1	-0,9	-0,9	-0,5	-0,4	-1,2	-0,3	
Väkiluku	21 928	21 875	21 602	21 467	21 333	21 227	21 018	21 900	21 898	21 683	21 482	21 362	21 247	21 001	20 960	

Kuvio 2. Tornion väestönmuutosten tunnuslukuja 2017–2023.

Tilastokeskus julkaisi uuden väestöennusteensa 24.10.2024. Väestöennuste ulottuu koko maan osalta vuoteen 2075 ja alueittain vuoteen 2045. Suomen väestön ennustetaan ylittävän 6,5 miljoonan asukkaan rajan vuonna 2070. Nykyinen nettomaahanmuutto lykkää, mutta ei estä väestöllisen huoltosuhteen nousua. Suomen väkiluku pysyy kasvussa nykyisen tasoisella 40 000 henkilön nettomaahanmuutolla. Nykyisellä syntyvyydellä alle 15-vuotiaita on Suomessa enää 700 000 henkilöä vuonna 2070. Suomen väkiluvun ennustetaan kasvavan 8 maakunnassa ja vähenevän 11 maakunnassa.

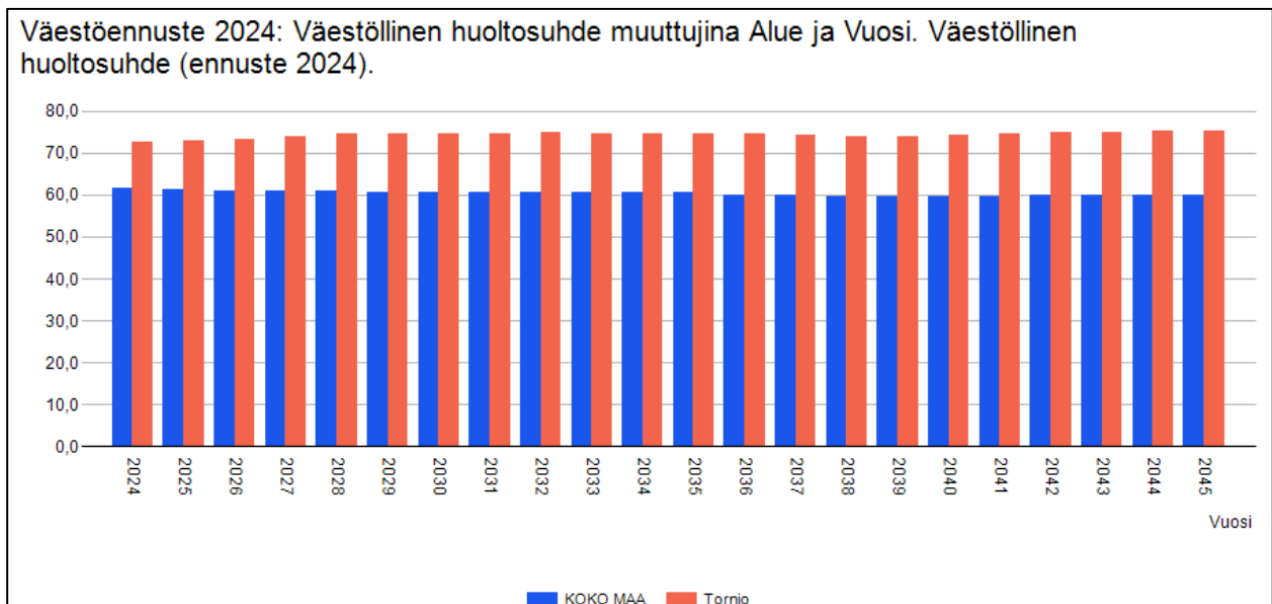
Kuviossa 2 on esitetty Tornion väestömuutokset Tilastokeskuksen väestöennusteen 2024 mukaan vuosina 2024-2045. Kuvan mukaisesti Tornion väkiluku vähenee ennustekauden jokaisena vuotena ollen vuonna 2045 18 708 asukasta. Luonnollinen väestönkasvu on ennusteessa negatiivista, mutta kokonaisnettomuuton ennustetaan kääntyvän positiiviseksi vuonna 2033 (vuonna 2032 0).

Kuvio 3. Tornion väestönmuutokset Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuosina 2024-2045.

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten ja vanhuseläkeikäisten määrän suhdetta työikäisen väestön määrään. Taloudellinen huoltosuhde puolestaan kuvaa työttömien ja muiden työvoiman ulkopuolella olevien määrän suhdetta työllisten määrään.

Kuviossa 4 on esitetty väestöllinen huoltosuhde koko maassa ja Torniossa vuoden 2024 väestöennusteen mukaan laskettuna. Tornion väestöllinen huoltosuhde nousee 75,2:een vuonna 2044. Koko maan tasolla huoltosuhde on ylimmillään 2024 (61,6). Tornion väestöllinen huoltosuhde on merkittävästi koko maata heikompi.

Kuvio 4. Väestöllinen huoltosuhde Torniossa ja koko maassa 2024-2045 (Tilastokeskuksen väestöennuste 2024).

Taulukko 2. Tornion toteutunut väestönkehitys 1980–9/2024 ja ennuste 2025–2045 ikäryhmittäin
(Lähde: Tilastokeskus).

Ikä-ryhmä	Tornion toteutunut väestönkehitys 1980–9/2024 (uusin tieto)						Tilastokeskuksen ennuste 2025–2040 (ennuste 2024)		
	1980	1990	2000	2010	2020	9/2024	2025	2030	2045
Vuosi									
0–6 v.	2 532	2 286	1 921	1 898	1 457	1 265	1 229	1 094	1 041
7–15 v.	3 085	3 371	2 936	2 516	2 437	2 275	2 211	1 866	1 550
16–24 v.	3 337	2 972	2 981	2 737	2 090	2 006	1 981	1 953	1 441
25–64 v.	10 294	11 735	11 839	11 870	10 278	9 899	9 709	9 272	9 055
65–74 v.	1 194	1 637	1 633	1 836	3 202	3 015	2 968	2 665	2 243
75–84 v.	536	721	1 072	1 197	1 417	1 884	2 025	2 478	1 989
Yli 85 v.	98	157	235	459	586	616	601	689	1 389
Yht.	21 076	22 879	22 617	22 513	21 467	20 960	20 724	20 017	18 708

Tornion kaupungin keskeisellä kaupunkialueella asui vuonna 2023 74,3 % koko kaupungin väkiluvusta. Keskeisen kaupunkialueen asukasluku oli vuoden 2023 lopussa 15 615 asukasta. Kaupunkialueen ulkopuolella väestörikkain suuralue oli vuonna 2023 Kaakamo (1 738 asukasta). Alue käsittää Tornion eteläisen osan kylät Keminsuuntaan. Tornion kaupungin väkiluku laski vuonna 2023 kaikilla muilla suuralueilla paitsi Voijakkalassa (+8 asukasta).

Tornion taajama-aste oli vuonna 2023 87,6 % (koko maa 87,1 %). Tornion taajama-alueiden väestö oli vuonna 2023 18 239 asukasta ja haja-asutusalueen 2 575 asukasta. Väestö muilla alueilla oli 204 asukasta.

Taulukko 3. Tornion väestö suuralueittain 2017–2023 (Lähde: Tilastokeskus).

Tornion väestö suuralueittain 2017-2023 (Lähde: Tilastokeskus)								
Ikäluokka	Vuosi 31.12.	Keskeinen kaupunkialue	Kaakamo	Vojakkala	Arpela	Karunki	Tuntematon	Yhteensä henkilöä
0–6	2017	1 198	160	143	46	102	12	1 661
	2018	1 176	146	120	42	85	8	1 577
<i>Alle kouluikäiset lapset</i>	2019	1 133	142	109	45	78	8	1 515
	2020	1 104	132	102	44	68	7	1 457
	2021	1 065	124	104	59	68	7	1 427
	2022	1 010	130	103	58	71	5	1 377
	2023	951	123	114	58	59	5	1 310
7–15	2017	1 737	257	173	94	188	30	2 479
	2018	1 751	278	182	91	191	28	2 521
<i>Kouluikäiset lapset ja nuoret</i>	2019	1 724	261	183	87	173	28	2 456
	2020	1 723	257	180	78	177	22	2 437
	2021	1 702	234	179	71	173	22	2 381
	2022	1 701	234	178	73	165	26	2 377
	2023	1 655	229	177	67	158	34	2 320
16–24	2017	1 802	150	140	73	88	34	2 287
	2018	1 774	142	127	70	92	32	2 237
<i>Nuoret opiskelijat ja työikäiset</i>	2019	1 680	150	119	67	98	27	2 141
	2020	1 631	148	115	64	103	29	2 090
	2021	1 656	143	97	61	95	28	2 080
	2022	1 618	149	103	53	97	27	2 047
	2023	1 576	153	92	53	99	34	2 007
25–64	2017	7 895	941	745	422	602	119	10 724
	2018	7 775	928	734	426	592	141	10 596
<i>Työikäiset</i>	2019	7 689	904	715	419	572	119	10 418
	2020	7 602	875	707	424	563	107	10 278
	2021	7 506	847	707	414	542	104	10 120
	2022	7 428	833	681	406	551	108	10 007
	2 023	7 420	821	675	370	526	101	9 913
65–74	2017	2 144	226	197	137	182	6	2 892
	2018	2 239	242	217	140	188	7	3 033
<i>Seniorit</i>	2019	2 298	261	245	143	193	13	3 153
	2020	2 347	261	244	142	196	12	3 202
	2021	2 325	262	243	157	202	15	3 204
	2022	2 267	249	245	169	197	13	3 140
	2 023	2 203	243	244	167	197	13	3 067
75–84	2017	949	122	68	68	107	1	1 315
	2018	989	114	68	67	115	5	1 358
<i>Ikääntyneet</i>	2019	990	109	67	65	112	9	1 352
	2020	1 057	110	74	62	105	9	1 417
	2021	1 130	116	90	59	107	6	1 508
	2022	1 263	133	101	58	113	11	1 679
	2023	1 354	137	117	66	116	9	1 799
85–	2017	416	47	30	22	54	1	570
	2018	397	44	31	24	55	2	553
<i>Vanhukset</i>	2019	410	48	33	26	49	1	567
	2020	428	50	32	29	41	6	586
	2021	453	44	31	32	47	6	613
	2022	444	39	33	33	44	7	600
	2023	456	32	33	23	50	8	602
Yhteensä henkilöä	2017	16 141	1 903	1 496	862	1 323	203	21 928
	2018	16 101	1 894	1 479	860	1 318	223	21 875
	2019	15 924	1 875	1 471	852	1 275	205	21 602
	2020	15 892	1 833	1 454	843	1 253	192	21 467
	2021	15 837	1 770	1 451	853	1 234	188	21 333
	2022	15 731	1 767	1 444	850	1 238	197	21 227
	2023	15 615	1 738	1 452	804	1 205	204	21 018
Abs. muutos henkilöä	2023-2017	-526	-165	-44	-58	-118	1	-910
	2023-2022	-116	-29	8	-46	-33	7	-209
Osuus (%) koko kunnan väkiluvusta	2017	73,6 %	8,7 %	6,8 %	3,9 %	6,0 %	0,9 %	100,0 %
	2022	74,1 %	8,3 %	6,8 %	4,0 %	5,8 %	0,9 %	100,0 %
	2023	74,3 %	8,3 %	6,9 %	3,8 %	5,7 %	1,0 %	100,0 %

Elinkeinoelämä

Valtionvarainministeriö julkaisee joka syysy taloudellisen katsauksen, jossa on esitetty tulevien vuosien taloudellista kehitystä koskeva ennuste. Uusin katsaus käsittää vuodet 2024–2026 sekä vuoteen 2028 ulottuvan talouden keskipitkän ajan kehitysarvion.

Taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talouden taantumun pohja näyttäisi olevan ohitettu. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026. Julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus hidastavat kotimaisen kysynnän kasvua ja nostavat hintoja ennustejakson alussa, kun taas työllisyystoimet kasvattavat työn tarjontaa läpi ennustejakson. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien tuotannon kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi toukokuussa 2024 Alueelliset kehittämisnäkymät katsauksen, jossa on esitetty ELY-keskusten ja muiden aluekehittäjien kanssa muodostettu näkemys maakuntien ja seutukuntien nykytilasta ja lähiajan näkymistä.

TEM:n katsauksen mukaan talouden taantuma näkyy alueilla työllisyyden heikkenemisenä ja heijastuu varovaisuutena kuluttajien ja yritysten toiminnassa. Venäjän hyökkäyssodan suorat vaikutukset ovat edelleen merkittäviä metsäteollisuuden lisäksi esimerkiksi matkailussa, palveluissa ja logistiikassa. Rakentamisen hiljentyminen kerrannaisvaikutuksineen koskee kaikkia alueita ja kevään lakkoaalto loi uutta epävarmuutta vientiteollisuuteen. Maatilojen kannattavuushaasteet jatkuvat, vaikka tuotantokustannusten nousu on taittunut. Kuntien taloustilanteen vaikeudet sekä hyvinvointialueiden säästötoimet nousevat useilla alueilla merkittäviksi haasteiksi. Positiivista on, että uusiutuvan energiatuotannon ja vihreän siirtymän investoinnit ovat vahvassa kasvussa koko maassa. Nato-jäsenyyden myönteisinä vaikutuksina aluekehityksen kannalta ovat Suomen maa-riskin pieneneminen ja puolustusteollisuuteen avautuneet mahdollisuudet. Lapissa talouden ja työllisyyden hyvä kehitys jatkuu edelleen matkailun, kaivosteollisuuden ja metsäsektorin vetämänä. Taloustilanteen heikkenemisen myötä työvoiman kysyntä on hiipunut, minkä myötä avointen työpaikkojen määrä on selvästi alemmalla tasolla kuin vuosi sitten. Työttömien työnhakijoiden määrä on lähtenyt kasvuun ja erityisesti lomautettujen määrä on noussut.

Lapissa toimintaympäristö on ollut voimakkaassa murroksessa viime vuosien ajan. Viime aikoina maakunnan matkailun kansainvälinen kehitys on ollut voimakkaassa kasvussa ja näkynyt mm. työvoimapulana erityisesti matkailukeskuksissa. Teollisuudessa on koettu rakennemuutoksia ja suhdannevaihteluja, mutta tulevaisuuden näkymä on monin paikoin myönteinen johtuen vihreän siirtymän hankkeiden tuomista mahdollisuuksista. Tämä edellyttää kuitenkin mm. energiahankkeiden toteutumista kuten tuulivoimarakentamista. Esimerkiksi Tornioon on syntymässä vihreän teollisuuden ja teknologian ekosysteemi, jonka tukijalkana on tuulivoima. Outokumpu Oy on hankkinut noin 100 hehtaarin maa-alueen, johon voi rakentaa esimerkiksi vedyn, kemikaalien, polttoaineiden ja sähköön tuotantoa, joita tarvitaan eri teollisuudenaloilla. Suunnitelmissa on myös pienydinvoimala. Toisena hankkeena Torniossa on norjalaisyhtiön vedyn tuotantolaitossuunnitelma. Tuotanto voisi käynnistyä parin vuoden päästä. Hankkeita on vireillä myös muualla. Puhtaan energian tuottaminen nähdään tärkeänä vetovoimatekijänä teollisten yritysten etsiessä uusia sijoittautumispaikkojaan ja mahdollisuutena jatkojalostuksen kehittämiselle.

Suomen Nato-jäsenyys ja maan huoltovarmuuden varmistaminen on tuonut Lappiin mm. uusia liikenneinvestointeja sekä sotaharjoituksia, jotka näkyvät eri puolilla maakuntaa.

Lapin kehitysnäkymät maakuntatasolla arvioidaan raportissa muilta osin myönteisenä pois luettuna osaavan työvoiman saatavuus minkä nähdään heikkenevän. Kemi-Tornion seutukunnassa työttömyyden arvioidaan alenevan ja sekä elinkeinoelämän että työvoiman saatavuuden näkymien arvioidaan olevan lyhyellä tähtämällä varovaisen myönteisiä tai ennallaan.

Torniossa on vireillä eri vaiheissa olevia isoja ja pieniä elinkeinoelämän hankkeita, jotka sijoittuvat erityisesti Röyttäan, Kromilaaksoon, Torppiin sekä Raumolle. Suurimmat hankkeet kuten mahdollinen vedyntuotanto

ovat sidoksissa kaavoitushankkeisiin (esim. T/kem kaavat, tuulivoimakaavat). Vuoden 2024 kaavoituskatsauksessa mainittuja kaavoitushankkeita oli 18 kappaletta, joista pelkästään seitsemän koskee tuulivoimarakentamista. Matkailurakentamista edustavat kaavahankkeista mm. Kukkolankosken alue sekä Hellälä, joissa molemmissa on jo tällä hetkellä matkailua palvelevaa toimintaa.

Vuoden 2024 kesäkuun loppuun mennessä Suomessa oli yhteensä 1660 toiminnassa olevaa tuulivoimalaa. Uusia voimaloita rakennettiin vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla 60 kappaletta (377 MW) ympäri Suomea. Suomen tuulivoimakapasiteetti oli vuoden 2024 kesäkuun lopussa 7 322 megawattia (MW).

Torniossa on tällä hetkellä toiminnassa kaksi tuulivoimapuistoa. Vuonna 2015 rakennettu Kitkiäisvaara (8 myllyä, 36 MW) sekä Röyttän alueen Puuska 1 (2010, 8 myllyä, 29 MW) ja Puuska 2 (2015, 5 myllyä, 17 MW). Röyttän edustalle on suunniteltu jo vuosien ajan merituulivoimapuistoa (12 myllyä, 120–180 MW). Merituulivoimapuiston kaavoitus on laitettu uudelleen vireille joulukuussa 2022. Lisäksi Tornion pohjoisosissa on eri kaavavaiheissa meneillään lukuisia hankkeita. Valmisteilla olevien maatuulivoimahankkeiden kumulatiivinen teho on Torniossa arviolta 1611 MW.

Tornio on pikkuhiljaa pääsemässä mukaan Lapin matkailun imuun. Tammi-heinäkuussa 2024 Tornion yöpymisten kasvu oli 13,9 %, kun se koko maassa oli ainoastaan 0,3 % ja Lapissa 1,4 %. Yöpymisiä kirjattiin Torniossa vastaavalle ajanjaksolle 40 219 kappaletta. Suuria rakentamsvaiheessa olevia matkailuinvestointeja ei ole Torniossa vireillä, mutta voimassa olevat kaavat mahdollistavat suuria investointeja mm. Hellälään. Kukkolankosken aluetta on mahdollista kehittää kestävän matkailun periaattein. Rajalla kauppakeskuksen myynti oli Torniossa 48,3 milj. euroa (2022) ja kävijämäärä 1,9 miljoonaa asiakasta (2022).

Tornion ja Haaparannan rajakauppakeskittymä on virkistynyt merkittävästi koronan jälkeisestä alhosta. Ruotsin alhainen kruunun kurssi ja Suomen arvonlisäverokantojen muutokset houkuttelevat suomalaisia ostosmatkailijoita erityisesti Haaparannalle. Haaparannalle on tulossa merkittävä määrä ranskalaisia matkailijoita tulevan kolmen vuoden aikana, sillä haaparantalainen majoitusyritys on aloittanut mittavan yhteistyön ranskalaisen matkanjärjestäjän kanssa. Tornion lähikunnista uusia matkailuinvestointeja on tulossa mm. Ylitornion Aavasaksalle. Kansainvälisen matkailun merkitys nousee myös Torniossa lähivuosina nykyisestä.

Torniossa on meneillään ja vireillä mittavia liikenneinvestointeja mitkä parantavat rajakaupungin logistista saatavuutta. Laurila-Tornio-Haaparanta radan sähköistäminen valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä ja tämän jälkeen tavoitteena on saada radalle valtion rahoittamaa henkilöjunaliikennettä. Muita vireillä olevia rathankkeita ovat mm. Kolarin radan sähköistäminen sekä Eljäjärvi-Röyttä radan peruskorjaus ja sähköistäminen. Tiehankkeista merkittävimpiä ovat mm. valtatie 21 Tornio-Kilpisjärvi ja Tornion maantiesillan vt. 29 peruskorjaus (2025-2026). Tornion meriväylän parantamishanke on rakennussuunnitteluvaiheessa ja sen on määrä valmistua vuonna 2025.

Kemi-Tornion lentoaseman liikenne on turvattu maaliskuun 2026 loppuun saakka valtiorahoitteisena. Tammi-elokuussa 2024 lentoaseman kautta on kulkenut 18 824 matkustajaa (-23,9 %). Mikäli kentän matkustajamäärät eivät kasva ja valtion rahoitus päättyy, voi uhkana olla lentoaseman reittiliikenteen päättyminen.

Tornion Röyttän satama sisällytettiin mukaan Euroopan laajuiseen TEN-T kattavaan verkkoon vuonna 2024. Tämä oli merkittävä päätös, sillä se mahdollistaa sataman kehittämisen tarvittaessa EU-rahoituksella. Tornion sataman kautta kulkeva vuosittainen tavaraliikenne (tuonti + vienti) on noin 3 miljoonaa tonnia ja se on Lapin vilkkain satama. Röyttässä on myös Pohjoismaiden suurin LNG-termiinali.

Tornion rajaliikenne oli vuonna 2023 kaikki liikennevälineet yhteensä laskettuna 11 687 753. Tammi-elokuussa 2023 rajaliikenteen määrä oli 8 miljoonaa ja tammi-elokuussa 2024 7,67 miljoonaa. Rajaliikenne on liikennevälineiden määrällä mitattuna ollut vuonna 2024 hieman aiempaa vuotta hiljaisempaa.

Suomen Yrittäjien kuntabarometrissa Tornion kaupungin kokonaisarvosana oli vuonna 2024 3,26 kun se koko maassa oli 3,13 ja Lapissa 2,88. Keskikokoisten kuntien rankingissa Tornio oli koko maan kuntien joukossa sijalla 28.

Torniossa oli vuonna 2022 yhteensä 8 853 työpaikkaa (alueella työssäkäyvät, uusin tieto). Työpaikkojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta 149 työpaikalla ja viiden vuoden tarkastelujaksolla vuodesta 2018 työpaikkojen määrä on kasvanut yhteensä 24 työpaikalla. Torniossa sijaitsevista työpaikoista alkutuotannon työpaikkoja oli vuonna 2022 1,9 %, jalostuksen 40,9 % ja palvelujen 53,9 %. Suurimpia torniolaisia työllistäviä toimialoja ovat teollisuus (2 511 työpaikkaa) ja terveys- ja sosiaalipalvelut (1 185 työpaikkaa).

Taulukko 4. Torniossa työssäkäyvät toimialan mukaan 2018–2022.

TORNIO	2018	2019	2020	2021	2022	Muutos 18-22	Muutos 21-22
Toimialat yhteensä	8 829	8 697	8 579	8 704	8 853	24	149
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	209	211	196	179	172	-37	-7
B Kaivostoiminta ja louhinta	69	87	139	144	77	8	-67
C Teollisuus	2 508	2 488	2 524	2 440	2 511	3	71
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoimin	52	50	55	57	56	4	-1
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja	59	67	75	98	165	106	67
F Rakentaminen	719	684	662	790	814	95	24
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja r	811	821	773	786	821	10	35
H Kuljetus ja varastointi	337	313	277	295	293	-44	-2
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	224	273	222	257	312	88	55
J Informaatio ja viestintä	62	61	52	51	54	-8	3
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	78	80	77	74	71	-7	-3
L Kiinteistöalan toiminta	95	80	72	79	73	-22	-6
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	314	308	226	253	237	-77	-16
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	483	444	437	484	467	-16	-17
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosi	253	265	281	258	266	13	8
P Koulutus	626	613	630	667	662	36	-5
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1 204	1 167	1 259	1 218	1 185	-19	-33
R Taiteet, viihde ja virkistys	139	119	91	112	112	-27	0
S Muu palvelutoiminta	189	169	163	171	172	-17	1
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien	77	60	60	24	50	-27	26
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toi	0	0	0	0	0	0	0
X Tunteaton	321	337	308	267	283	-38	16

Torniossa olevista työpaikoista 66 % on sijoittunut yksityiselle sektorille. Kunta-alan työpaikkoja on kaikista työpaikoista 19,8 % ja valtion ainoastaan 1,7 %.

Vuosina 2021–2022 työpaikkojen määrä on kasvanut kaikilla muilla sektoreilla lukuun ottamatta yrittäjiä ja Valtioenemmistöinen Oy.

Tornion työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2022 102,2 % eli Tornio on Meri-Lapin alueella toinen työssäkäyntikeskus Kemin kaupungin kanssa (2022: 119,1 %).

Taulukko 5. Torniossa työssäkäyvät työnantajasektorin mukaan 2018–2022.

TORNIO	2018	2019	2020	2021	2022	Muutos 18-22	Muutos 21-22
Yhteensä	8 829	8 697	8 579	8 704	8 853	24	149
Yksityinen sektori	5 804	5 671	5 618	5 743	5 855	51	112
Valtio	135	144	146	153	152	17	-1
Kunta	1 719	1 724	1 753	1 776	1 757	38	-19
Valtioenemmistöinen Oy	67	59	7	11	51	-16	40
Yrittäjät	909	872	844	829	816	-93	-13
Tunteaton	195	227	211	192	222	27	30

Työllisyyden edistäminen ja Tornion työllisyyspalvelut

Meri-Lapin työllisyysalueen valmistelu

Työllisyyden edistämisen tehtävät siirtyvät valtiolta kunnille 1.1.2025. Meri-Lapin työllisyysalueen (Kemi, Kemijärvi, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio) valmistelu on edennyt suunnitelman mukaisesti ja aikataulussa niin substanssivalmistelun kuin tukipalveluidenkin osalta. Työllisyysalueen kuntajohtajista koostuva Kuntatyöryhmä linjasi syksyllä 2023, että työllisyysalueen budjetti asetetaan ns. pysyvän rahoituksen tasoon eli vuoden 2027 tasoon. Tällöin välttyttäisiin siirtymävuosien 2025 ja 2026 korkeamman rahoitustason jälkeisistä säästöpainneista, kun toiminta on jo valmiiksi mitoitettu pysyvän rahoituksen mukaiseksi. Se taso oli tuolloin 6 756 000 euroa, joka myöhemmin päätettiin myös työllisyysalueen rahoituksen raamiksi. Sen jälkeen valtionosuuksia on leikattu ja ensimmäisen siirtymävuoden 2025 rahoituksen taso on noin 6,4 miljoonaa euroa. Suunnitelma-
vuosien laskennallinen TE-palveluiden rahoituksen taso on pienentynyt myös, ja vuoden 2027 rahoituksen taso on noin 5,7 miljoonaa euroa. Jatkossa valtionosuuslaskelmista ei kuitenkaan voida enää erottaa TE-palveluiden järjestämiseen kohdentuvia valtionosuuksia nykyiseen tapaan, joten toimintaakaan ei suoraan voida mitoitaa valtionosuuksien mukaisesti.

Työllisyyden tilannekuva

Tornion kaupungin työvoiman yhteenlaskettu määrä syyskuussa 2024 on Lapin ELY-keskuksen syyskuun työllisyyskatsauksen mukaan 9 632. Työvoiman määrä nousi 63 henkilöllä. Vuotta aikaisemmin lasku oli 110 henkilöä. Tornion työllisten määrä on edelleen selvästi Lapin toiseksi suurin Rovaniemen jälkeen. Syyskuussa 2024 torniolaisten työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 7,2 %, joka oli sama kuin vuotta aiemmin. Torniossa oli Lapin kolmanneksi matalin työttömyysaste Sodankylän ja Utsjoen jälkeen. Tornion työttömyysaste on myös matalampi kuin koko Suomen työttömyysaste, joka oli 10,4 % ja matalampi kun Lapin työttömyysaste, joka oli 9,1 %.

Työttömänä Torniossa oli yhteensä 692 henkilöä, joka oli 5 henkilöä vuodentakaisista enemmän. Pitkäaikaistyöttömyys on sen sijaan laskenut viime vuoden syyskuuhun verrattuna 38 henkilöllä. Pitkäaikaistyöttömiä oli 171 henkilöä. Kaikista työttömistä työnhakijoista miehiä oli 422 ja naisia 270. Työttömistä työnhakijoista oli alle 25-vuotiaita edellisvuoden tapaan 104 henkilöä, yli 50-vuotiaita niin ikään edellisvuoden tapaan 272 henkilöä.

Myönteinen työllisyyskehitys on näkynyt myös kuntien osarahoittamissa työmarkkinatukimaksuissa. Vuoden 2024 toteutuma tulee olemaan nykyisellä rahoitusmallilla historian matalin, noin 930 000 euroa. 1.1.2025 astuu kuitenkin voimaan rahoitusuudistus, joka nostaa kuntien työmarkkinatukimaksuja. Kuntien maksuosuus alkaa kertymään jo 100 päivän työttömyyden jälkeen ja osuus rahoituksesta kasvaa portaittain 50 % saakka. Vuodelle 2025 talousarviovaraus työmarkkinatukimaksujen osalta on 2 000 000 euroa. Maksuosuuksien korotukset kompensoidaan kunnille.

Työllisyyden myönteinen kehitys on tuonut mukanaan aiempaa voimakkaammin pulan osaavasta työvoimasta. Yritysten merkittävin kasvun este tällä hetkellä on osaavan työvoiman saatavuusongelmat.

Taulukko 6. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat kunnittain 2024 syyskuun lopussa (Lähde: ELY-keskus).

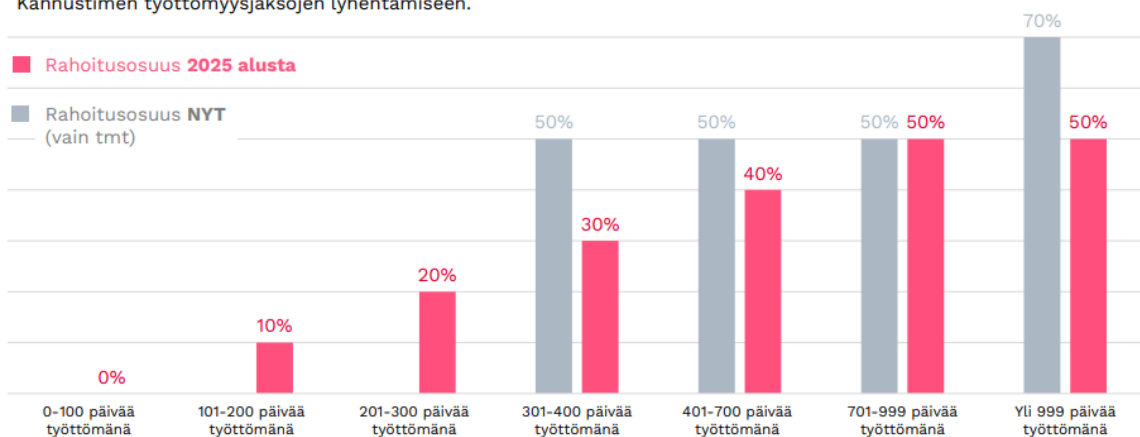
Kunta	Työvoima Työttömät työnhakijat			Miehet	Naiset	Alle 20-vuotiaat	Alle 25-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat	Pitkäaik. työttömät	Vamm. ja pitkäaik. sairaat	Avoimet työpaikat
	Osuus-% työvoimasta	Yhteensä									
Enontekiö	883	9,2	81	57	24	0	...	42	22	10	100
Inari	3 572	9,4	335	198	137	...	14	158	86	38	385
Kemi	8 057	13,1	1 058	599	459	23	116	441	324	107	267
Kemijärvi	2 662	13,4	357	257	100	...	22	204	109	36	72
Keminmaa	3 507	7,4	259	165	94	7	28	122	47	22	35
Kittilä	3 599	8,6	310	191	119	6	29	110	47	29	552
Kolari	1 932	10,6	204	118	86	...	11	88	32	17	157
Muonio	1 069	12,2	130	76	54	...	10	54	14	9	55
Pelkosenniemi	397	9,6	38	28	10	0	...	13	...	...	83
Pello	1 218	8,8	107	66	41	...	8	62	30	17	25
Posio	1 163	10,1	118	79	39	0	...	74	36	24	29
Ranua	1 369	8,7	119	84	35	6	13	59	33	22	38
Rovaniemi	31 891	8,5	2 725	1 598	1 127	73	328	952	797	446	1 269
Salla	1 330	12,3	164	125	39	...	7	100	44	18	58
Savukoski	439	12,5	55	35	20	...	...	40	14	...	37
Simo	1 127	7,7	87	59	28	...	...	42	32	11	26
Sodankylä	3 825	5,7	218	132	86	0	13	113	44	25	76
Tervola	1 219	7,6	93	56	37	...	7	45	25	14	20
Tornio	9 632	7,2	692	422	270	30	104	272	171	114	150
Utsjoki	523	6,5	34	26	8	...	...	17	...	...	14
Ylitornio	1 480	9,8	145	87	58	...	11	74	43	20	27
Yhteensä	80 894	9,1	7 329	4 458	2 871	165	734	3 082	1 964	991	3 475

Rahoitusuudistus

Työttömyyskulujen rahoitusosuuden kehitys

Nyt ja vuoden 2025 alusta alkaen

Työssäoloehdon täyttyminen katkaisee laskurin.
Kannustimen työttömyysjaksojen lyhentämiseen.

18
Kuntaliitto/Mehtonen/17.5.24
Lähde: TEM

KUNTALIITTO

Kuvio 5. Työttömyyskulujen rahoitusosuuden kehitys nyt ja vuoden 2025 alusta (Lähde: Kuntaliitto).

Taulukko 7. Meri-Lapin kuntien maksuosuudet ja kompensaatio.

Kunta	Työttömyysturva-vastuu €	Kompensaatio € / osuus %
Kemi	3 010 824 €	1 076 443 € / 36 %
Keminmaa	575 364 €	299 053 € / 52 %
Simo	243 400 €	154 250 € / 63 %
Tervola	212 908 €	108 128 / 51 %
Tornio	1 965 705 €	848 281 / 43 %
Ylitornio	363 182 €	188 752 € / 52 %

Koulutus ja osaaminen

Tornio on perinteinen koulu- ja opiskelukaupunki, jossa toimii useita oppilaitoksia sekä koulutuksen järjestäjiä varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle saakka. Tornion kaupungin opetus- ja koulutuspalveluiden (varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukio, kansalaisopisto) lisäksi kaupungissa toimivia oppilaitoksia ovat Lapin ammattikorkeakoulu Oy (Lapin AMK), Ammattiopisto Lappia, Ammattiopisto Luovi sekä Peräpohjolan Opisto.

Tornion kaupungilla on kumppanuussopimukset AMK:n, Lappian sekä Peräpohjolan Opiston kanssa.

Lappian opiskelijavuosimäärä on kehittynyt positiivisesti viime aikoina, ja myönteisen kehityksen ennustetaan jatkuvan myös vuonna 2024. Työ- ja koulutusperäinen maahanmuutto on lisääntynyt alueellamme vastauksena pulaan osaavasta työvoimasta. Kestävään kehitykseen ja yrittäjyyteen liittyvät teemat ovat jatkossakin Lappian keskeisiä kehittämiskohteita. Lappiassa huolta herättää nuorten, erityisesti oppivelvollisten, hyvinvointi ja jaksaminen. Tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrä on lisääntynyt voimakkaasti, minkä vuoksi tukitoimia on tehostettu. Hallitusohjelman myötä ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia uudistetaan samoin kuin toiminnan ohjausta. Rahoituksessa painopiste siirtynee enemmän opintosuorituksiin ja opiskelijan jatkopolkuihin. Tällä saattaa olla vaikutuksia Lappian toimintaedellytyksiin. Vuonna 2024 oppilaitoksessa on voimassa uusi strategia, jota lähdetään toteuttamaan.

Lapin AMK:n Tornion yksikkö muodostaa Digitaaliset ratkaisut -osaamisryhmän ja osaamisryhmään kuuluvat tutkintokoulutukset ja tutkimus- ja kehittämistoiminta.

Torniossa on lisätty vuoden 2025 osalta koulutuspaikkamääriä ja koulutuksia, aloituspaikka lisäys yhteensä +90 opiskelijaa. Tornion yksikössä on seuraavat tutkintokoulutukset (suuntautuminen, aloituspaikka ja -aika) vuosittain:

- tradenomi liiketalous, yhteensä 140 aloituspaikkaa
 - Digitaalinen markkinointi -luovuus ja data (aloitus elokuussa)
 - Johtaminen ja esihenkilötyö (aloitus tammikuussa)
- tradenomi tietojenkäsittely, yhteensä 100 aloituspaikkaa
 - Ohjelmointi ja pelillistäminen (aloitus elokuussa)
 - Tietohallinto ja liiketalouden digitalisointi (aloitus tammikuussa)
- tradenomi, XBit-akatemia, yhteensä 20 aloituspaikkaa
 - Dataintensiivinen liiketoiminta (aloitus elokuussa)
- kuvataide, yhteensä 25 aloituspaikkaa
 - Digitaalinen kuvataide (aloitus elokuussa)
- YAMK, Digital Business Management, englanninkielinen, yhteensä 30 aloituspaikkaa (aloitus elokuussa)
- YAMK, Tiedolla johtaminen, yhteensä 30 aloituspaikkaa (aloitus elokuussa)

Tradenomikoulutukset liiketalouden ja tietojenkäsittelyn sekä ylemmän ammattikorkeakoulun (YAMK) osalta ovat verkkototeutuksia. Tradenomi, Xbit -akatemia ja kuvataiteen koulutusohjelmat ovat päiväaikaan toteutettavia koulutuksia kontaktiluentotunteineen.

Verkko-opinnot mahdollistavat korkeakoulututkinnon saavuttamisen opiskelijoille, jotka eivät pysty osallistumaan päiväopetukseen, esim. perheellisille työssäkäyville opiskelijoille. Päiväopinnot ovat pääsääntöisesti opiskelijoille, jotka sitoutuvat kampuksella tapahtuvaan päivittäiseen opiskeluun. Yleensä nämä opiskelijat ovat nuoria aikuisia, jotka hakeutuvat suoraan lukiosta tai ammattikoulusta jatkamaan korkeakouluopintoihin.

Vuonna 2023 Tornioista valmistui/tutkintonsa suoritti päätökseen seuraavasti:

- kuvataide 23 opiskelijaa
- liiketalous 57 opiskelijaa
- tietojenkäsittely 43 opiskelijaa

Lapin AMKn Tornion yksikköön on investoitu uusi oppimis- ja kehittämisympäristö XBit, joka on valmistunut huhtikuussa 2024. XBit oppimis- ja kehittämisympäristön palvelukonseptiin kuuluu: 1. Podcast-studio, 2. UX-

laboratorio (käyttäjäkokemuksen laboratorio), 3. VR/AR-studio, 4. Videostudio ja 5. XR Showroom (laajennetun todellisuuden kokemusympäristö). Digitaaliset ratkaisut -osaamisryhmän koulutukset ja kehittämisympäristö on alueen yritysten asiakaskokemus- ja innovaatiokumppani, jossa investoidaan esimerkiksi EU-hankkeiden muodossa toimintaympäristön ja yritysten kehittämiseen. XBit -oppimis- ja kehittämisympäristö luo vetovoimaista alueellista ja kansainvälistä koulutus- ja kehittämistoimintaa Tornioon.

Peräpohjolan Kansanopiston Kannatusyhdistys ry on grundvigilainen, uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton, koulutuksen järjestäjä, jonka tarkoituksena on Peräpohjolan Opiston (PPO) koulutusten sekä toimintojen tukeminen ja ylläpitäminen. Vuonna 2024 valmistui Opiston päärakennuksen Niilontalon peruskorjaus, jonka kustannusarvio oli 3,5 miljoonaa euroa. Hankkeesta vastasi alueen yritykset ja näin ollen työllistänyt kymmeniä alueen rakennusalan työntekijöitä Meri-Lapin alueella.

Vuonna 2025 PPO tarjoaa seuraavia opintoja: Ammatillisessa koulutuksessa; kasvatusta ja ohjausalan perustutkinto (nuoriso- ja yhteisöohjaaja ja lastenohjaaja), kasvatusta ja ohjausalan ammattitutkinto (digiohjaaja eli koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja, joka -on erikoistunut digiohjaukseen), yleissivistävää opetusta (aikuisten perusopetus) ja vapaan sivistystyön koulutuksia muun muassa Opistovuosi oppivelvollisille ja vapaan sivistystyön koto-koulutusta. Lisäksi PPO tarjoaa muita koulutuksia kysynnän mukaan yhteistyössä erityisesti työvoimahallinnon kanssa (työvoimakoulutus). Vuonna 2025 Peräpohjolan Opisto päivittää strategiansa.

Opiskelijoita on vajaat 300 ja henkilökuntaa 30. Lisäksi Opiston tärkeinä tukipalveluina toimivat tilausravintola Hanna Å ja hotelli Joentalo, jotka palvelevat vuosittain noin 23 000 asiakasta.

Asuminen ja rakentaminen

Torniossa on käynnissä koko kaupungin aluetta koskeva yleiskaavatyö, 6 tuulivoimaosaleiskaavaa sekä yksi tuulivoimaosayleiskaavan muutos. Näiden lisäksi käynnissä on useita asemakaavahankkeita eri vaiheissaan.

Tornion yleiskaava 2040 on laadittu koko kunnan kattavana strategisen tason yleiskaavana, jossa koko kunnan alueen lisäksi esitetään viisi tarkennusalueen karttaa. Tarkennusalueet ovat Keskeinen kaupunkialue (sis. Raumo ja Röyttä), Kyläjoki-Laivaniemi, Kaakamo, Arpela ja Karunki. Tornion yleiskaava 2040 luo mahdollisuudet kehittää Tornion kaupunkia joustavasti vuotta 2040 kohti. Tornion tahtotila on, että kaupunkiin saadaan uusia teollisen alan yrityksiä, joille on tehty yleiskaavassa mahdollisimman laajaoja aluevarauksia. Yleiskaava 2040 tulee ohjaamaan maankäyttöä pitkälle tulevaisuuteen. Yleiskaavatyötä vie eteenpäin kaikista valtuustoryhmistä koottu ohjausryhmä, joka on kokoontunut tähän mennessä kuusi kertaa. Ohjausryhmän toimintaa valmistelee kaupunginarkkitehti, edellinen kaupunginarkkitehti asiantuntijajäsenenä sekä yleiskaavakonsultti. Kokouksiin on kutsuttu kaupunginjohtajan lisäksi myös edustaja Haaparannan kaupungilta, sekä virkamiehiä teknisen toimialan ja maankäytön puolelta. Yleiskaavan luonnosvaiheen tavoiteltu nähtäville asettaminen on siirtynyt työn laajuuden vuoksi vuoden 2024 loppupuolella.

Tuulivoimaosayleiskaavahankkeista pisimmälle on edennyt Karhakkamaan tuulivoimahanke, jonka valmisteluvaiheessa täydennetty ympäristövaikutusten arviointiaineisto (YVA) on ollut nähtävillä 16.12.2024 saakka. Muut aloitus- tai valmisteluvaiheissa olevat hankkeet ovat Valkiavaara, Martimo, Vinsanmaa, Rovavaara, Röyttän meritulivoimapuiston osayleiskaavan muutos sekä viimeisimpänä käynnistynyt Haapamaan tuulivoimaosayleiskaavahanke.

Valtion rajan läheisyyden vuoksi suureen osaan kaavahankkeita joudutaan järjestämään Espoon sopimuksen mukainen kansainvälinen kuuleminen, joka pidentää yleis- ja asemakaavojen käsittelyä. Ympäristökeskuksen (SYKE) käyttämä etäisyys kansainvälisen kuulemisen käynnistämiseksi on ollut 10 kilometriä nykyisissä kaavahankkeissa.

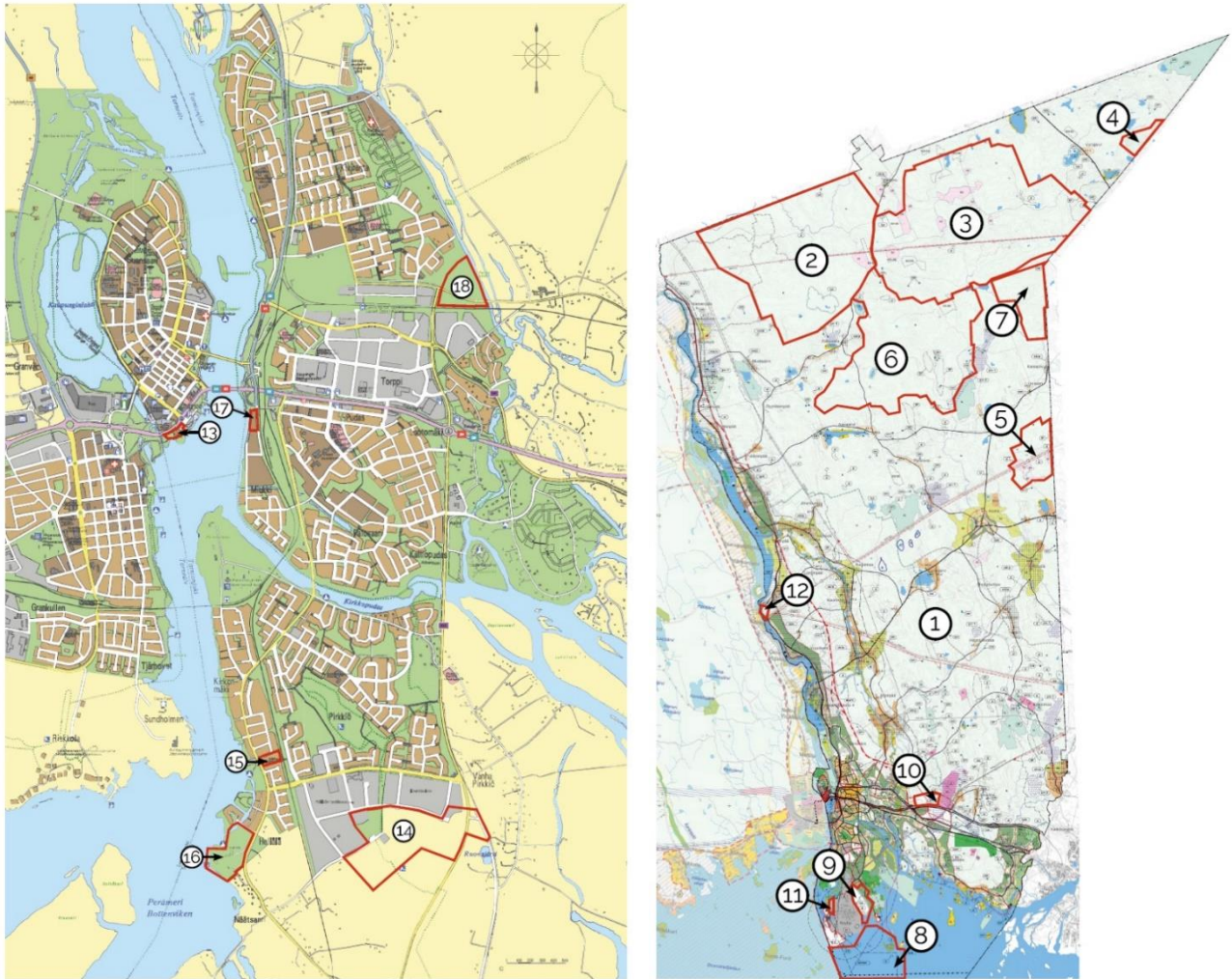
Laajojen yleiskaavojen lisäksi käynnissä on kaksi suurempaa teollisuuden asemakaavahaketta Kromilaaksoon ja Kyläjoki-Laivajärveen. Kromilaakson II vaiheen (*”Arctio West”*) luonnosaineisto asetetaan nähtäville Tasa-lankadun ja Kromitien uuden liittymän suunnitelmien valmistuttua vuoden 2024 aikana. Kyläjoki-Laivajärven teollisuusalueen (*”Arctio North”*) kaavaluonnoksen tavoiteltu nähtäville asettaminen sijoittuu samoihin aikoihin loppuvuoteen 2024. Ehdotusvaiheen nähtäville asettamisen tavoite asettunee molemmissa kaavoissa alkuvuoteen 2025. Outokummun terästehtaan viereisen Koivuluodon Arction teollisuusalueen asemakaavoitus on käynnistymässä vielä vuoden 2024 aikana. Kansainvälinen kuuleminen tulee olemaan osa prosessia Ympäristökeskuksen vaatimuksesta jo vireille tulovaiheessa. Asemakaavoitettavalle alueelle on teetetty Ympäristöministeriön tuella laajat pohjatutkimukset sekä sataman ja syväväylän soveltuvuus selvitys vuosien 2023-2024 aikana.

Kivirannan Opistontien vähittäiskaupan asemakaava, Tullin uuden viranomaisalueen asemakaava sekä Helsingin matkailualueen asemakaavat ovat saaneet lainvoiman vuoden 2024 aikana. Miukinrannan kaksi kahdeksankerroksista kerrostaloa mahdollistava asemakaavaehdotus on ollut nähtävillä 16.10-15.11.2024 välisenä aikana. Näätsaaren koulun asemakaavamuutos on jäänyt toistaiseksi tauolle rakennuksen toimiessa väistötilana kaupungin päiväkodille, joka on voimassa olevan asemakaavan mukaista toimintaa. Outokummun biokoksaamohankkeen asemakaavoituksen eteenpäinviemistä varten odotellaan ympäristövaikutusten arviointiaineistoja (YVA) hanketoimijalta.

Kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaan Kukkolankosken alueen asemakaavoituksen tueksi tilattu historiallisen miljöö suojeluatlas valmistui vuoden 2024 aikana. Koska kaava-alue on valtakunnan rajan välittömässä yhteydessä, kaavassa tullaan kuulemaan myös Haaparannan kuntaa Espoon sopimuksen mukaisesti. Herkän Tornionjoen Natura-alueen lisäksi valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009) status tulee vaikuttamaan kaavoitukseen erittäin voimakkaasti. Asemakaavan vireilletuloa valmistellaan parhaillaan.

Kesäkuussa 2024 vapaana omakotirakentamiselle oli 48 kaupungin omistama tonttia, yksityisillä vapaita omakotitontteja oli keskeisellä kaupunkialueella 189, Puuluodossa 13 ja Karungissa 23 tonttia. Kaupungin tontteja on luovutettu rakentamiseen yksi omakotitontti ja neljä yritystonttia 31.10.2024 mennessä. Nykyisellä tonttikäynnällä asuntorakentamiselle on omakoti-, rivi- että kerrostalotontteja vuosikymmenen tarpeisiin.

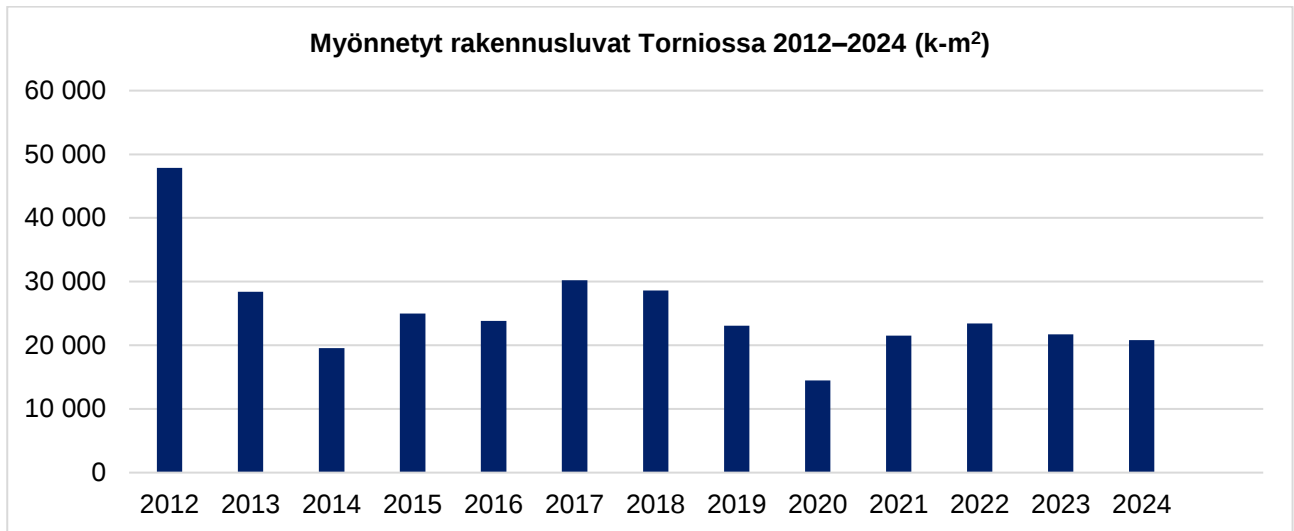
Kaupungin kaavoituksesta saa lisätietoa osoitteesta www.tornio.fi/kaavatori

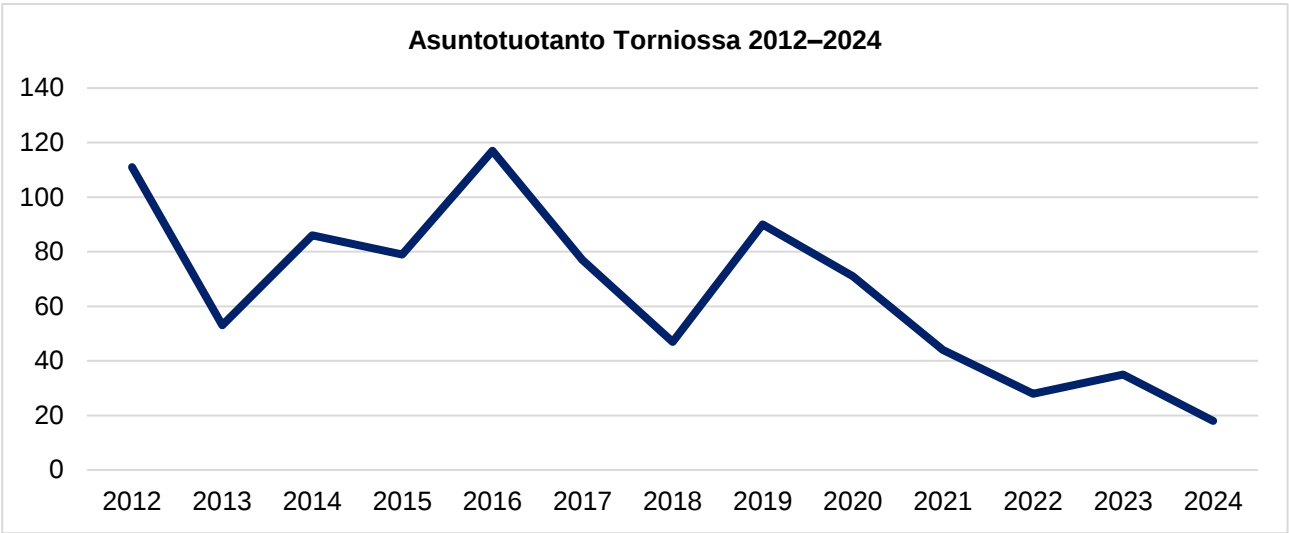

Kuvio 6. Vasemmalla käynnistyneet ja valmisteilla olevat keskusta-alueen asemakaavoituskohteet, oikealla käynnistyneet ja valmisteilla olevat yleiskaava-, osayleiskaava- ja asemakaavahankkeet koko kaupungin alueella.

Taulukko 8. Rakennustuotanto Torniossa 2018– 2024 (tilanne 23.10.2024, Xcity-kuntatietojärjestelmä).

Rakennustuotanto Torniossa	12/2018	12/2019	12/2020	12/2021	12/2021	12/2023	10/2024
Myönnettyt rakennusluvut							
Rakennusten lkm. (kaikki rakennukset)	149	169	207	209	156	127	100
Asuntojen lkm.	47	90	72	44	28	35	18
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	28 605	23 607	14 480	20 805	29 215	21 692	20 805
Aloitettut rakennukset							
Rakennusten lkm. (kaikki rakennukset)	111	96	85	80	57	59	56
Asuntojen lkm.	50	79	55	37	20	31	18
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	21 562	17 437	9 379	12 069	18 934	8 109	13 916
Valmistuneet rakennukset							
Rakennusten lkm. (kaikki rakennukset)	109	100	83	118	90	75	77
Asuntojen lkm.	119	57	85	56	28	19	31
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	25 071	21 860	14 092	13 140	20 844	13 401	16 833

Kuvio 7. Myönnettyt rakennusluvut (k-m²) Torniossa 2012–2024 (tilanne 23.10.2024, kaikki rakennus-tyypit).

Kuvio 8. Asuntotuotanto Torniossa 2012–2024 (tilanne 23.10.2024).

Alue-, seutu- ja rajayhteistyö

Tornion kaupunki tekee aktiivista alue-, seutu- ja rajayhteistyötä eri aluetasoilla. Maan rajojen sisällä Lapin maakunnan sisäinen yhteistyö (mm. maakunnan liitto, hyvinvointialue, ammattikorkeakoulu) sekä Meri-Lapin seudullinen yhteistyö ovat merkittävimpiä yhteistyöalustoja. Yhteistyötä tehdään mm. palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa, aluekehittämisessä, aluesuunnittelussa ja edunvalvonnassa.

Tornio on rajakaupunkina verkostoitunut erityisesti pohjoismaisilla foorumeilla, mutta nykyisellään kansainvälistä yhteistyötä tehdään entistä enemmän myös muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa. Tämä on korostunut viime aikoina mm. elinkeinoelämän investointihankkeissa, joissa potentiaaliset investorit tulevat usein maan rajojen ulkopuolelta.

TornioHaparanda-rajayhteistyötä tehdään ei-juridisen kaksoiskaupunkiorganisaation puitteissa ja yhteistyötä ohjaa yhteistyön pääsopimuksen (2022) lisäksi vajaa 20 erillissopimusta. Rajakaupunkien kesken on menossa lukuisia toimenpiteitä ja hankkeita, joiden kautta kaksoiskaupungin elinvoimaa pyritään vahvistamaan. Vuonna 2025 yksi merkittävimmistä hankkeista on Torniolaakson lippokalastuskulttuurin kehittämishanke sekä siihen liittyvä aineettoman kulttuuriperinnön hakuprosessi. Tammikuussa 2025 valmistuu vuosien värikkäiden vaiheiden jälkeen Laurila-Tornio-Haaparanta radan sähköistyshanke, jonka jälkeen jatketaan yhteistä edunvalvontaa rajat ylittävän henkilöjunaliikenteen kehittämiseksi. Vuonna 2025 valmistuu myös Tornionjoen Näränperrään sijoittuva tulvansuojeluhanke, jota on tehty yhteistyössä yli rajojen vuosien ajan vaihteittain. Myös Kukkolankosken kävelysillan toteuttamiseen liittyviä selvityksiä jatketaan. Yhteisiä tapahtumia kuten Happy New Twice (yhteinen uusivuosi) ja Kalott jazz & Blues järjestetään aiempien vuosien tapaan yhdessä Tornion ja Haaparannan kaupunkien kanssa. Rajayhteistyössä tunnistetaan yhteneväisyyksiä myös muiden Euroopan kaksoiskaupunkien kanssa ja ylläpidetään yhteistyöverkostoa: Gorica-Nova Gorica (Italia-Slovenia), Frankfurt Oder-Slubice (Saksa-Puola) ja Valga-Valka (Latvia-Viro).

Tornionlaakson neuvosto on pohjoismainen rajakomitea ja kansainvälinen kuntayhtymä, jonka toimialue käsittää Tornion jokivarren kunnat Suomesta ja Ruotsista aina Norjaan saakka (14 kuntaa). Neuvoston rooli yhteistyöasioissa korostui erityisesti koronavuosina 2020–2021, kun alueen kunnat tekivät yhteisillä kannanotoillaan merkittävää työtä raja-alueen ihmisten rajat ylittävän liikkuvuuden turvaamiseksi. Tämä työ on jatkunut ja esille on noussut erityisen pilottialueen muodostaminen rajaseudulle. Lyngenin kunta Pohjois-Norjasta on tullut Tornionlaakson neuvoston toimintaan mukaan vuoden 2022 aikana ja tiivistänyt yhteistyötä norjalaisien kuntien kanssa. Tornionlaakson neuvoston keskiössä on aiempien vuosien tapaan mm. kulttuuri, matkailu, liikenne ja ympäristöasiat.

Perämerenkaaren suomalainen yhdistys on toiminnassa ja se toimii Tornionlaakson neuvoston tapaan pohjoismaisena rajakomiteana. Tornio on mukana yhdistyksessä Meri-Lapin kehittämiskeskuksen jäsenyyden kautta. Perämerenkaaren yhdistyksen puitteissa on viime aikoina edistetty alueen yhteistyötä mm. liikenteen, logistiikan ja matkailun sektoreilla. Myös Itämeri-päivästä Pelasta Perämeri kampanjoineen on noussut uusi yhteistyötapahtuma.

Tornio osallistuu Itä- ja Pohjois-Suomen Brysselin edunvalvontatoimiston rahoitukseen Meri-Lapin kehittämiskeskuksen kautta. Torniossa on sijainnut jo vuosien ajan Pohjoiskalotin neuvoston resursoima Pohjoiskalotin rajaneuvonta, jonka tekninen työnantaja on Business Tornio Oy. Rajaneuvonta opastaa ja tiedottaa rajat ylittävään toimintaan liittyvissä asioissa sekä työskentelee todettujen rajaesteiden ratkaisemiseksi Pohjoismaiden Rajaesteneuvoston rinnalla.

Ystävyyskaupunkitoimintaa Torniolle on ollut viime vuosina (2010–) lähinnä Devizesin (Iso-Britannia), Kirovskin (Venäjä) ja Szekszárdin (Unkari) kaupunkien kanssa. Muita ystävyyskaupunkeja ovat Vetlanda (Ruotsi), Hammerfest (Norja) ja Ikast-Brande (Tanska). Ystävyyskaupunkitoimintaa hoidetaan Torniossa kaupunginhalituksen alaisuudessa. Vuonna 2021 ystävyyskaupungit kutsuttiin mukaan osaksi Tornio 400 -juhlavuoden tapahtumia (Devizes osallistui). Venäjän Kirovskin osalta ystävyyskaupunkitoiminta on päätetty keskeyttää toistaiseksi johtuen Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa. Yhteistyömahdollisuuksien jatko selviää myöhemmin. Suomen liittyttyä NATO:n jäseneksi Kirovsk -yhteistyön jatkaminen vaikeutunee ainakin lähivuosina merkittävästi. EU-parlamentti äänesti 15.9.2022 äänin 433–123, että Unkari ei ole enää täysi demokratia. Tämä voi vaikeuttaa merkittävästi Tornion perinteistä yhteistyötä Szekszárdin kanssa. Vuodeksi 2025 suunnitellaan ystävyyskaupunkivierailua Devizeen.

Yksi uusista kansainvälisistä yhteistyöfoorumeista Tornion kaupungille on Arctic Mayors forum, joka kokoaa yhteen arktisen alueen toimijat.

Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä on siirtynyt kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. Poikkeuksena on Helsingin kaupunki, jolla säilyy sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu. Lisäksi HUS-yhtymällä on erikseen säädetty järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon liittyvistä tehtävistä omalla alueellaan.

Lapin hyvinvointialue on vastannut Lapin julkisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä 1.1.2023 alkaen. Palvelut on siirretty yksittäisiltä kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille, jotta asukkaat saisivat aiempaa tasavertaisempia sote- ja pelastuspalveluja kaikkialla Suomessa. Uudistuksen tavoitteena on parantaa palvelujen saatavuutta ja turvata resurssien riittävyyttä myös tulevaisuudessa.

Sote- ja pelastuspalvelut siirtyvät hyvinvointialueen järjestettäväksi alla mainituista lappilaisista organisaatioista:

- 17 kuntaa (Enontekiö, Inari, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua,
- Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Utsjoki, Ylitornio)
- 4 kaupunkia (Kemi, Kemijärvi, Tornio, Rovaniemi)
- Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä
- Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä
- Oulunkaaren kuntayhtymä (Simon palvelujen osalta)
- Lapin sairaanhoitopiiri
- Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
- Lapin pelastuslaitos

Sote-uudistuksen myötä kuntien rooli on muuttunut merkittävästi (mm. taloudellinen asema), vaikkakin kuntiin jää hallinnon, teknisten palveluiden ja sivistyspalveluiden ohella sote-yhdyspinnan tehtäviä kuten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen, kotoutuminen, ehkäisevä päihdetyö sekä oppilashuolto. Sote-uudistuksen tuomat taloushaasteet sekä edelleen käynnissä oleva muutosvaihe jatkuu vielä monen vuoden ajan tulevaisuuteen.

Suomen hyvinvointialueiden taloustilanne on haastava Lapin hyvinvointialue mukaan lukien. Tästä johtuen mm. sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluverkko on vaarassa harventua myös Lapissa ja se vaikuttaa palveluiden saatavuuteen myös Torniossa.

TE24 -palvelu-uudistus astuu voimaan 1.1.2025. Uudistuksen vaikutuksia Tornion kaupunkiin on kuvattu tarkemmin työllisyyden hoitoa koskevassa kappaleessa.

Meri-Lapin kehittämiskeskus toimii vuonna 2025 alueensa kuntien (Kemi, Tornio, Keminmaa, Simo, Tervola, Ylitornio, Haaparanta) sekä elinkeinoelämän välisenä yhteistyöelimenä tavoitteena alueensa kunnallis- ja elinkeinoelämän kehittäminen ja edunvalvonta. Toiminta-ajatuksensa mukaisesti kehittämiskeskus vahvistaa ja monipuolistaa vuoden aikana alueensa kuntien, elinkeinoelämän, koulutusorganisaatioiden, viranomaisten ja järjestöjen välistä yhteistyötä edunvalvonnassa, elinkeinojen kehittämisessä ja kansainvälistymisessä. Meri-Lapin kehittämiskeskus on alueensa toimijoiden moniarvoinen, kuntien välistä yhteistyötä korostava ja kunnioittava yhteistyöfoorumi, uusien toimintatapojen kehittäjä ja toteuttaja sekä toimivien verkostojen luoja. Vuonna 2025 kehittämiskeskus toimii mm. alueen edunvalvojana, markkinoijana sekä edistää kuntien välistä yhteistoimintaa.

Seutukunnan tekninen tiimi on esittänyt, että koko alueen kattava liikenneturvallisuussuunnitelma päivitetäisiin vuonna 2025. Edellinen suunnitelma on vuodelta 2015 ja sen mukaisia toimenpiteitä on tehty kattavasti ja myös ympäristö on 10 vuoden aikana muuttunut, jolloin päivitystarpeet ovat ilmeiset. Lapin ELY-keskus on linjannut, että kun koko Lapin kattava ylätason liikenneturvallisuussuunnitelma valmistuu, käynnistetään seudullisten suunnitelmien päivitys Meri-Lapin alueelta vuoden 2025 aikana.

Tornion, Keminmaan, Kemin ja Rovaniemen alueille on vireillä yhteisen viitoituksen yleissuunnitelman laatiminen. Suunnitelman tavoitteena on päivittää maanteiden ja katuojen viitoituksen vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä, viitoitusohjeistoa ja kohdeluetteloa. Suunnitelma on tarkoitus laatia yhteistyössä kuntien

ja ELY-keskuksen kanssa alkuvuodesta 2025. Se ei koske palvelukohdeopasteita, yksityisteiden opastusmerkkejä eikä ajokaistaopastuksia.

Valtatien 29:n Tornion sillan kansi uusitaan puolikas kerrallaan, jolloin liikenteelle on käytössä vain yksi kaista suuntaansa. Työ käynnistyy alkuvuonna 2025. Sillan kohdalla liikennemäärä on noin 18 600 ajon/vrk ja se koostuu sekä paikallisesta että pitkänmatkaisesta liikenteestä, johon sisältyy myös paljon ulkomaalaista liikennettä. Tämä tulee aiheuttamaan liikenteellisiä haasteita ja mahdollisia ongelmia. Niitä pyritään ratkaisemaan hyvin suunnitellulla työnaikaisella liikenteen ohjauksella ja kattavalla tiedottamisella sekä Suomen että Ruotsin puolella. Koko silta joudutaan sulkemaan urakan aikana kolme kertaa 3-5 päivän ajaksi kannen valutöiden ja betonin sitoutumisen vuoksi. Tänä aikana osa liikenteestä ohjataan vieressä olevalle Hannulan sillalle ja raskas liikenne joudutaan kierrättämään Aavasaksan sillan kautta. Työ valmistuu vuoden 2026 loppuun mennessä. Lapin ELY-keskus toimii hankkeessa tilaajana.

Sivistyspalveluiden osalta seudullista yhteistyötä tehdään lähinnä yhteisten täydennyskoulutusten muodossa. Erityisesti varhaiskasvatuksessa seudullisia koulutuksia on järjestetty säännöllisesti. Alueen kunnat tarjoavat koulutuksia yli kuntarajojen. Kemin, Keminmaan ja Tornion lukioiden kesken on palkattu yhteisiä opettajia niin erityispuolelle kuin kielten opetukseen.

Haaparannan kanssa oppilaiden opiskelupaikan vaihtaminen on edelleen vaivatonta ja erityisesti yksittäistä oppilasta hyödyttävää. Vuonna 2019 perustettu Tornion ja Haaparannan koulujen välinen yhteistyöryhmä on pandemian jälkeen elvyttämässä toimintaa. Ryhmäideoi yhteistyön muotoja ja organisoi kouluvierailuja koulujen kesken. Myös oppilas- ja opettajavaihtoja on tarkoitus järjestää.

Kielikoulun osalta molemmissa kaupungeissa merkittävästi aleneva oppilasmäärä on asettanut haasteita koulun elinvoiman suhteen. Kielikoulu päätettiin lakkauttaa yhteisestä päätöksestä porrastetusti alkaen syyslukukaudesta 2023. Kielikoulun jo aloittaneet oppilaat voivat käydä peruskoulun loppuun aloittamassaan koulussa. Tällä hetkellä kielikoulun nuorimmat suomalaiset oppilaat ovat kolmannella luokalla.

Kansainvälisen yhteistyön mahdollistavat erilaiset hankkeet. Erityisesti lukio ja Putaan koulu ovat hankehakemusten suhteen olleet aktiivisia. Hankkeiden rahoittajina toimivat lähinnä EU, Opetushallitus ja opetus- ja kulttuuriministeriö. Tavoitteena on saada yhä enemmän oppilaita toimintaan mukaan.

Elämänlaatupalveluiden osalta niin alue-, seutu- kuin rajayhteistyö on monipuolista ja laadukasta. Kulttuuritoimistolla on Haaparanta-yhteistyötä kulttuurituotannossa. Lisäksi se on alueellisesti mukana Lapin kulttuuriverkostossa ja Lapin lastenkulttuuriverkostossa. Kulttuuritoimisto seuraa Kansallista kulttuurikenttää aktiivisesti. Elämänlaatupalveluiden kaikki palvelualueet ovat mukana Oulu2026-kulttuuripääkaupunki tapahtumien suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Nuorisotoimella on säännöllistä ja tiivistyvää yhteistyötä Haaparannan nuorisotoimen kanssa kulttuurisessa ja liikunnallisessa nuorisotyössä sekä moniammatillisessa yhteistyöverkostossa. Nuorisotoimi osallistuu Lappi-Nyt 2.0 -hankkeessa toteutettavaan kansainväliseen nuorisotyön ammattilaisten ryhmävaihtoon.

Kansalaisopisto laatii suunnittelijaopettajan johdolla kansalaisopistolle pitkäaikaisen kansainvälisen liikkuvuuden strategisen suunnitelman ja on mukana Erasmus+ akkreditoinnissa.

Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä Lapin kirjastojen kesken ja osallistuu aktiivisesti Pohjoisen eKirjaston kehittämiseen.

Tornionlaakson museo on maailman ainoa kahdessa maassa sijaitsevan kaupungin yhteinen museo, jonka toiminta on vähintään kaksikielistä. Museo on aloittanut yhdessä Haaparannan kanssa Torney Valley Dipnet Culture hankkeen UNESCON aineettoman maailmanperintökohteen saamiseksi.

Liikuntapalvelut tekevät yhteistyötä Haaparannan vapaa-aikapalveluiden ja koulutoimen kanssa. Mukanaoloa liikunnan verkostoissa kehitetään edelleen.

Tornion kaupungin talous

Suomen kuntatalouden lähtökohdat

Kuntatalouden tilannekuva

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa (sote-uudistuksessa) kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen siirtyi kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta. Tämä näkyi sekä tuottojen että kulujen huomattavana vähentymisenä kuntien vuoden 2023 tilinpäätöksissä. Lisäksi sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymien lakkaaminen ja niiden toiminnan siirtyminen hyvinvointialueille supisti kuntakonsernien talouden volyymejä merkittävästi erityisesti toimintatuloissa ja -kuluissa, investoinneissa, lainakannassa ja rahavaroissa. Uudistus vaikeuttaa talouden muutosten vertailua suhteessa aiempiin vuosiin.

Sote-uudistukseen liittyvät kertaluonteiset tulot vahvistivat emokuntien talouden lisäksi kuntakonsernien taloutta. Kuntakonsernien yhteenlaskettu tulos vahvistui vuonna 2023 vajaalla 0,5 mrd. eurolla 2,1 mrd. euroon. Sellaisten kuntakonsernien määrä, joilla oli alijäämäinen tilikauden tulos, lähes puoliintui edellisvuoden 99:stä 53:een. Yhteenlaskettu taseen kertynyt ylijäämä kasvoi lähes 1,9 mrd. eurolla vajaaseen 19,7 mrd. euroon. Sellaisten kuntakonsernien määrä, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää, laski kolmella 24:stä 21:een. Alijäämäiset kuntakonsernit olivat aiempien vuosien tapaan pääosin pienten alle 10 000 asukkaan kuntien konserneja.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate parani noin 330 milj. eurolla noin 6,7 mrd. euroon. Vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot, mutta alitti niukasti nettoinvestoinnit. Vuosikate oli negatiivinen kahdeksalla konsernilla edellisvuoden tapaan. Näistä seitsemän oli alle 5 000 asukkaan kunta ja yksi hieman yli 10 000 asukkaan kunta. Asukaskohtaisesti tarkasteluna vahvimmat vuosikatteen olivat aiempien vuosien tapaan suurissa yli 100 000 asukkaan kunnissa.

Kuntakonsernien investointimenot laskivat noin 1,8 mrd. eurolla hieman alle 7,9 mrd. euroon. Muutosta selittää pääosin sote-uudistus. Investointihyödykkeiden luovutustulot vähenivät myös merkittävästi, mikä johtui pitkälti siitä, että edellisvuonna niiden määrä oli poikkeuksellisen korkea Helsingin kaupungin liikenneliikelaikojen yhtiöittämisen sekä useiden kuntien sote-kiinteistöjen myyntien vuoksi. Luovutustulojen väheneminen taas vaikutti siihen, että nettoinvestointien määrän lasku jäi melko maltilliseksi investointimenojen merkittävästä vähenemisestä huolimatta.

Toiminnan ja investointien rahavirta jäi tuloksen vahvistumisesta ja nettoinvestointien lievästä vähenemisestä huolimatta noin 0,5 mrd. euroa negatiiviseksi. Rahavirta oli negatiivinen 105 konsernilla, kun edellisvuonna rahavirta oli negatiivinen 176 konsernilla. Toiminnan ja investointien rahavirran negatiivisuus merkitsee sitä, että investointeja joudutaan rahoittamaan joko lainaa nostamalla tai rahavaroja käyttämällä.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu lainamäärä väheni huomattavasti vuodesta 2022. Vähennystä oli kaikkiaan lähes 4,8 mrd. euroa lainamäärän ollessa 38,8 mrd. euroa. Asukasta kohden lainaa oli keskimäärin 6 960 euroa, kun vuonna 2022 määrä oli 7 868 euroa. Määrän väheneminen johtui sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymien lainojen siirtymisestä hyvinvointialueille.

Hallituksen kuntataloutta koskevat linjaukset

Petteri Orpon hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava. Kuntien valtionosuuksiin kohdistetaan eri perusteilla lukuisia lisäyksiä ja leikkauksia. Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kehyskauden aikana kaikissa kuntakokoryhmissä. Myös negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa merkittävästi vuoteen 2028 mennessä. Vuosikatteen vahvistamiseen tulisi kuntaliiton mukaan kiinnittää huomiota erityisesti useissa pienimmissä kuntakokoryhmissä.

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen

Työvoimapaalveluiden järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2025 alussa valtiolta kunnille. Lisäksi kuntien rahoitusvastuu työttömyysturvasta kasvaa ja valtion vastaavasti pienenee. Uudet tehtävät kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmässä, mutta kompensaation tason arvioidaan olevan siirtyvien palvelujen kustannuksia pienempi. Lisäksi poikkileikkaustilanteessa tehtävä työttömyysturvan rahoitusvastuun kasvua vastaava lisäys on työllisyyden huonon suhdannetilanteen takia alimitoitettu.

Myös kotoutumisen edistämisestä annetun lain kokonaisuudistus lisää kuntien vastuuta kotoutumisen edistämässä. Valtion kunnille maksamia laskennallisia korvauksia kotoutumisen edistämiseen pienennetään vuonna 2025 noin kolmanneksella eli noin 58 miljoonaa eurolla.

Norminpurkutyö jatkuu hallitusohjelman ja kehysriihen päätösten mukaisesti. Norminpurkutyöhön liittyen kuntien valtionosuuksia leikataan jo 2025, vaikka konkreettisia esityksiä normien purkamiseksi ei ole syyskuun tilanteessa esitetty.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- ja TE-uudistusten jälkeistä tilannetta. Hallituksen esityksen luonnosta uudesta valtionosuusjärjestelmästä odotettiin lausunnoille loppusyksystä 2024 ja uudistuksen oli tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta. Valtionvarainministeriö kuitenkin tiedotti 22.10.2024 VOS-uudistuksen siirtymisestä vuodelta eteenpäin vuoden 2027 alkuun.

Kuntatalouden kehitysarvio

Suomen talouden taantumun pohja näyttäisi olevan ohitettu. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026, vaikka julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus vähentävätkin kotimaista kysyntää ja nostavat hintoja.

Vuosi 2023 oli kuntataloudessa poikkeuksellinen sote-uudistuksen vuoksi. Kuntatalouden (ml. Ahvenanmaa) tilikauden tulos oli varsin vahva, 1,7 mrd. euroa, mutta ilman sote-uudistuksen kertaluonteisia verorahoituseriä tulos olisi jäänyt lähelle nollaa. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta ylsi vajaat 400 milj. euroa positiiviseksi ja lainakanta laski 19,9 mrd. euroon, kun sote-kuntayhtymien lainoja siirtyi hyvinvointialueille noin 5 miljardia euroa.

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan romahtavan noin 1,5 mrd. eurolla 3,0 mrd. euroon ja toiminnan ja investointien rahavirran heikkenevän miljardi euroa negatiiviseksi. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan vuonna 2024 yhteensä lähes 5 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna, sillä kunnallis- ja yhteisöverotuloista poistuu sote-uudistukseen liittyvä noin 1,3 mrd. suuruinen verohäntä ja lisäksi suhdannetilanne hidastaa verotulojen kasvua. Kiinteistöverotulot sen sijaan kasvavat reippaasti, mitä selittää osaltaan hallituksen päätös nostaa maapohjien verotuksen alarajaa. Kuntien saamat valtionosuudet laskevat muun muassa sote-siirtoon liittyvän tarkistuksen sekä hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin tehtävän indeksisäästön vuoksi.

Talouden tasapainottaminen

Torniossa huoli talouden tasapainosta konkretisoitui syksyllä 2023 vuoden 2024 talousarviota valmisteltaessa, kun kävi selväksi, että kaupungin nykyinen menojen kasvuvauhti sekä investointitaso ylittävät jatkuvasti odotettavissa olevan verotulojen ja valtionosuuksien vuosittaisen kehityksen.

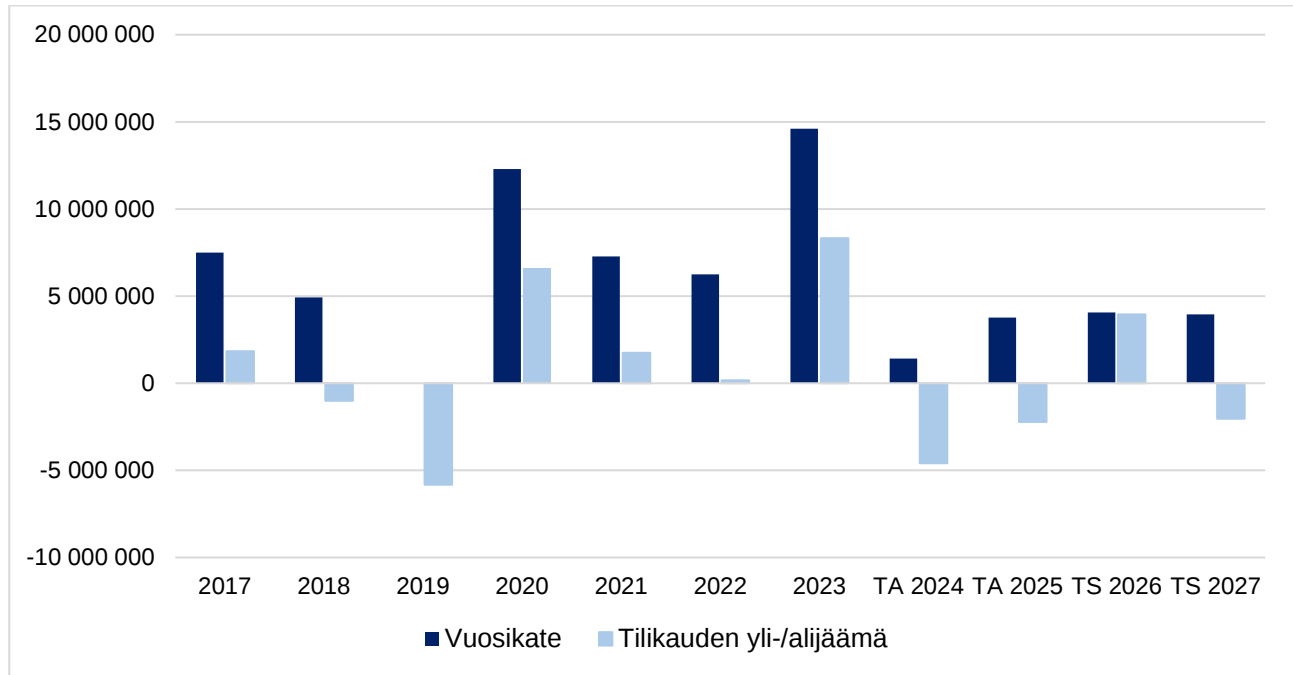
Tornion kaupunki vahvistaa taloutta vuosien 2025–2030 aikana noin 5,5 milj. euron sopeutuksella. Talousarviossa on otettu huomioon kaupunginvaltuuston hyväksymät sopeuttamistoimenpiteet vuodelle 2025.

Alla olevassa taulukossa on valtuuston hyväksymät tasapainotustavoitteet v. 2025–2030 toimialoittain.

Taulukko 9. Tasapainotustavoitteet 2025-2030 toimialoittain.

Keinot yhteensä	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Sopeutus yhteensä 2025-2030
Hallinto + yleiset keinot							2 231 000
	338 000	712 000	587 500	382 500	211 000	0	
Tekninen toimiala							897 000
	-85 000	60 000	185 000	185 000	138 000	414 000	
Sivistys, elämänlaatu jne. yhteensä	95 000	235 000	170 000	170 000	853 000	870 000	2 393 000
Sopeutuskauden keinot yhteensä	348 000	1 007 000	942 500	737 500	1 202 000	1 284 000	5 521 000

Tornion kaupungin kuntatalouden piirteitä

Kuvio 9. Tornion vuosikate ja tilikauden yli-/alijäämä 2017–2027.

Taulukko 10. Tornion kaupungin vuosikate ja yli-/alijäämä TP 2023 – TS 2027.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Vuosikate	14 609 915	1 409 544	3 769 999	4 061 440	3 958 900
Yli-/alijäämä	8 326 107	-4 590 456	-2 230 001	--1 938 560	-2 041 100

Talousarvio 2025 ja -suunnitelmavuodet 2026–2027

Kaupunginhallitus on antanut käyttötalouden raamin 24.6.2024 § 195 vuodelle 2025. Raamin mukaan tilikauden tuloksen tuli olla 3 631 190 euroa alijäämäinen. Talousarvion 2025 tilikauden tulos on 2 230 001 euroa alijäämäinen.

Ulkoisten toimintatuottojen talousarviotavoite on vuonna 2025 17 837 365 euroa, joka on 30 % vuoden 2024 talousarviota enemmän.

Ulkoisiin toimintakuluihin varataan vuoden 2025 talousarviossa 78 878 406 euroa, joka on 11 % vuoden 2024 talousarviota enemmän. Taloussuunnitelmavuosille 2026–2027 varataan ulkoisten toimintakulujen kasvuun 1,6 %.

Toimintakate on – 61 041 041 euroa vuoden 2025 talousarviossa.

Verotulot

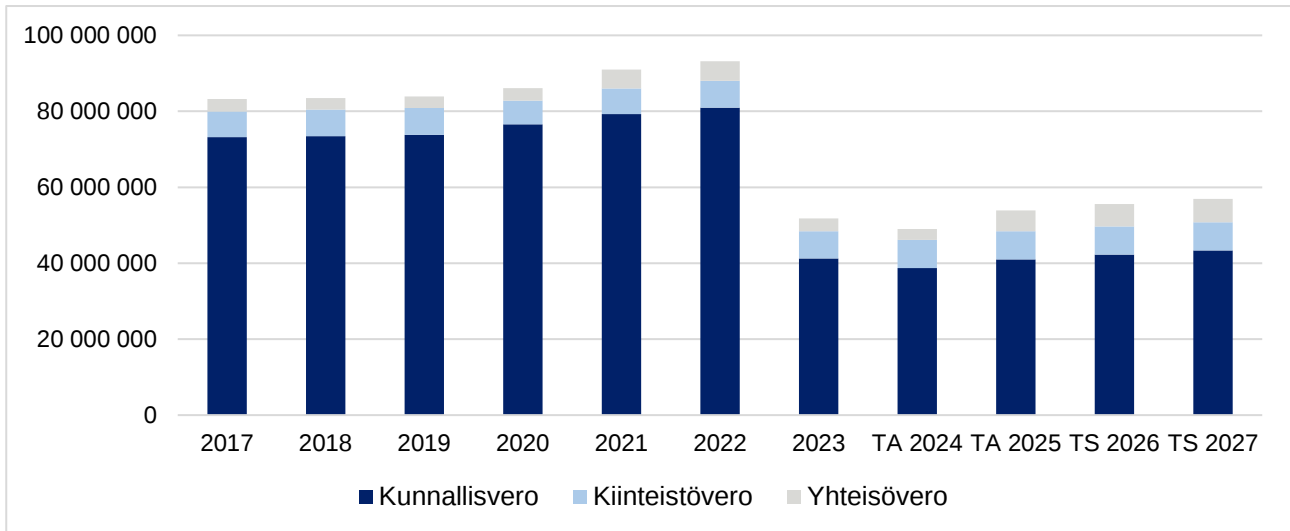
Kaupunginvaltuusto päätti 11.11.2024 (§ 303) pitämässään kokouksessa, että kaupungin tuloveroprosentti on vuonna 2025 8,40 %.

Kaupunginvaltuuston päätöksellä (KV 11.11.2024 § 304) kiinteistöveroprosentit pidetään vuoden 2024 tasolla. Tornion kaupungin kiinteistöveroprosentit vuodelle 2025 ovat: yleinen kiinteistöveroprosentti 1,12 % (raken-
nukset), yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30 % (maapohja), vakituinen asuinrakennus 0,50 %, muu kuin vaki-
tuinen asuinrakennus 1,00 %, rakentamaton rakennuspaikka 3,00 %, voimalaitos 3,10 % ja yleishyödyllinen
yhteisö 0,00 %.

Vuoden 2024 talousarviossa verotuloja arvioitiin kertyvän 49,0 milj. euroa. Verohallinnon ja Kuntaliiton syys-
kuussa 2024 julkaiseman veroennusteen mukaan verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 53,9 milj. euroa
vuodelle 2025. Vuodelle 2025 verotuloja on arvioitu kertyvän yhteensä 53,9 milj. euroa, josta kunnan tuloveroa
41,0 milj. euroa, kiinteistöveroa 7,4 milj. euroa ja yhteisöveroa 5,5 milj. euroa.

Taulukko 11. Tornion kaupungin verotulot TA 2024 – TS 2027.

Verotulot 1000 euroa	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	Muutos %	TS 2027	Muutos %
Kunnan tulovero	38 735	41 008	6 %	42 276	3 %	43 342	3 %
Kiinteistövero	7 404	7 410	0 %	7 410	0 %	7 410	0 %
Yhteisövero	2 896	5 496	90 %	5 881	7 %	6 203	5 %
Verotulot yhteensä	49 035	53 914	10 %	55 567	3 %	56 955	2 %

Kuvio 10. Tornion verotulojen kehitys 2017–2027.

Valtionosuudet

Kuntien rahoitusjärjestelmä koostuu kuntien omista tuloista ja valtion rahoituksesta. Tärkeimpiä tulolähteitä ovat verotulot ja valtionosuudet. Valtionosuudet muodostavat suunnilleen neljäsosan kuntien tulorahoituksesta.

Valtionosuuksien tarkoituksena on taata kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuus koko maassa. Valtionosuusjärjestelmä muodostuu kustannuserojen ja tarve-erojen kompensatiosta sekä tulopohjan tasauksesta.

Merkittävin osa valtionosuusjärjestelmää on kunnan peruspalvelujen valtionosuus, joka kokoaa yhteen kunnallisten peruspalvelujen rahoituksen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen ja perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin.

Toimiva rahoitusjärjestelmä on keskeinen lähtökohta, jotta kunta voi järjestää laadukkaita peruspalveluja.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on merkittävin osa valtionosuusjärjestelmää. Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen ja perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Järjestelmän laskennallisuudesta johtuen kunnalle myönnetyn valtionosuuden suuruuteen ei vaikuta se, miten kunta palvelutoimintansa järjestää ja miten paljon rahaa se niihin käyttää.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa seuraavat tehtäväalueet:

- varhaiskasvatus
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi (asukasperusteinen)
- taiteen perusopetus (asukasperusteinen).

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kokoaa yhteen kunnallisten peruspalvelujen rahoituksen, lisää poikkihallinnollisuutta ja korostaa valtionosuuksien yleiskatteellisuutta.

Valtionosuusjärjestelmän perusrakenne

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtakunnallisesti. Vuonna 2025 valtionosuusprosentti on 24,85. Yhden kunnan valtionosuus saadaan, kun kunnan laskennallisesta perusteesta/kustannuksesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus, joka on yhtä suuri (€/asukas) kaikissa kunnissa.

Lisäksi kunnille myönnettävässä kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan huomioon seuraavat tekijät:

- lisäosat: syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus, saamen kotiseutu, hyvinvoinnin ja terveyden hyte ja väestön kasvu
- valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset
- verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus.

Edellä mainitut tekijät vaikuttavat sellaisenaan kunnan valtionosuuden määrään eli niistä ei vähennetä kunnan omarahoitusosuutta, kuten laskennallisista kustannuksista.

Maksatus yhtenä kokonaisuutena

Valtionosuus maksetaan kootusti yhtenä kokonaisuutena valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta kuukausittain viimeistään kuukauden 11. päivänä.

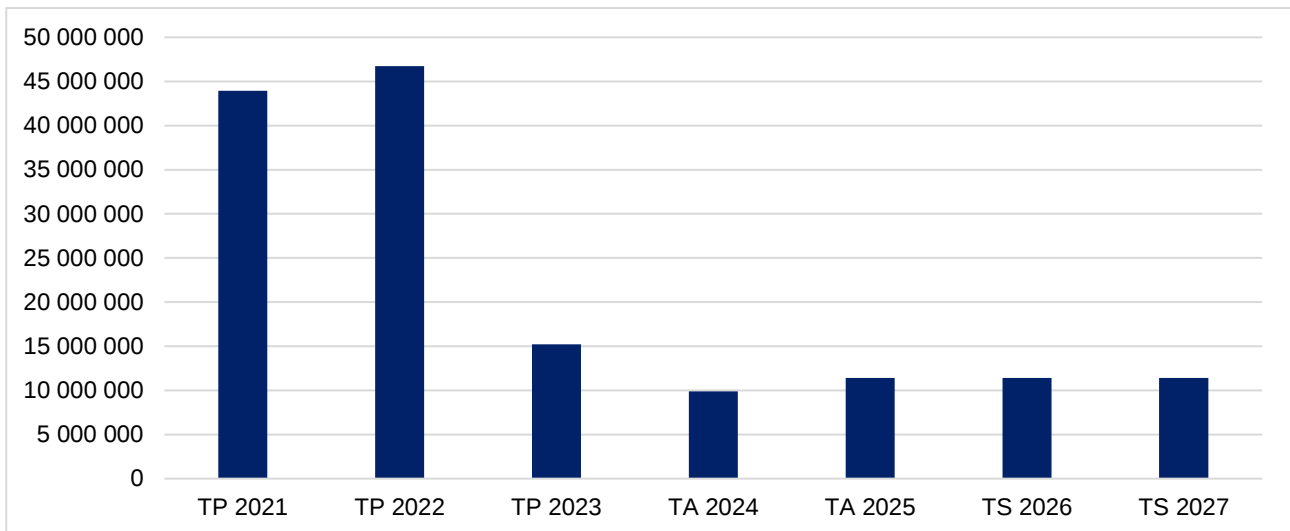
Valtionosuusmaksatus sisältää seuraavat erät:

- kunnan peruspalvelujen valtionosuus
- esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset
- verotulomenetysten korvaus
- opetustoimen rahoituslain mukainen rahoitus.

Maksuerittely valtionosuusmaksatusten eristä toimitetaan maksunsaaajille valtionosuuspäätösten yhteydessä.

Taulukko 12. Tornion kaupungin valtionosuudet TA 2024 – TS 2027.

Valtionosuudet 1000 euroa	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	Muutos %	TS 2027	Muutos %
Peruspalvelujen valtionosuus	731	3 521	382 %	3 521	0 %	3 521	0 %
Verotulojen tasaus	6 002	6 322	5 %	6 322	0 %	6 322	0 %
Opetus- ja kulttuurit. valtionosuudet	-182	-327	80 %	-327	0 %	-327	0 %
Verotulomenetysten kompensatio	3 331	1 911	-43 %	1 911	0 %	1 911	0 %
Valtionosuudet yhteensä	9 882	11 427	16 %	11 427	0 %	11 427	0 %

Kuvio 11. Tornion kaupungin valtionosuudet 2021–2027.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely, Kuntalaki 118 §

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikunta-kriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista aiempaa paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan, mitä lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalain 118 §:ssä säädetään.

Arviointimenettely voidaan käynnistää:

jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa;

jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa

TAI

jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:

1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Keltaiset valot

Kuntalaissa määritellään edelleen tunnuslukujen raja-arvot, jotka kuvaavat kunnan erityisen vaikeaa taloudellista asemaa. Kuntien olisi tarpeen tunnistaa myös tilanteet, joissa kunta on lähellä raja-arvon täyttymistä. Hallituksen esityksessä on esitetty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin.

- Konsernin kertynyt alijäämä vähintään 500 e/as
- Konsernin vuosikate-% poistoista alle 100
- Tuloveroprosentti 1,5 %-yks. yli keskimääräisen
- Konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen
- Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0

Arviointimenettelyä ei voida käynnistää yllä mainittujen raja-arvojen (keltaiset valot) täytyessä.

Taulukko 13 13. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvot.

	Raja-arvo	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Vuosikate €/asukas							
Tornion kaupunki	negatiivinen	-	-	-	-	-	-
Tornion kaupunkikonserni	negatiivinen	-	-	-	-		
Vuosikatteen ja poistojen suhde							
Tornion kaupunki	alle 80 %	216 ●	132 ●	102 ●	232 ●	23 ●	63 ●
Tornion kaupunkikonserni	alle 80 %	186 ●	135 ●	100 ●	181 ●		
Tuloveroprosentti							
Tornio	ka. + 1 %-yks. (2019 asti)						
Tornio	ka. + 2 %-yks (2020 alkaen)	21,0 ●	21,0 ●	21,0 ●	8,36 ●	8,40 ●	8,40 ●
Kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tulovero-%		19,96	20,02	20,01	7,38	7,46	
+ 1 %-yks. + 2 %-yks.		21,96	22,02	22,01	9,38	9,46	
Lainojen ja vuokravastuiden määrä, €/as.							
Tornion kaupunki	ka. + 50 %	3 060 ●	3 065 ●	2 928 ●	2 691 ●	2 845 ●	2 560 ●
Kaikkien kuntien keskimääräinen lainamäärä		4 356	3 476	3 363	3 323		
Tornion kaupunkikonserni	ka. + 50 %	5 196 ●	5 100 ●	4 890 ●	4 171 ●		
Kaikkien kuntakonsernien keskimääräinen lainamäärä		8 795	9 083	9 390	9 367		
Taseeseen kertyneet yli-/alijäämät, €/as.							
Tornion kaupunki	alij.	674 ●	640 ●	654 ●	1 057 ●	677 ●	572 ●
Tornion kaupunkikonserni	alij.	2 283 ●	2 505 ●	2 508 ●	2 976 ●		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %							
Tornion kaupunki	väh. 50 %	-	-	-	-	-	-
Tornion kaupunkikonserni	väh. 50 %	-	-	-	-		
Laskennallinen lainanhoitokate							
Tornion kaupunki	alle 0,8	1,5 ●	0,9 ●	0,8 ●	2,0 ●	0,3 ●	0,5 ●
Tornion kaupunkikonserni	alle 0,8	1,7 ●	1,2 ●	1,1 ●	1,9 ●		
Asukasmäärä		21 471	21 326	21 229	21 015	21 000	21 000

● = kriisikuntakriteeri ei täyty

● = kriisikuntakriteeri täyttyy

Kriisikuntakriteerien taulukossa ei esitetä Tornion kaupunkikonsernin lukuja talousarvioiden osalta, sillä talousarvioon ei yhdistellä kaikkia kaupunkikonserniin kuuluvia yhtiöitä.

Riskienhallinta

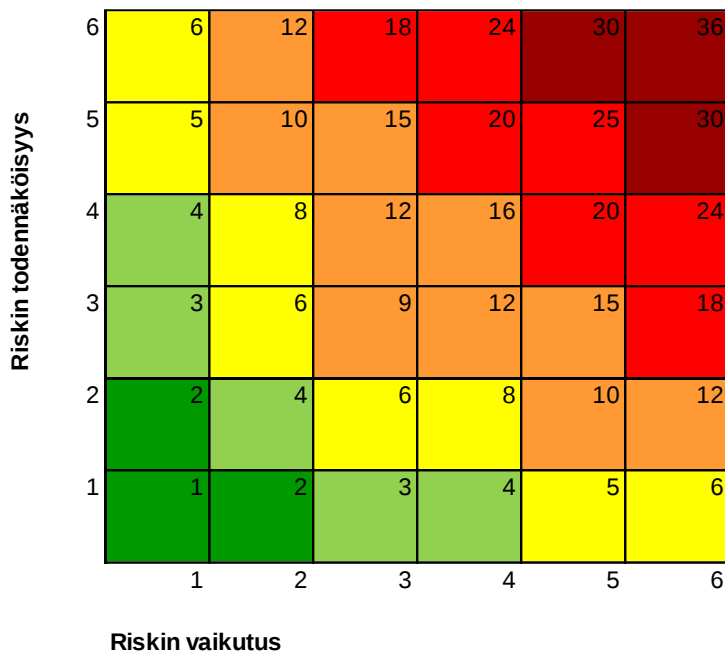
Tornion hallintosäännön § 24 kohdan 13 mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Tornion kaupungilla toteutettiin ensimmäinen riskienarviointikierrros kevään 2016 aikana. Avainriskejä ja toimenpiteitä on päivitetty käyttösuunnitelman 2024 sekä vuoden 2025 talousarvion laadinnan yhteydessä. Toimialat raportoivat avainriskeistä ja toimenpiteistä tilinpäätöksen 2024 sekä 2025 kesäkuun osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen 2025 yhteydessä.

Riskien arvioinnissa riskit tunnistetaan ja kuvataan toimialoittain. Niiden toteutumisen vaikutuksia (merkittävyyttä) sekä toteutumisen todennäköisyyttä arvioidaan. Riskien vaikutuksia arvioidaan asteikolla 1–6: Mitä suurempi vaikutus tavoitteisiin, toimintoihin tai talouteen, sitä suurempi arvo annetaan. Riskin kokonaisarviointi vaikutuksen ja todennäköisyyden perusteella (kerrottiin annetut luvut keskenään): Mitä suurempi toteutumisen todennäköisyys ja vaikutus, sitä vakavampi ja merkityksellisempi riski oli. Esimerkki kokonaisarviosta: 1–2 mitätön riski, 3–4 pieni riski, 5–8 kohtalainen riski, 9–16 tuntuva riski, 18–25 merkittävä riski, 26–36 sietämätön riski.

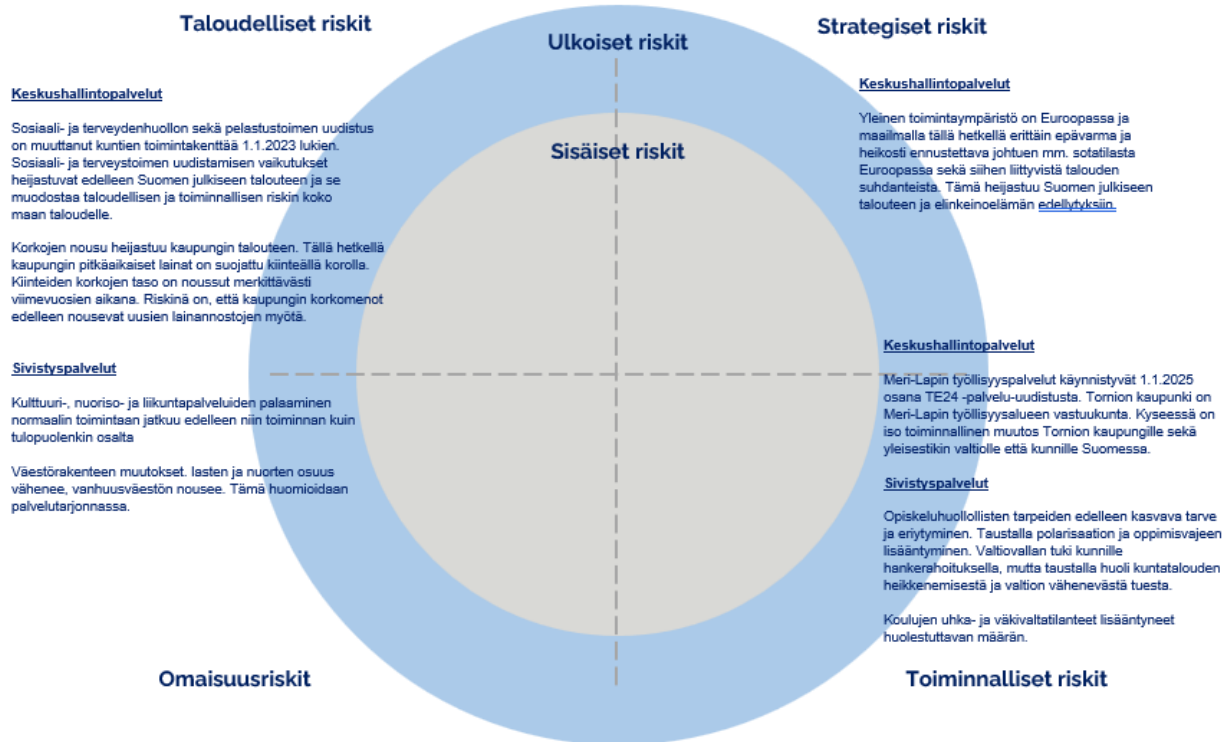
Riskien arvioinnissa ne riskit, jotka saavat numeerisen arvon 9–36 nostetaan avainriskeiksi ja niille on nimetty vastuuhenkilö. Vastuuhenkilöt laativat riskeille toimenpidesuunnitelmat. Riskit jaotellaan sisäisiin ja ulkoisiin riskeihin sekä strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin ja omaisuus riskeihin.

Tornion kaupunki toteuttaa riskiarvioinnissa Kuntaliiton mallia.

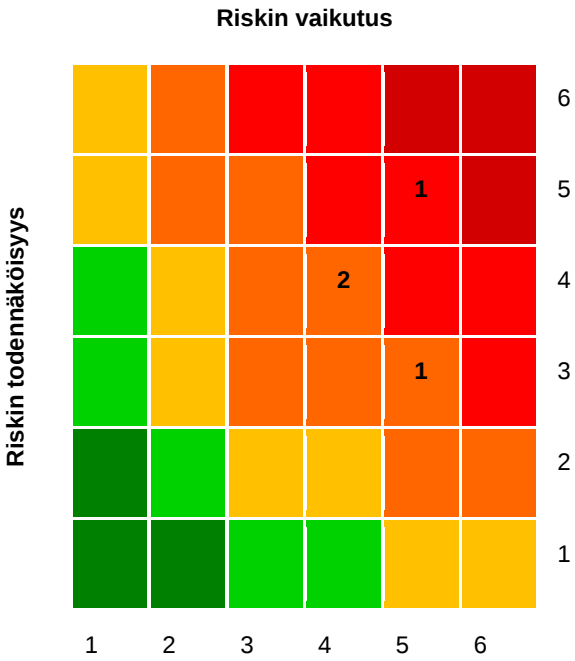
Kuvio 12. Riskien merkittävyys.

Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2025

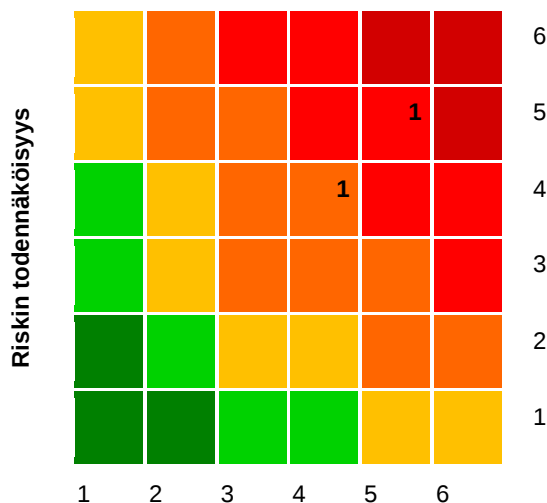
Kuvio 13. Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2025.

Keskushallintopalvelut Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuuhenkilöt
Strateginen riski - Ulkoinen	Yleinen toimintaympäristö on Euroopassa ja maailmalla tällä hetkellä erittäin epävarma ja heikosti ennustettava johtuen mm. sotatilasta Euroopassa sekä siihen liittyvistä talouden suhdanteista. Tämä heijastuu Suomen julkiseen talouteen ja elinkeinoelämän edellytyksiin (esim. inflaatio, vientiteollisuus).	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 4 16	Taloudellinen ja toiminnallinen varautuminen palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa (esim. mahdollinen korkosuojaus) Koulutukset Valmiusharjoitukset	Jukka Kujala, Sampo Kangastalo, Ilkka Halmkrona, Markus Kannala, Tarja Konola-Jokinen, Henna Ekonoja, Hannu Markkula, Hanna Hepola
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus on muuttanut kuntien toimintakenttää 1.1.2023 lukien. Sosiaali- ja terveystoimen uudistamisen vaikutukset heijastuvat edelleen Suomen julkiseen talouteen ja se muodostaa taloudellisen ja toiminnallisen riskin koko maan taloudelle.	Todennäköisyys: 5 Vaikutus: 5 25	Tornionlaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden varmistaminen (edunvalvonta) Sujuva yhteistyö hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämässä (ennaltaehkäisy)	Jukka Kujala, Hanna Hepola
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Korkojen nousu heijastuu kaupungin talouteen. Tällä hetkellä kaupungin pitkäaikaiset lainat on suojattu kiinteällä korolla. Kiinteiden korkojen taso on noussut merkittävästi viimevuosien aikana. Riskinä on, että kaupungin korkomenot edelleen nousevat uusien lainannostojen myötä.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 4 16	Lainat kilpailutetaan. Pyritään hillitsemään lainanottoa.	Jukka Kujala, Hanna Hepola
Toiminnallinen riski - Ulkoinen	Meri-Lapin työllisyyspalvelut käynnistyvät 1.1.2025 osana TE24 -palvelu-uudistusta. Tornion kaupunki on Meri-Lapin työllisyysalueen vastuukunta. Kyseessä on iso toiminnallinen muutos Tornion kaupungille sekä yleisestikin valtiolle että kunnille Suomessa.	Todennäköisyys: 3 Vaikutus: 5 15	Meri-Lapin työllisyysalueen toiminnan käynnistäminen. Toiminnan käynnistämiseen ja maksuliikenteen toimintaan liittyy riski. Riskiä hallitaan varasuunnitelmalla, mutta se aiheuttaa kustannuksia, joskin kohtuullisia. Myös muut tukipalvelut (päätoksenteon tuki, tietohallinto, henkilöstöpalvelut, talous- ja hankintapalvelut, viestintä) sisältävät riskin, jotka toteutuessaan aiheuttavat kuormitusta muulle perustoiminnalle ja henkilöstölle.	Sampo Kangastalo, Samuel Juntunen, Jukka Kujala

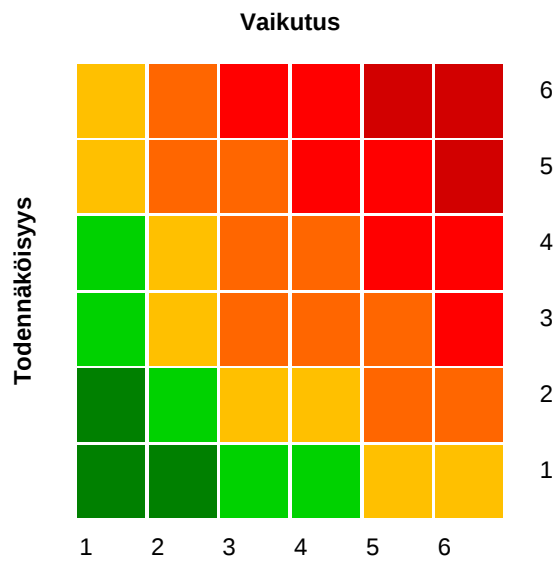

Sivistyspalvelut Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuuhenkilöt
Toiminnallinen riski - Ulkoinen	Opiskeluhuollollisten tarpeiden edelleen kasvava tarve ja eriytyminen. Taustalla polarisaation ja oppimisvajeen lisääntyminen. Valtiovallan tuki kunnille hankerahoituksella, mutta taustalla huoli kuntatalouden heikkenemisestä ja valtion vähenevästä tuesta. Koulujen uhka- ja väkivaltatilanteet lisääntyneet huolestuttavan määrän.	Todennäköisyys: 5 Vaikutus: 5 25	Pienryhmä ja työelämäpajainnotteinen peruskoulun suorittamismahdollisuus (TEPPO) jatkavat toimintaa tukena yläkoulujen oppilaille, joissa pyritään ottamaan huomioon oppimisvajeen. Seuranta ja raportointi tuen määrän suhteen. Avun oikea ja nopea kohdentaminen. Talouden seuranta. Lisäksi alakoulujen ns. joustoluokkien toimintaa yhtenäistetään saavutettavuuden lisäämiseksi. Uhka- ja väkivaltatilanteet lisäävät painetta sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen, että tilatarpeiden muuntamiseen.	Ilkka Halmkrona, Tarja Konola-Jokinen
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden palaaminen normaalin toimintaan jatkuu edelleen niin toiminnan kuin tulopuolenkin osalta Väestörakenteen muutokset. lasten ja nuorten osuus vähenee, vanhuusväestön nousee. Tämä huomioidaan palvelutarjonnassa.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 4 16	Tavoitteena elvyttää toimintaa erilaisilla hankkeilla ja toimintapäivillä. Eri ikäryhmät mukaan toimintaan.	Ilkka Halmkrona, Tarja Konola-Jokinen

Riskin vaikutus

Tekniset palvelut				
Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuuhenkilöt
Omaisuusriski - Sisäinen	Taloudelliset paineet aiheuttavat toimitilojen peruskorjausten viivästymistä, mikä voi aiheuttaa lisäkustannuksia ja ongelmia tilojen käytettävyydessä.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 4 16	Peruskorjausinvestointien toteuttaminen pitkän aikavälin suunnitelman mukaan investointien rahoitustarve huomioiden. Kuntokartoituksiin perustuvien kunnossapitosuunnitelmien laadinta.	Markus Kannala, Ulla-Maija Koskenranta

Tornion kaupungin strategisen kehittämisen suuntaviivat

Strategisen ohjauksen periaatteet

Tornion kaupungin ylin päättävä toimielin eli kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa (Kuntalaki 410/2015). Kaupunginvaltuuston tehtävänä on päättää mm. Tornion kaupungin strategisista tavoitteista (mm. kaupunkistrategia) ja hyväksyä vuosittain niitä toteuttava talousarvio.

Kaupunginhallituksen tehtävänä on mm. vastata kaupungin hallinnosta, taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (Kuntalaki § 39). Kaupunginhallitus ml. henkilöstö- ja konsernijaostot vastaavat oman toimivaltansa puitteissa siitä, että kaupunkikonsernin päätöksenteko (lautakunnat, tytäryhteisöt) on linjassa kaupunginvaltuuston hyväksymien kaupungin strategisten tavoitteiden kanssa.

Kaupungin johtavien viranhaltijoiden ja esihenkilöiden tehtävänä on valmistella ja toteuttaa strategiassa määritellyt kaupunkitason tulostavoitteet ja johtaa ne toimialoille. Esihenkilöt toiminnallistavat strategian osaksi palveluyksiköiden talousarviosuunnittelua ja seuraavat strategian toteutumista omilla vastualueillaan. Esihenkilöt ovat avainasemassa strategian tavoitteiden toteuttamisessa ja strategiaviestinnässä henkilöstön suuntaan.

Henkilöstö on keskeisessä asemassa strategian käytännön toimenpiteiden toteuttajana.

Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello

Kuvio 14. Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello.

Tornion kaupunkistrategia 2021–2025 ja strategian toimeenpano

Tornion kaupunkistrategia 2021–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 25.4.2022 § 45.

Tornion kaupunkistrategia, Maailmanluokan rajakaupunki 2030, on kaupungin tärkein johtamista ja toimintaa ohjaava strategia -tason asiakirja (päästrategia), jossa valtuusto päättää kaupungin toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kaupungin toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kaupunkistrategian mukaisesti. Kaupungin talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kaupunkistrategiaa ja edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan.

Tornion kaupunkistrategiassa on koottu yhteen kaupungin kehittämisen päälinjaukset ja painopisteet valtuustokaudeksi 2021–2025 sekä kaupungin visio vuoteen 2030.

Kaupunkistrategiassa linjattujen toimenpiteiden avulla:

- tuetaan torniolaisten hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta,
- edistetään kaupungin elinvoimaa,
- uudistetaan kaupungin palvelujen järjestämis- ja tuottamistapoja,
- sekä kehitetään kaupunkikonsernia.

Tornion kaupungilla on yksi kaupunkitason strategia ja siitä johdettavat asiakirjat (suunnitelmat, ohjelmat) ovat strategian toteuttamishjelmia. Osa ohjelmista on kaupungille lakisääteisiä ja osa vapaaehtoisia. Uuden kaupunkistrategian myötä ohjelmia uudistetaan ja ajantasaisetaan vaihteittain siten, että ne toteuttavat voimassa olevaa kaupunkistrategiaa. Strategian toteuttamishjelmien uusimis- ja laatimistarve harkitaan ohjelma- ja suunnitelmakohtaisesti.

Tornion kaupunkistrategiaa tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Kuvio 15. Tornion kaupunkistrategian 2021–2025 tiivistelmä.

Kuvio 16. Tornion kaupunkistrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi.

Tornion kärkihankkeet

Tornion kaupunkistrategian yhteydessä on määritetty seuraavat kärkihankkeet valtuustokaudeksi 2021–2025:

KÄRKIHANKE 1: Liikenteen edunvalvontahankkeet

- Haaparanta-Tornio-Helsinki uusi henkilöjunayhteys 2025–
- Röyttä-Elijärvi rataosuuden perusparannus ja sähköistäminen
- Tornio-Kolari radan sähköistämisen edistäminen
- Kemi-Tornion lentoaseman lentoliikenteen turvaaminen
- Tornion Röyttän sataman ja meriväylän kehittäminen (mm. sataman TEN-T status ja meriväylän geometria)
- Vt. 21 Tornio-Kilpisjärvi yhteysvälin parantaminen
- Vt. 29 / E4 Tornionjoen sillan peruskorjaus

KÄRKIHANKE 2: Ympärivuotinen Pohjan Stadion

Tavoitteena on nykyisellään vajaakäytöllä olevan Pohjan Stadionin käyttöasteen nosto. Tehdään käyttäjäselvitys sekä sen pohjalta esitys kehittämistarpeista ja mahdolliset investoinnit.

Pohjan stadionin tekonurmi asennettiin syksyllä 2024 ja stadionin kehittämistyö jatkuu vuonna 2025.

KÄRKIHANKE 3: Suurinvestointien houkuttelu Tornioon

Kehitetään ja luodaan valmiuksia (mm. markkinointi, maankäyttö, työvoiman saatavuus) elinkeinoelämän suurhankkeiden houkuttelemiseksi Tornioon. Potentiaalisia sijoittautumisalueita ovat Arctio, Kyläjoki ja Kromilaakso.

KÄRKIHANKE 4: Kukkolankosken alueen kestävä kehittäminen

- Unescon aineeton kulttuuriperintöhaku
- Tornionjoen riippusilta, uusi yhteys Ruotsiin
- Kukkolankosken alueen asemakaavoitus

KÄRKIHANKE 5: Kulttuurikeskus Wanha Satama → Rantakadun Kulttuurisatama

Tornion keskeisellä kaupunkialueella, pääosin Rantakadun liepeillä, sijaitsee kansallisestikin merkittävä kulttuuripalvelujen keskittymä: Aineen taidemuseo, Tornionlaakson museo, kulttuuritoimisto, Joulun- ja lelumuseo Lekkerimäki, Åströmin kartano, kirjasto, kesäteatteri, Tornion vanhin katu, jazzit, joulumarkkinat, Felixinpuisto, taidekamari, taiteilijaresidenssi Viippola, harrastajien käsityötupa + Porthanin koulu.

Hankkeen tavoitteena on kulttuurikartanon alueen konseptointi ja kehittäminen tiiviimmin yhdeksi kokonaisuudeksi:

- Toiminnallinen yhteistyö ja sisältö, tapahtumat, markkinointi
- Mahdollinen kehittämishanke
- Mahdollinen investointihanke
- Hanke sidotaan osaksi Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuotta

KÄRKIHANKE 6: UNICEF:n Lapsiystävällinen Kunta -mallin käynnistäminen

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli auttaa kuntia tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa.

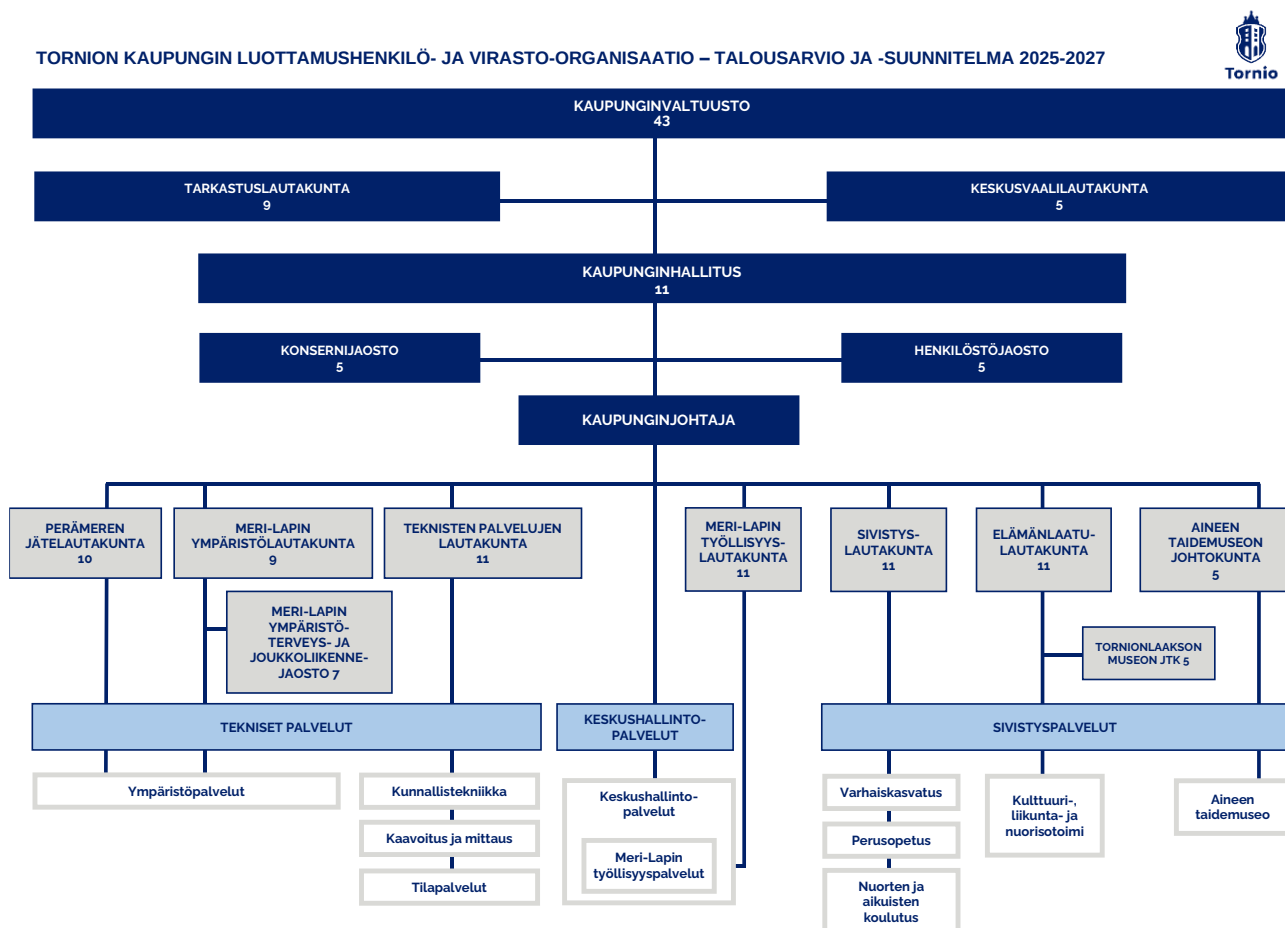
Malli on käytössä Suomessa 48 kunnassa ja se tavoittaa yli puolet Suomen lapsista (2022).

Tornion kaupungin tavoitteena on käynnistää UNICEF:n Lapsiystävällinen kunta -malli Torniossa kuluvaan valtuustokauden aikana (2021–2025).

Lapsiystävällinen kunta -malliin jätettiin hakemus 31.10.2023 ja toiminta on käynnistynyt 2024, kun Tornion kaupunki hyväksyttiin mukaan Lapsiystävällinen kunta -malliin.

Henkilöstölinjaukset ja henkilöstösuunnitelma

Tornion kaupungin organisaatio koostuu luottamushenkilöorganisaatiosta (toimielimet ja niiden alaiset jaostot) sekä virasto-organisaatiosta, joka jakautuu toimialoihin, palvelualueisiin ja palveluyksiköihin.

Kuvio 17. Tornion kaupungin luottamushenkilö- ja virasto-organisaatio.

Tornion kaupungin palveluksessa oli lokakuun 2024 loppuun mennessä 984 henkilöä, joista vakituisessa työsuhteessa 691 henkilöä, määräaikaissä 277 henkilöä ja työllisyysvaroin palkattuja henkilöitä 16. Vakinaisen henkilökunnan määrä on lisääntynyt 13 henkilöllä, määräaikaisten henkilömäärä on vähentänyt 11 henkilöllä ja työllisyysmäärärahoihin palkattujen henkilöiden määrä 1 henkilöllä.

Taulukko 14. Henkilöstön määrä toimialoittain palvelussuhteen laadun mukaan sukupuolittain.

31.10.2024	Vakinaiset			Määräaikaiset			Työllistetyt			Kaikki yhteensä		
	M	N	Yht.	M	N	Yht.	M	N	Yht.	M	N	Yht.
Keskus-hallinto-palvelut	8	35	43	2	7	9	2	0	2	12	42	54
Sivistys-palvelut	55	441	496	42	193	235	4	5	9	101	639	740
Tekniset palvelut	44	108	152	10	23	33	4	1	5	58	132	190
Yhteensä	107	584	691	54	223	277	10	6	16	171	813	984

Vuoden 2025 talousarviossa on esitetty perustettavaksi 8 uutta virkaa/ toimea (joista määräaikaisia toimia 2 kpl), lakkautettavia virkoja/toimia 3 kpl sekä nimikemuutoksia 10 kpl.

Keskushallintopalveluissa esitetään yhden vakituisen ja yhden määräaikaisen toimen perustamista, neljä nimikkeenmuutosta ja kahta viran lakkauttamista. Teknisissä palveluissa yhden toimen perustamista ja yhtä nimikkeenmuutosta. Sivistyspalveluissa esitetään neljän uuden toimen perustamista, yhtä uutta virkaa ja viisi nimikkeenmuutosta sekä yhden toimen lakkauttamista työntekijöiden siirtyessä muualle. Kaikki esitetyt nimikemuutokset 10 kpl liittyvät tehtäväkuvien päivityksiin ja niistä esiin nousseisiin tarpeisiin.

Lisäksi Tornio kaupungilla on vastuukuntana perustettavana Meri-Lapin työllisyysalueelle 53 työllisyysasian-tuntijan virkaa, 2 psykologin virkaa ja 3 palvelupäällikön virkaa. Meri-Lapin työllisyysalue aloittaa toimintansa 1.1.2025. Henkilöstökulut rahoitetaan 1.1.2025 alkaen yleisinä valtionosuuksina.

Kuvio 18. Tornion kaupungin henkilöstöohjelma 2021–2025.

Henkilöstöohjelma

Kaupunginvaltuusto on 29.8.2022 hyväksynyt Tornion kaupungin henkilöstöohjelman vuosille 2021–2025. Henkilöstöohjelman strategiakauden tavoitteena on olla Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja. Henkilöstöohjelman visio on asetettu vuoteen 2030. Tornion kaupungin tavoittelee asemaa Lapin vetovoimaisimpana kuntatyönantajana.

Henkilöstöohjelman tavoitteet ovat seuraavat: osaavan työvoiman varmistaminen nyt ja tulevaisuudessa, henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen ja tavoitteellinen ja henkilöstölähtöinen johtaminen. Henkilöstöohjelman tavoitteisiin liittyvät kehittämistoimenpiteet vuoden 2025 aikana ovat seuraavat:

- Koulutussuunnitteluprosessin määrittely; Oikein valituilla ja oikea-aikaisilla koulutuksilla edistään ja ylläpidetään henkilöstön ammatillista osaamista.
- Tornion kaupungin digiohjelman toimeenpano: kehityskeskustelujen ja tehtäväkuvien sähköistäminen sekä työsuojelun järjestelmien digitalisoiminen. Digitaalisilla ratkaisuilla voidaan edistää työnte-koä sujuvammaksi. Onnistunut uuden digitaalisen järjestelmän käyttöönotto edellyttää riittävää resurs-sointia viestintään ja kouluttamiseen sekä riittävän digitaalisen tuen tarjoamista järjestelmää käyttöön-otettaessa.
- Suunnitelmallinen työhyvinvoinnin kehittäminen, jossa pääasiallisesti keskitytään palkitsemis- ja kan-nustamiskäytäntöjen kehittämiseen ja päivittämiseen. Palkitseminen on yksi työnantajan keinoista li-sätä henkilökunnan sitoutumista ja työmotivaatiota.

Henkilöstön ja työhyvinvoinnin kehittämishankkeet

Työ edellä, työ jaksamisen tukena -hanke käynnistyi syyskuussa 2023 ja hankkeen aikana on järjestetty esi-henkilötyöpajoja ja työterveyshuollon työpajoja. Hankkeen päätavoitteena on ollut vähentää etenkin pitkitty-neitä sairauspoissaoloja kehittämällä Tornion kaupungille oma aktiivisen tuen malli sekä kehittää työterveys-huollon kanssa tehtävää yhteistyötä. Työterveyshuollon kanssa on aktiivisesti mietitty keinoja, joilla voidaan tukea henkilöstön työssä pysymistä ja estää, vähentää ja lyhentää sairauslomia. Hankkeen päätösseminaari on 15.11.2024 ja tämän jälkeen alkaa uuden toimintamallin kouluttaminen ja vakiinnuttaminen kaupungin eri toimialoille. Hankkeelle on saatu Keva:lta Työelämän kehittämisrahaa 15 000 euroa.

Talousarvion rakenne ja sitovuus sekä talousarviossa pysyminen

Talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle talousarvio seuraavaksi kalenterivuodeksi. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvonnan välineitä. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa esitetään kuvaukset toimialoista ja toimielimistä tehtävineen ja vastuutahoineen. Toimialan strategiakartan lisäksi esitetään keskeisimmät toimintaympäristön muutokset ja painopistealueet.

Käyttötalouden sitovuus valtuustoon nähden

Bruttomenot/-tulot ovat valtuustoon nähden sitovia seuraavissa toimielimissä:

- Tarkastuslautakunta
- Kaupunginhallitus
- Sivistyslautakunta
- Teknisten palvelujen lautakunta

Nettositovuus valtuustoon nähden seuraavissa toimielimissä:

- Elämänlaatulautakunta
- Aineen taidemuseon johtokunta

Nettositovuus nolla valtuustoon nähden yhteislautakunnissa, joissa Tornio toimii isäntäkuntana:

- Meri-Lapin ympäristölautakunta
- Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto
- Perämeren jätelautakunta
- Meri-Lapin työllisyyslautakunta

Investointiosan sitovuus

Tornion kaupungin investointiosan tulo- ja menoarviot ovat kokonaisuudessaan toimielimittäin valtuustoon nähden sitovia.

Toimialakohtaisen investointiosan määrärahoja voidaan siirtää hankkeelta ja ryhmältä toiselle lautakunnan päätöksellä, enintään hankintaohjeen mukaisiin pienhankintoihin asti:

- Tavarat ja palvelut 60 000 euroa
- Rakennusurakat 150 000 euroa

Siirron edellytyksenä on, että hankkeen tai ryhmän investoinnit toteutuvat ja määrärahaa jää joltakin hankkeelta tai ryhmältä käyttämättä.

Lautakunnan määrärahojen siirtoihin liittyvät päätökset tulee tuoda valtuustolle, kaupunginhallitukselle ja talouspalveluille (kirjanpito) tiedoksi.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kunnan tilikaudelle jaksotettu tulorahoitus riittää palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden poistoihin.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tulorahoituksen lisäksi tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja lainan lyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan tai kuinka suuri rahoitusjäämä on ja miten se käytetään.

Liitteet

Liitetietoina ovat mm. tuloslaskelman ja rahoituslaskelman perustelut.

Talousarviossa pysyminen

Toimielin päättää ja toteuttaa talousarviossa pysymisen edellyttämät toimenpiteet.

Kaupunginhallitus edellyttää, että toimialat seuraavat aktiivisesti määrärahojen käyttötilannetta kuukausittain, ryhtyvät toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi ja raportoivat tehdyistä toimenpiteistä kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus pyytää selvityksen talousarviossa pysymisestä sekä seurantaraportit normaaliraportointia useammin, mikäli korjaavia toimenpiteitä ei riittävässä laajuudessa ole tehty.

Kaupunginhallitus korostaa toimialojen kustannustietoisuuden lisäämisen tärkeyttä talousarvion toteutukseksi ja palvelutuotannon sekä tehokkaampien toimintatapojen kehittämiseksi.

Henkilöstökustannuksien säästöissä pyritään hyödyntämään eläköitymistä. Eläköityvien henkilöiden toimien ja virkojen täyttöesitykset harkitaan ja perustellaan tapauskohtaisesti.

Talousarvion muuttaminen

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää kaupunginvaltuusto. Talousarvion muutosten esittämisoikeus ja -velvollisuus koskee samalla tavoin talousarviossa hyväksyttyjä meno- ja tuloarvioita sekä vuoden 2025 tavoitteita.

Talousarviomuutokset on tehtävä talousarviovuoden aikana välittömästi, kun muutostarve on tiedossa. Talousarviomuutoksista huolehtii toimiala.

Käyttötalousosa toimielimittäin

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta
Perustiedot
Toimielin ja puheenjohtaja: Tarkastuslautakunta, puheenjohtaja Jari Tervahauta Toimielimen tehtävä: Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalaissa (410/2015) ja kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä. Tarkastuslautakunta järjestää hallinnon ja talouden tarkastuksen, valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä hankkii tarvittaessa selvitykset ja lausunnot tilivelvollisilta ja kaupunginhallitukselta. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu perehtyä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sisältöön, arvioida niitä ja raportoida valtuustolle ja kuntalaisille havainnoistaan sekä toiminnan vaikuttavuudesta. Lautakunta huolehtii myös kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta ja valvoo lakisääteisen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista sekä saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Lisäksi lautakunnan tulee valmistella kaupunginhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. Arviointitehtäväänsä varten lautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa kaupunginvaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen. Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt: Tarkastustoimi, puheenjohtaja Toimintaympäristön muutos 2025–2027: Tavoitteena on tuoda paremmin esille jatkuvan arvioinnin tärkeyttä koko kaupunkikonsernin toiminnan kehittämisessä. Tarkastuslautakunnan roolia ja tehtäviä kehitetään valtuuston toimielimille asettamien tavoitteiden toteutuksen seurannassa ja arvioinnin väliraportoinnilla. Kunta- ja aluevaalit järjestetään 13.4.2025. Uusi valtuusto aloittaa toimintansa 1.6.2025. Kuntavaalit voivat tuoda muutoksia tarkastuslautakunnan kokoonpanoon. Syksyllä 2025 on varauduttava tarkastuslautakunnan jäsenten perehdyttämiseen ja kouluttamiseen tehtäviinsä. Toiminnan painopistealueet 2025: Tarkastuslautakunta paneutuu tilivuoden 2024 arviointiin, jossa painopistealueina ovat sivistyspalvelut sekä sivistyslautakunta, elämänlaatulautakunta ja Aineen taidemuseon johtokunta. Tämän lisäksi arvioidaan konserniyhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä kaupungin johtamista ja hallintoa.

Tarkastuslautakunta	Tunnusluvut			
Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimialan htv:t, kehitys	0,5	0,5	0,5	0,5
Toimialan ulkoiset nettokustannukset e / asukas.	-3,45	-3,41	-4,5	-4,48
Toimialan toimielinten kokousten ja pykälien lkm.	15 / 128	15 / 106	14 / 130	15 / 130

Keskushallintopalvelut

Keskushallintopalvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Keskushallintopalvelut Kaupunginjohtaja Jukka Kujala Kehitysjohdaja Sampo Kangastalo
Toimialan toiminta-ajatus	Huolehtia ja vastata kaupunginhallituksen ja keskusvaalilautakunnan päätösvaltaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta
Toimialan toimintaperiaatteet	Rohkea, turvallinen, kestävä
Toimialan visio	Kunnallishallinnon asiantuntija ja rajat ylittävän yhteistyön taitaja
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	Toimielin Kaupunginhallitus Tehtävä: - Kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta vastaaminen - Kaupunginvaltuuston päätösten valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta - Kaupungin etujen valvonta - Kaupungin edustaminen puhevallan käyttäminen - Kaupungin toiminnan yhteen sovittaminen - Kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä huolehtiminen - Muut Tornion kaupungin hallintosäännössä mainitut tehtävät Palvelualueet: Keskushallintopalvelut Toimielin Kaupunginhallituksen konsernijaosto Tehtävä: Vastaa kaupunkikonsernin ohjauksen ja konsernivalvonnan kehittämisestä ja omistajaohjauksesta Toimielin Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto Tehtävä: Kaupungille työnantajana kuuluvien henkilöstöasioiden käsitteleminen Toimielin Meri-Lapin työllisyyslautakunta Tehtävä: vastaa laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä määriteltävistä työvoimaviranomaisen tehtävistä. Lautakunnan ratkaisovaltaa määritetään erillisellä Meri-Lapin työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksella.

Keskushallintopalvelut Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimialan htv:t kehitys	50	60,14	51,5	55,5
Toimialan ulkoiset netto-kustannukset € / asukas	-121	-285	-379	-513
Toimialan toimielinten kokousten ja pykäläen lkm	Kaupunginvaltuusto 10 / 140 Kaupunginhallitus 24 / 487 Konsernijaosto 9 / 48 Henkilöstöjaosto 10 / 104 Keskusvaalilautakunta	Kaupunginvaltuusto 12 / 138 Kaupunginhallitus 21 / 369 Konsernijaosto 9 / 48 Henkilöstöjaosto 8 / 81	Kaupunginvaltuusto 11 / 180 Kaupunginhallitus 21 / 490 Konsernijaosto 10 / 55 Henkilöstöjaosto 9 / 64 Keskusvaalilautakunta 25 / 120	Kaupunginvaltuusto 13 / 194 Kaupunginhallitus 26 / 487 Konsernijaosto 6 / 43 Henkilöstöjaosto 7 / 71 Keskusvaalilautakunta 21 / 61
Elinkeinopalvelut % koko kaupungin ulkoisista nettokustannuksista	0,45	1,23	1,14	1,15
Tietohallintopalvelut % koko kaupungin ulkoisista nettokustannuksista	1,62	3,58	4,11	
Työllisyyden hoito	Työllisyydenhoito	Työllisyydenhoito	Työllisyydenhoito	Työllisyydenhoito
- Työllistettyjen määrä/vuosi (koko kaupunki)	71	34	70 henkilöä	5 (osatyök.)
- Työmarkkinatukimaksu euroa	1 169 442	1 117 424	1 200 000 euroa	2 000 000
- Tutustu työelämään ja tienaa -kampanjan tukiyri-tyksille euroa	102 240	115 200	120 000 euroa	140 000
- Kesätyöseteli, työllistetyt nuoret	272	314	320 nuorta	360
- Kesätyöntekijät lkm	93	85	100 nuorta	100
HYTE-kerroin / kuntajohto-prosessi-indikaattorit (1-5 kpl): 1) Kuntalaisten elintapojen raportointi - Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintapoja ja niissä tapahtuneita muutoksia.		1) Sairastavuusindeksiä ei enää päivitetä. Korvaava kansallinen terveysindeksi ei ole toistaiseksi käytössä yksittäisten kuntien osalta. Lapin hyvinvointialueen sairastavuusindeksi 110,7 vv 2019-2021, 2) TEA-viisaritiedot raportoitu valtuustolle vuosittain. 3) Järjestämislain edellyttämät 6-7§ hyte-neuvottelut on aloitettu 12/2023.	1) THL:n sairastavuusindeksin korvaa uusi kansallinen terveysindeksi. Käytönoton seuranta. 2) TEA-viisari 3) Hyvinvointialueen yhteistyömekanismi, kokoukset lkm 4) HYTE-kerroin indikaattoritieto ja muutokset raportoidaan touko-kesäkuussa vuosittain 5) Valtionosuuden HYTE -lisäosan seuranta	1) THL:n sairastavuusindeksin korvaa uusi kansallinen terveysindeksi. Käytönoton seuranta. 2) TEA-viisari 3) Hyvinvointialueen yhteistyömekanismi, kokoukset lkm 4) HYTE-kerroin indikaattoritieto ja muutokset raportoidaan touko-kesäkuussa vuosittain 5) Valtionosuuden HYTE -lisäosan seuranta

		Hyvinvointialueen edustajat on nimetty kaupungin hyvinvointiryhmään ja Tornion vaikuttamistoimielinten edustajat on nimetty Lapin hyvinvointialueen työryhmiin. 4) HYTE-kerroin valtakunnallinen tulosindikaattori 15,8 eur/as (vrt 2022 16,6 eur/as). Skaalatut pisteet valtakunnallisesti verrattuna 2023 56 /100 pistettä (2022 59/100 pistettä). 5) Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden hytetu -lisäosa 2023 yht. Torniossa 354 478 euroa 6) Asetus koskien kuntien vähimmäistietosisältöä on STM käsittelyssä, ei ole voimassa.	6) Sote-järjestämislain vähimmäistietosisällön seuranta ja raportointi käyttöön	6) Sote-järjestämislain vähimmäistietosisällön seuranta ja raportointi käyttöön
2) Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuvaavat mittarit - Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa määritellään vuosittain mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.		1) Toimialat raportoivat tilinpäätöskertomuksessa. 2) HYTETU-jory toimii ohjausryhmänä poikkihallinnolliselle hyvinvointiryhmälle ja seuraa toimialojen toimenpiteitä. 3) Vuosittainen kertomus esitetty 5/2023.	1) Toimialakohtaiset mittarit 2) HYTETU-johtoryhmä valvoo HYTU-ohjelman toteutumista 3) HYTETU-johtoryhmä raportoi ohjelman poikkihallinnollisen HYTU-yhteistyön toteutumista hyvinvointikertomuksessa	1) Toimialakohtaiset mittarit 2) HYTETU-johtoryhmä valvoo HYTU-ohjelman toteutumista 3) HYTETU-johtoryhmä raportoi ohjelman poikkihallinnollisen HYTU-yhteistyön toteutumista laajassa hyvinvointikertomuksessa
3) Hyvinvointi- ja terveys-tavoitteiden toteutuminen - Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.		Tarkastuslautakunta nosti arviointikertomuksessaan esiin eri yhteyksissä tehtyjä hyvinvointia edistäviä suunnitelmia ja toimenpiteitä mm. Lapha edustajat, kuntalaisten osallistuminen sekä liikkumiseen aktiivointi.	Tarkastuslautakunta määrittelee arvioivat kohteet ja raportoi muutoksista vuosittain arviointikertomuksessa.	Tarkastuslautakunta määrittelee arvioivat kohteet ja raportoi muutoksista vuosittain arviointikertomuksessa.
4) Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuus Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka		0,5 htv hyvinvointisuunnittelija	Suunnittelijaresurssi (0,5 htv) on nimetty, TEA-viisari.	Tornion kaupungin hyvinvointikoordinaattori (1 htv) vastuhenkilö.

koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.				
5) Asiakasraadit tai foorumit Kunnan palveluiden suunnittelussa/kehittämistyössä hyödynnetään asiakasraadeja/foorumeja.		Toimijatreffit järjestetty 1-2 kertaa vuodessa. Seuraparlamentti kokoontui kerran vuonna 2023.	Osallisuusmallin toimeenpano toimialoilla. Järjestötreffien lukumäärä ja kohdentaminen. Vaikuttamistoimielinten ja kylien neuvostojen kuulemiset.	Osallisuusmallin toimeenpano toimialoilla. Järjestötreffien lukumäärä ja kohdentaminen. Vaikuttamistoimielinten ja kylien neuvostojen kuulemiset.

Kaupunginhallitus**Perustiedot****Toimielin ja puheenjohtaja:**

Kaupunginhallitus, puheenjohtaja Olli Rainio (31.5.2025 saakka)
 Konsernijaosto, puheenjohtaja Ismo Säily (31.5.2025 saakka)
 Henkilöstöjaosto, puheenjohtaja Marja-Liisa Husa (31.5.2025 saakka).
 Meri-Lapin työllisyyslautakunta, puheenjohtaja Pekka Tiitinen (31.5.2025 saakka)

Kaupunginhallituksen tehtävä:

- Kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta vastaaminen
- Kaupunginvaltuuston päätösten valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta
- Kaupungin etujen valvonta
- Kaupungin edustaminen puhevallan käyttäminen
- Kaupungin toiminnan yhteen sovittaminen
- Kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä huolehtiminen
- Muut Tornion kaupungin hallintosäännössä mainitut tehtävät

Kaupunginhallituksen konsernijaosto

Vastaa kaupunkikonsernin ohjauksen ja konsernivalvonnan kehittämisestä ja omistajaohjauksesta

Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto

Kaupungille työnantajana kuuluvien henkilöstöasioiden käsitteleminen

Meri-Lapin työllisyyslautakunta

Vastaa laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä määriteltävistä työvoimaviranomaisen tehtävistä. Lautakunnan ratkaisua valtaa määritetään erillisellä Meri-Lapin työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksella.

Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt:

Keskushallintopalvelut, kehitysjohtaja Sampo Kangastalo
 Keskushallintopalvelut (Meri-Lapin työllisyyspalvelut), työllisyysjohtaja (avoin)

Toimintaympäristön muutos 2025–2027:

Kunta- ja aluevaalit järjestetään 13.4.2025. Uusi valtuusto aloittaa toimintansa 1.6.2025. Vuonna 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja. Eduskuntavaalit järjestetään 18.4.2027.

TE-uudistus astuu voimaan 1.1.2025. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Uudistuksessa huomioidaan palvelujen yhdenvertainen saatavuus. Meri-Lapin työllisyysalueen vastuukuntana toimii Tornio.

Toiminnan painopistealueet 2025:

1. Valtuustokauden vaihtuminen ja siihen liittyvät järjestelyt
2. Meri-Lapin työllisyysalueen käynnistäminen
3. Tornion kaupunkistrategian uudistaminen
4. Tornion kaupungin talouden tasapainottaminen

Keskushallintopalvelut Hankesalkku					
Hankkeen nimi	Hallinnoija	Vastuulautakunta	Palveluyksikkö	Toteutus-aika	Tornion maksuosuus TA-vuonna
Meän Outokaira LEADER -ohjelma	Outokaira Tuotamhan ry.	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja kehittämispalvelut	2021-2027	62 682,40 e
Perämeren rannikon kalatalousstrategia LEADER-ohjelma	Oulun seudun Leader ry.	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja kehittämispalvelut	2021-2027	1 450 e
Uuden sukupolven organisaatiot (USO8), alustava varaus	Kuntaliitto	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja kehittämispalvelut	2025-2026	13 000 e
TRIWA LIFE	Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja kehittämispalvelut	2023-2030	1000 e (kertamaksu)
Lappi brändi 2.0 - Vahvalla ja monipuolisella brändillä ratkaisuja Lapin haasteisiin	Lapin liitto	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja kehittämispalvelut	2024-2026	5 403 e
Verkostoilla vaihdoksiin	Lapin Yrittäjät ry	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja kehittämispalvelut	2023-2025	1 131 e
Ohjaamo	Tornion kaupunki	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja kehittämispalvelut	1.9.2023-31.8.2026	31 000 e (rahoitetaan Tornion kaupungin työllisyysmäärärahoista)

Keskushallintopalvelut			
Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen raja-kaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Kukkolankosken alueen kestävä kehittäminen	Torne Valley Dipnet Culture -hankkeeseen (Interreg Aurora, hankeaika 1.8.2024-31.12.2026) ja UNESCO:n ai-neettoman kulttuuriperinnön ha-kuprosessiin osallistuminen. Hakemus on määrä lähettää UNESCO:lle 3/25 ja päätös asi-asta 12/2026. Tornionjoen lippokalastuskult-tuurin kehittämishankkeen ja UNESCO:n hakuprosessin ra-jayhteistyökysymyksissä tuke-minen.
	2. Sujuvat liikenneyhteydet	Tornion liikenteellinen saavut-tavuus paranee	Liikenteen edunvalvontahank-keiden edistäminen (liikennepal-velut, liikenneinfrastrukturi) eri-tyisesti kaupunkistrategiassa määriteltyjen hankkeiden osalta. Keskeiset edunvalvontahank-keet: Helsinki-Tornio-Haapa-ranta henkilöjunayhteys, Tornio-Kolari-radan sähköistäminen, vt. 21. Tornio-Kilpisjärvi peruskor-jaus ja palvelutason nostami-nen, Kemi-Tornion lentoaseman lentoliikenteen kehittäminen Laurila-Tornio-Haaparanta ra-dan avajaiset 27.1.2025. Linja-autoyhteyksien kehittämi-nen kaupungin sisäisessä ja ul-koisessa liikenteessä. Palveluliikenteen laajuudesta päättäminen maaseutu- ja kau-punkialueella.
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	1) Yrittäjämönteinen elinkei-nopolitiikka ja päätöksenteko kaupunkiorganisaatiossa. Maankäytön, kaavoituksen ja yritystoiminnan tarpeiden yh-teensovittaminen mm. kaupun-gin elinkeinoryhmässä. 2) Tornion kaupunki - Business Tornio Oy kehittämissopimuk-sessa sovitut toimenpiteet 2025 (mm. matkailun lisäresursointi)

	4. Osaajien Tornio	Osaavan työvoiman saatavuus Torniossa paranee ja oppilaitosten koulutustarjonta vastaa kaupungissa toimivien työnantajien tarpeeseen.	1) Tornion kaupungin ja alueen oppilaitosten välinen tiivis yhteistyö, mm. kumppanuussopimusyhteistyö Peräpohjolan Opisto sekä Koulutuskuntayhtymä Lappia ja Lapin AMK 2024-2026 2) Osallistuminen ”Lappi-brändi 2.0 – Vahvalla ja monipuolisella brändillä ratkaisuja Lapin haasteisiin” - hankkeeseen, jossa tavoitteena Lapin veto-, pito- ja elinvoiman kasvattaminen, lappilaisen brändikuvan monipuolistaminen sekä työvoiman saatavuuden haasteeseen vastaminen.
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Tornion kaupunki hyödyntää aktiivisesti paikallisia, seudullisia, kansallisia ja kansainvälisiä yhteistyöverkostoja koko kaupungin kehittämisessä	Osallistuminen mm. seuraaviin verkostoihin ja yhteistyöalustoihin: Kansainvälinen yhteistyö ja rajayhteistyö: TornioHaparanda, Tornionlaakson neuvosto, Perämerenkaari, Pohjoiskalotin neuvosto, Pohjoiskalotin rajaneuvonta, Arctic Mayors Forum, UNICEF-lapsiystävällinen kunta, UNESCO, ystävyyskaupunkiyhteistyö Devizes (mahdollinen vierailu Englantiin 2025) Kansalliset: Seutukaupunkiverkosto, Uuden sukupolven organisaatiot (USO8), Suomen tuulivoimakaukunkien ja kuntien verkosto Maakunnalliset ja seudulliset: mm. Lapin liitto, Meri-Lapin kehittämiskeskus ry.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Torniolaisten hyvinvointi, terveys ja turvallisuus paranee	1) Tornion kaupungin ja Lapin hyvinvointialueen yhteistyömallin kehittäminen ja suoraviivaistaminen. 2) HYTETU-työryhmä seuraa ja kokoaa tietoa, HYTETU-johtoryhmä johtaa toteutumista. 3) Laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen (4 v.) ed. valtuustokaudelta ja tavoitteiden asettaminen uudelle valtuustokaudelle (Tornion kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuusohjelma 2025-2029)

	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	1) TE-palvelut 2024-uudistuksen toimeenpano 2) Sähköisten kuntapalveluiden kehittäminen	1) Meri-Lapin työllisyysalueen toiminnan käynnistäminen yhteistyössä alueen kuntien kanssa 2) Tornion digiohjelman toimeenpano ja seuranta
	8. Elämänlaatupalveluiden vahvistaminen	Tornion kaupungin ydinkeskustan elävöittäminen tapahtumilla	1) Happy New Twice - TornioHaparanda yhteinen uusi vuosi 2) Kaupunginhallituksen päättämä tapahtumatuki suurille tapahtumille
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	1) Tornion osallisuusmallin toimeenpano ja seuranta 2) Vaalien järjestäminen 3) Veto- ja pitovoimaa vahvistava, yhteisöllisyyttä rakentava asukasviestintä ja -markkinointi	1) Osallisuusmallin toteuttaminen (osallistuva budjetointi, järjestötreffit ym.) 2) Alue- ja kuntavaalien järjestäminen 11.4.2025 3) Viestintäohjelman laatiminen ja ohjelman toimeenpano
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Tornion kaupungin talouden tasapainottaminen	1) Käyttötalouden jatkuva seuranta ja raportointi 2) Talouden tasapainottamisohjelman toteuttaminen
	11. Hyvä hankintapolitiikka vahvistaa paikallista elinvoimaa	1) Hankintapolitiikka noudattaa kaupunkistrategiaa. Tornion kaupungin hankintojen paikallisuutta seurataan ja raportoidaan. 2) Tornion kaupunkikonsernin hankintaohje ottaa huomioon TE-24 tuomat muutokset (Liitteen E mukaiset hankinnat). 3) Tilaus - laskutus prosessin automatisointi.	1) Ostolaskudatan seuranta vuosittain valtuustolle. 2) TE palveluiden toimialan kilpailutusprosessin kuvaus. 3) Digitaalisten työkalujen kehittäminen ostotilausten käsittelyyn.
	12. Uudistuva kaupunkikonserni ja vaikuttava omistajapolitiikka	Tornion kaupungin luottamus- henkilö- ja virasto-organisaatio on uudistettu, uusi valtuusto on aloittanut työskentelynsä ja laatii tavoitteet valtuustokaudelle 2025-2029.	1) Uuden valtuustokauden (1.6.2025-) edellyttävät toimenpiteet 2) Uusi kaupunkiorganisaatio 1.6.2025- 3) Uuden kaupunkistrategian laatiminen
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Tornion kaupungin henkilöstöohjelman toimeenpano (Lapin vetovoimaisin kuntatyönantaja 2023) - Osaavan työvoiman varmistaminen nyt ja tulevaisuudessa	- Tornion kaupungin henkilöstöohjelman toimeenpano. - Uuden henkilöstöohjelman laatiminen.

		- Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen - Tavoitteellinen ja henkilöstölähtöinen johtaminen	
--	--	--	--

Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Sivistystoimenjohtajat Ilkka Halmkrona ja Tarja Konola-Jokinen
Toimialan toiminta-ajatus	Sivistyspalvelut tuottaa ja kehittää monipuolisia palveluja lähtökohtanaan kuntalaisten tarpeet koko eliniän ajaksi.
Toimialan toimintaperiaatteet	Rohkea, turvallinen, kestävä
Toimialan visio	Tornio - historiaansa arvostava, kuntalaisten tarpeet monipuolisesti huomioiva, kansainvälinen ja kehittyvä kulttuurin ja koulutuksen keskus.
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	Toimielin Sivistyslautakunta Tehtävä: Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perus ja lukio-opetuksen järjestäminen Palvelualueet: Varhaiskasvatus, peruskoulutus, nuorten ja aikuisten koulutus Toimielin: Elämänlaatulautakunta Tehtävä: Kulttuuri, kirjasto, museo, liikunta- ja nuorisotoiminnan palvelut sekä kansalaisopistossa annettavan opetuksen järjestäminen ja kehittäminen. Palvelualueet: Kulttuuri, nuoriso ja liikunta. Toimielin: Aineen taidemuseo Tehtävä: Aineen taidemuseon toiminnan järjestäminen ja kehittäminen Palvelualueet: Aineen taidemuseo

Sivistyspalvelut Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimialan htv:t kehitys	682	591	609	609
Toimialan ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-1593	-1 703	-1 853	-1947
Toimialan toimielinten kokousten ja pykäläien lkm	Sivistyslautakunta 13/178	Sivistyslautakunta 12/104	Sivistyslautakunta 12/140	Sivistyslautakunta 12/120
	Elämänlaatulautakunta 14/141	Elämänlaatulautakunta 11/113	Elämänlaatulautakunta 11/70	Elämänlaatulautakunta 11/115
	Tornionlaakson maakunta museon johtokunta 4/28	Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 7/46	Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 4/10	Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 4/10
	Aineen taidemuseon johtokunta 7/55	Aineen taidemuseon johtokunta 5/33	Aineen taidemuseon johtokunta 7/25	Aineen taidemuseon johtokunta 8/25

Sivistyspalvelut Hankesalkku					
Hankkeen nimi	Hallinnoija	Vastuulautakunta	Palveluyksikkö	Toteutus-aika	Tornion maksuosuus TA-vuonna
4126 Digi halthuun	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus	20.6.20224-31.12.2026	8 500 eur
4193 Tasa-arvohanke 2025-2027	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Perusopetus	17.4.2024-31.12.2027	-
4194 Metka- Tornion harr.malli 24-25	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Perusopetus	1.8.2024-31.7.2025	34 776 eur
4196 Liikettä kouluun!	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Perusopetus	1.8.2024 - 30.6.2025	25 600 eur
4221 Lukiokoulutuksen oppimisen tuen kehittäminen	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Lukio	20.12.2023-30.6.2025	1 920 eur
4311 Tehemäkö Yhessä	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	15.5.2023-30.6.2025	-
4312 YHDESSÄ!	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	25.5.2023-30.6.2025	19 905 eur
4313 Esteet nurin!	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	25.5.2023-30.6.2025	1 600 eur
4314 Tulevaisuuskuvat	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	25.5.2023-30.6.2025	14 100 eur
4659 Mettä - Helppo askel luontoon	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	1.1.2024-31.12.2025	3 444 eur
4660 Etsivä nuorisotyö al.koord.	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	1.8.2024-31.7.2025	-
4661 Etsivä nuorisotyö 2024-2025	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	1.8.2024-31.7.2025	108 632 eur
4662 Kläpit tallessa 2024-2025	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	1.5.2024-31.5.2025	1 556 eur
4663 KO5-6 v. 2024-2025	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	5.8.2024-4.8.2026	3 333 eur
4737 Oulu2026 Kaikkien Aine	Sivistyspalvelut	Aineen taidemuseon johtokunta	Taidemuseo	1.1.2023-31.12.2026	7 500 eur
4738 Aine DiDa	Sivistyspalvelut	Aineen taidemuseon johtokunta	Taidemuseo	1.8.2024-31.5.2025	
4739 Näyttelypalkkio KK	Sivistyspalvelut	Aineen taidemuseon johtokunta	Taidemuseo	1.7.2024-31.12.2025	1 050 eur
4740 Nuoret	Sivistyspalvelut	Aineen taidemuseon johtokunta	Taidemuseo	1.5.2024-30.9.2025	3 000 eur
4521 Interreg Aurora, Torne Valley Dipnet Culture	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Tornionlaakson museo	1.8.2024-31.12.2026	18.050
4522 Interreg Aurora, Torne Valley Dipnet Culture, flat rate	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Tornionlaakson museo	1.8.2024-31.12.2026	69 700 eur

4520 Kläpit lipolle, Outokaira	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Tornionlaakson museo	2023-31.12.2025	5525 eur
4524 UNESCO-video	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Tornionlaakson museo	2024-2025	500 eur

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta

Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja: Sivistyslautakunta, puheenjohtaja Katariina Petäjämaa

Toimielimen tehtävä: Lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen järjestäminen ja kehittäminen.

Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt:

Varhaiskasvatus: varhaiskasvatuspäällikkö Riitta Keloneva

Perusopetus: sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona/ Tarja Konola-Jokinen

Nuorten ja aikuisten koulutus sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona/ Tarja Konola-Jokinen

Toimintaympäristön muutos 2025–2027:

Sivistyspalveluiden nouseminen suurimmaksi toimialueeksi kaupungissa korostaa näiden palveluiden suurta merkitystä ja tärkeyttä ns. uudessa kunnassa. Käyttötalouden haasteet jatkuvat ja oppilasmäärässä tapahtuviin muutoksiin on myös varauduttava tiivistämällä palveluverkkoa. Esitys asian suhteen tehdään syksyn talousarvion käsittelyn 2024 aikana. Tässä esityksessä otetaan kantaa myös aikatauluun. Pirkkiön koulun toiminnan siirtyminen Kokkokankaan koulun ja osittain myös Hannulan koulun yhteyteen on jo osa palveluverkon tiivistämistä. Suunnitelmavuosille 2026–2027 laaditaan aikataulu koskien muita mahdollisia muutoksia kouluverkon suhteen. Aleneva oppilasmäärä on haaste, mutta on myös huomioitava voimakkaasti lisääntyvät opiskeluhaasteelliset tarpeet. Lähtökohtana ja tavoitteena on opetuspalveluiden alueellisen tasa-arvon, tason- ja laadun takaaminen. Samalla linjataan uuden päiväkodin toteuttamisen aikataulu ja toteuttamismalli.

Opiskeluhaasteellisuuden kehittäminen ja uudistaminen jatkuu. Vuonna 2023 tehdyt pienryhmät yläkouluja varten jatkavat toimintaansa ja niiden vaikutusta tulee seurata ja tarvittaessa tehdä tarvittavat muutokset. Alaluokkien osalta on myös pohdittava ns. joustoluokkien riittävyyttä yksilöllisen tuen tarpeen lisääntyessä.

Yhteisöllisen opiskeluhaasteellisuuden juurruttaminen kouluihin ja sitä kautta koko opiskeluhaasteellisuuden uudelleen tarkastelu erityisen ja tehostetun tuen osalta on toteutettava lähivuosina. Opiskeluhaasteellisuudessa on ollut nähtävissä yksilöllisen tarpeen lisääntyminen jo vuosia. Torniossa on käytävä läpi nykyiset alakoulujen joustoluokat, erityisryhmät ja yläkoulujen tarpeet ja pyrkä rakentamaan oppilaita parhaiten palveleva konsepti. Varhaiskasvatuksen siirtyminen kolmiportaiseen tukeen omalta osaltaan jouduttaa tätä uudistusta. Opetus- ja kulttuuriministeriössä on käynnissä lakimuutokset, joiden myötä oppimisen tuen järjestelmä uudistuu sekä esi- ja perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa että ammatillisessa koulutuksessa. Oppimisen tuen uudistuminen aiheuttaa lukuvuoden 2025 kovasti suunnittelu ja valmistelu painetta.

Toimintaympäristö suhteen vuosille 2024–2026 ajoittuu myös Unicefin - lapsiystävällisen kuntamallin rakentaminen ja vuonna 2026 on tavoitteena saada Tornio kyseisen mallin piiriin. Tämä tarkoittaa laajaa eri kunnan toimialojen yhteistyötä lasten - ja nuorten parhaaksi.

Toiminnan painopistealueet 2025:

Alenevaan oppilasmäärään reagoiminen aloitettiin talousarviossa 2024. Vuoden 2024 aikana otetaan kantaa ja aikataulutetaan myös muut palveluverkkoon tehtävät muutokset vuosina 2025–2027. Taustalla ovat jo edellä mainitut syyt; lasten määrän väheneminen, valtionosuuksien leikkautuminen ja oppilashuollollisen tarpeen voimakas lisääntyminen.

Perusopetuksessa panostus erityisopetuksen suhteen kohdistetaan yläkoulujen oppilaille. Raumolla jatkaa ns. TEPPO-ryhmä, jossa yhdeksäsluokkalaisten oppilaille tarjotaan mahdollisuus opiskella perusopetuksen viimeinen vuosi osittain työelämäpainotteisesti. Oppilaat ovat itse hakeutuneet kyseiseen ryhmään ja heidän edistymistään seurataan. Lisäksi pienryhmätoiminta jatkuu ns. sähkötalossa.

Suomen mallin harrastustoimintaa kouluihin -hanketta on jatkettu. Jokaisessa Tornion koulussa on oppilaiden itse valitsemaa harrastustoimintaa ainakin yhtenä päivänä viikossa yhdistettynä koulupäivään.

Unicefin lapsiystävällinen kunta -toimintaan hakeutumisen jälkeen jo vuoden 2024 aikana kartoitetaan tätä mallia tukevaa toimintaa ja uudistuksissa lapsiystävällisyys nostetaan keskiöön. Lapsiystävällinen kuntamalli on kaikkia toimialoja koskeva asia, jossa lasten- ja nuorten rooli kunnassa nostetaan merkittävään rooliin.

Kotouttamiseen liittyvät tehtävät siirtyivät sivistyslautakunnan toiminnan alle ja kunnan tai työvoimaviranomaisen on järjestettävä monikielinen yhteiskuntaorientaatio 1.1.2025 kotoutuja-asiakkaille.

Lautakunnan hyväksymässä kunnallisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa vuodelle 2024 nostettiin painopistealueeksi opiskelijahuollon saavutettavuus ja tuen oikea kohdentuminen. Lisäksi esiin nostettiin koulukiusaamiseen puuttuminen ja yhteisten käytänteiden luominen Tornion kouluille. Näitä painopisteitä tarkkaillaan ja kehitetään koko lukuvuoden ajan

Sivistyslautakunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Varhaiskasvatuspalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	177,42	187	179,5	191
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	- 450	-483	-523	-561
Päiväkotien käyttöaste %	77 %	85 %	85 %	90 %
0-6 v. ikäluokka	80 %	85 %	85 %	87 %
Päivähoidossa %				
Peruskoulutus Palvelualueen htv:t kehitys	290,37	305,56	311,0	317
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-826	-938	-1 003	-1040
Luokkien keskikoko / oppilasta	18	18	17	16
1-6 lk	22	22	22	19
7-9 lk				
Oppilasmäärä	2351	2323	2258	2307
Kielikoulu 70		Kielikoulu 52	Kielikoulu 48	Kielikoulu 36
Haaparannalla peruskoulua käyvät 17		Haaparannalla peruskoulua käyvät 12	Haaparannalla peruskoulua käyvät 10	Haaparannan peruskoulua käyvät 13
Euroa / oppilas	- 7 745	-9 100	-9 327	-9 438
Nuorten ja aikuisten koulutus				
Palvelualueen htv:t kehitys	24,28	25	24	24
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	- 99	-107	-111	-109
Lukion oppilasmäärä	324	315	317	410
Kaksoistutkintolaisten määrä 95		Kaksoistutkintolaisten määrä 86	Kaksoistutkintolaisten määrä 75	Kaksoistutkintolaisten määrä 85
Käyttömenot lukiossa euroa / oppilas	6 555	- 7 000	-7 344	-5 553

Sivistyslautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen raja-kaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Vähenevän lapsimäärän huomiointi palveluverkkosuunnitelmissa. Palveluverkon alueellisen tasapuolisuuden takaaminen	Palveluverkkouudistus takaa varhaiskasvatuksen ja alakoulujen opetuksen ns. lähipalveluna. Uudistuksen toimenpiteet ajoittuvat vuosille 2024 - 2026.
	2. Sujuvat liikenneyhteydet	Yläkoulujen ja II asteen opiskelijoille pyritään järjestämään sujuvat joukkoliikenneyhteydet opiskelupaikkaan.	Koulukuljetukset on kilpailutettu keväällä 2024 ja niiden toteuttamista ja sujuvuutta seurataan. Tornion kaupunkiin on palkattu seutulogistikko, jonka tehtävänä on mm. suunnitella ja seurata julkisen liikenteen toteuttamista.
	4. Osaajien Tornio	Varhaiskasvatuksen ja opetuspuolen osaajien ja kelpoisten työntekijöiden rekrytointiin panostaminen. Tätä kautta avoimiin virkoihin ja toimiin saadaan kelpoiset hakijat.	Edelleen panostetaan Kuntarekryn ja sosiaalisen median hyödyntämiseen enenevässä määrin, jotta saamme näkyvyyttä ja houkuttelemme päteviä osaajia Tornioon.
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Peruskoulut ja lukio ovat mukana erilaisissa kansainvälisyttä lisäävissä hankkeissa esim. Erasmus+. Hankkeita organisoii niin opetusministeriö kuin -hallitus.	KV-hankkeissa ollaan edelleen mukana ja uusiin hakeudutaan mukaan mahdollisuuksien mukaan.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Parantaa lasten- ja nuorten asemaa ja hyvinvointia niin vapaa-ajalla kuin opetuksessa. Kehittää opiskeluhoitoa ja luoda malli, joka ottaa huomioon tarpeet koko kaupungin alueella. Painopisteenä opiskeluhoito on oikea ja tehokas kohdentuminen sekä koulukiusaamiseen puuttumisen mallin laatiminen yhteiselle pohjalle.	Harrastamisen Suomen malli ja Liikkuva koulu hanketoiminta kaikissa kouluissa. Valtionavustuksen avulla on aloittanut hyvinvointityöntekijä, jonka tehtävänä on kehittää Tornion kaupungin peruskoulujen toimintakulttuuria ja toteuttaa yhteinen malli yhteisöllisen opiskeluhoitoon toimintaan ja toimiin, joilla edistetään oppimista, terveyttä, hyvinvointia, vuorovaikutusta ja osallisuutta.
		Koulunuorisotyö on vakiintunut säännölliseksi toiminnaksi molemmille yläkouluille.	Koulunuorisotyötä vakiinnutetaan edelleen ja laajennetaan koskemaan mahdollisuuksien mukaan myös 5-6 luokkalaisia oppilaita. Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tarkistamiset aloitetaan systemaattisesti. Poissaolojen seuraamisen mallia kehitetään ja luodaan yhteinen malli koulujen välillä.

			Pitkien liikuntavälituntien mahdollistamiseen panostetaan. Ruokapalvelut valvoo ja tiedottaa kouluruokailusuositusten toteutumisesta.
	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Viisivuotisesikoulukokeilun tulosten kerääminen ja vertailu verrokkiryhmiin. Varhaiskasvatuksessa uuden päiväkodin toteuttamistavan valinta. Alenevaan oppilasmäärään varautuminen. Valssijärjestelmässä mukana oleminen. Liittyy varhaiskasvatuksen laadun mittaamiseen.	Viisivuotisesikoulukokeilun kokemusten raportointi OKM:lle. Uuden päiväkodin rakennuttaminen alkaa. Palveluverkkoesityksen yhteydessä. Valssijärjestelmää sovelletaan Tornion varhaiskasvatuksessa.
	8. Elämänlaatupalveluiden vahvistaminen	Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisen suunnittelu varhaiskasvatuksessa ja Tornion kouluissa. Erilaisten oppijoiden ja tukea tarvitsevien yläkoulujen oppilaiden pedagoginen tukeminen. Suomen malli harrastustoiminnan juurruttaminen peruskouluihin. Kotouttamistoiminnan siirtyminen sivistyslautakunnan alaisuuteen. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa.	Tunneportaita käytetään päivittäin varhaiskasvatus yksiköissä. Yläkouluilla jatkuu TEPPO- ja sähkötalon ryhmät. Suomen mallin toteuttaminen jatkuu. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta mitataan vuosittain MOVE-mittauksilla ja raportoidaan kunnan hyvinvointikertomuksessa.
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Huoltajien osallisuuden vahvistaminen niin varhaiskasvatuksessa kuin opetuksessakin.	Kehitetään huoltajien osallisuuden vahvistamista yhteisillä tapaamisilla ja tiedottamisella.
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstön määrän suunnittelu alenevan lapsimäärän mukaiseksi.	Vastataan aleneviin lapsimäärää palveluverkkosuunnittelun yhteydessä.
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Koulutuksiin ohjaaminen ja niiden järjestäminen tukemaan varhaiskasvatuksen henkilöstön ja opettajien työtä. Varhaiskasvatuksessa henkilöstön tiimityökoulutus jatkuu. Yhteisöllisyyden vahvistaminen eri yksiköissä.	Koulutuksiin osallistumista tuetaan ja opettajien koulutustarpeisiin vastataan varaamalla heille aikaa kouluttautua mm. oppimisen tuen uudistamisen muutoksiin.

Elämänlaatulautakunta

Elämänlaatulautakunta

Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja: Markku Taramaa

Toimielimen tehtävä: Kulttuurin, kirjaston, museon, liikunnan ja nuorisotoiminnan palvelut sekä kansalaisopistossa annettava opetus ja kehittäminen.

Toimielimen palvelualue ja vastuhenkilö:

Kulttuuri - liikunta ja nuorisotoimi: sivistystoimenjohtaja Tarja Konola-Jokinen ja Ilkka Halmkrona

Toimintaympäristön muutos 2025–2027:

Kuntien ei-lakisääteisten palveluiden valtionosuuksien heikkeneminen vaikuttaa väistämättä elämänlaatupalveluiden toimintaympäristöön. Palveluiden sisältöön, laatuun ja laajuuteen ei ole mielekästä puuttua ja elämänlaatupalvelut kehittävät tuottavuuden kehittymistä sekä menohallintaa. Hyvinvoinnin merkitys kasvaa ja mielekkään vapaa-ajan viettäminen elämänlaatupalveluissa on merkittävämmässä asemassa palveluiden ollessa mielekkäitä ja edullisia.

Toiminnan painopistealueet 2025:

Unescon aineettoman maailmanperintökohteeksi hakeutuminen Lippokalastuksen osalta jatkuu. InterregAurora hanke on käynnistynyt ja pääosa toiminnoista kohdistuu Oulu2026 - kulttuuripääkaupunki vuoteen, mutta toimenpiteitä maailmanperintökohteeksi pääsemiseksi tehdään koko ajan.

Tornion ensimmäinen kulttuurisuunnitelman laatiminen on merkittävää ja lisää kulttuuritoiminnan suunnitelmallisuutta ja nostaa sen arvoa.

Rantakadun kehittäminen, brändin rakentaminen ja konseptointi jatkuu.

Valmistautuminen Oulu-2026 vuoteen.

Elämänlaatulautakunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi				
Palvelualueen htv:t kehitys	66	67	67,49	68
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-150	-165	-197	-215
Kävijämäärät:				
- Kirjasto (lainausten määrä/kävijämäärä)	186 723 / 41 582	188 604 / 61 971	220 000/48 000	200 000 / 40 000
- Nuorisotyö	37 976	34 905	40 000	40 000
- Kulttuuritoimisto	16 700	19 438	16 000	17 000
- Tornionlaakson museo	6 645	10 531	8 000	8 000
- Uimahalli	68 626	73 680	75 000	75 000
- Putaan liikuntahalli	120 000	130 000	130 000	130 000
Kulttuuri- ja nuorisotoimen jakamat avustukset (euroa):				
- Kulttuuritoimi (kulttuuriavustus/tapahtumatuki)	15 760	46 050	16 000 / 30 000	16 000 / 30 000
- Nuorisotoimi	13 700	12 900	14 600	14 600
- Liikuntatoimi	112 502	125 009	140 000	
Tornion kansalaisopisto				
- opetustunnit	6 803	7 916	9200	9200
- kurssit	237	289	350	370
- osallistujat (kurssit / tapahtumat)	2 531	3076	3600 / 4000	3600 / 4000

Elämänlaatulautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen raja-kaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Rantakadun kulttuurisatama - alueen kehittäminen. Kirjasto tuottaa laadukkaita kirjastopalveluita, edistää lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa sekä tarjoaa yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja aktiiviseen vapaa-aikaan. Kirjasto edistää kiertotaloutta ja kestävä kehitystä. Tornionlaakson museo toimii monimuotoisen aineellisen, aineettoman ja digitaalisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristöjen vaalimisen, kehittämisen, tallentamisen ja esittelyn asiantuntijana. Museo on alueellinen vastuumuseo, joka toteuttaa asiantuntijana alueellisen museotoiminnan edistämistä ja alueellista kulttuuriympäristötehtävää Tornion ohella Kemin, Keminmaan, Kolarin, Muonion, Pellon, Ylitorion, Tervolan ja Simon alueilla. Museo tuottaa näyttelyitä, tapahtumia, toimintaa ja alueellisia palveluja yhdenvertaisesti kaikkien kuntalaisten saataville vaikuttaen samalla positiivisen paikallidentiteetin kehittymiseen. Kansalaisopisto tarjoaa monipuolista ja laadukasta opiskelua ja harrastustoimintaa sekä kulttuuritapahtumia, esimerkiksi oppilaiden tuottamia näyttelyitä, ensi-iltoja, näytöksiä ja musiikkimatineoita.	Rantakadun kulttuurisatama - alueen kehittäminen yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Ulkopuolisen rahoituksen haku alueen sisältöjen ja palveluiden kehittämisen tueksi. Kirjasto ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa sekä tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin. Kirjasto edistää lukemista, kirjallisuutta ja aktiivista kansalaisuutta monipuolisilla tapahtumilla sekä jatkuvaa palveluitaan huomioiden koko kunnan alueen. Kirjasto kehittää erilaisia yhteistyömuotoja paikallisesti ja alueellisesti. Museossa on kolme vaihtuvaa näyttelyä. Museo järjestää yleisötapahtumia museossa ja vastuualueellaan sekä tavoittaa yleisöä myös digitaalisten palvelujen avulla. Kurssien/toiminnan suunnittelussa huomioidaan kuntalaisilta tulleet toiveet ja ideat. Lisätään opintopistekursseja opiskelijoiden työelämän ja jatko-opiskelumahdollisuuksien hyödyntämiseksi. Mukana myös verkkokursseja/ hybridikursseja, joilla lisätään opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksia ja palvelujen saavutettavuutta.
	4. Osaajien Tornio	Nuorisotoimi: Hankitaan erilaista koulutusta, osaamistarpeista lähtöisin. Huolehditaan tapahtuman järjestämiseen liittyvästä koulutuksesta. Kirjasto tarjoaa mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Kirjasto myös tukee kaupungin varhaiskasvatustyöskikköjä ja oppilaitoksia lukutaitotyössään.	Nuorisotoimi: Järjestetään yhdessä työsuojelun kanssa koulutusta haastaviin asiakaskoh- taamisiin. Koulutetaan lisää järjestysvalvojia nuorisotoimen henkilöstöstä. Osallistutaan valtakunnallisiin nuorisotyön koulutuksiin kuten Nuori 2025- päi-ville, etsivän nuorisotyön päi-ville sekä maakunnallisiin Kläppi-päiviin. Henkilöstöllä pidetään voimassa vähintään EA 1 kurs- sin taidot.

	Tornionlaakson museo toimii Tornionlaakson alueen moninaisen kulttuuripääoman tallentajana. Alueellisena vastuumuseona museolla on suurta yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Kansalaisopiston kursseilta saatuja opintopisteitä voi hyödyntää moni eri tavoin. Opiskelija voi todentaa opistopisteillä osaamisensa esimerkiksi työhaussa tai sisällyttää niitä tutkintoon johtaviin opintoihinsa. Tällä tavalla kansalaisopisto tukee opiskelijan valmistumista ja työllistymistä.	Kirjasto tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedonhankintaan sekä monipuolisen ja uudistuvan kokoelman kuntalaisten käyttöön. Kirjasto edistää aktiivisesti kaiken ikäisten lukemista. Kirjasto tarjoaa tiloja ja laitteita oppimiseen ja harrastamiseen. Kirjasto tekee aktiivista yhteistyötä osaamisen kehittämiseksi kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Kirjasto koordinoi hanketta, jossa tavoitteena on uudistaa kirjaston ja varhaiskasvatuksen olemassa olevia yhteistyömuotoja systemaattiseksi pedagogiseksi lukutaitotyöksi. Museon yhteiskunnallinen rooli vahvistuu ja näkyy viranomaislausuntojen ja -neuvotteluiden määrässä ja annetuilla alueellisilla palveluilla. Museon osaamista ja kokoelmia käytetään monipuolisesti ja aktiivisesti. Kansalaisopisto tarjoaa osaamisperusteisesti kuvattuja kursseja, joiden hyväksytyistä suorituksista opiskelijat saavat suorituserkinnän Oma Opintopolku-palveluun. Kehitetään opistoon toimintaa ja lisätään yhteistyötä paikallisten yritysten ja muiden oppilaitosten kanssa.
5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Nuorisotoimi: Tehdään tiivistä yhteistyötä kaupungin ja nuorisotyön verkostoissa. Huolehditaan osallistujat meille oleellisiin työryhmiin ja osoitetaan työskentelyyn työaika. Yhteistyön kehittäminen edelleen kulttuuritoiminnassa. Kirjasto tuottaa palveluita sekä toimii tiiviisti yhteistyössä Lapin kirjastojen verkostossa sekä tekee yhteistyötä myös muiden pohjoisen kirjastojen kesken. Valtakunnallista yhteistyötä kirjasto tekee Kansalliskirjaston kanssa. Museo vastaa Tornionjoen lipokalastuskulttuurin hakemisesta Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle Ruotsin ja Suomen yhteisenä monikansallisena hakemuksena. Museo vastaa Torne Valley Dipnet Culture Interreg Aurora -rahoitteisen kansainvälisen hankkeen	Nuorisotoimi: Tornio toimii etsivän nuorisotyön koordinaattorikuntana. Erytisnuorisotyöntekijä vetää INFO ryhmää, sekä osallistuu laajasti kentän koulutuksiin sekä verkostojen toimintaa. Erytisnuorisotyöntekijöiden verkosto on kutsuttu Tornioon toukokuussa 2024. Osallistutaan LappiNyt 3.0 hankkeeseen pohjoisen nuorisotyön kehittämiseksi. Rajan ylittävien yhteisten tapahtumien kehittäminen yhteistyössä Haaparannan kanssa. Lapin kulttuuriverkostossa ja Lapin lastenkulttuuriverkostossa mukanaolo. Kansallisen kulttuurikentän aktiivinen seuranta. Verkostojen yhteisiin koulutuksiin ja kokouksiin osallistuminen, vertaistuen antaminen ja saaminen. Oulu2026-verkostossa toimiminen. Kirjasto tuottaa palveluitaan osana laajempaa kirjastojen

		koordinoinnista ja toteuttamisesta. Tornionlaakson museo on maailman ainoa kahdessa maassa sijaitsevan kaupungin yhteinen museo, jonka toiminta on vähintään kaksikielistä. Museo palvelee kansainvälisiä vieraita kaupungin virallisena infopisteenä. Kansalaisopisto vastaa yhteiskunnan tarpeisiin parantamalla aikuiskoulutuksen oppijoiden kansainvälisyyteen liittyviä avaintaitoja ja edistää heikommassa asemassa olevien oppijoiden osallisuutta osallistumalla opettajien johdolla erilaisille kursseille Euroopassa.	verkostoa. Kirjasto osallistuu palvelutuotantoon, yhteiseen kehittämiseen ja koulutuksiin Lapin kirjasto- verkoston keskeisenä toimijana. Hakemus UNESCO:n aineettoman kulttuuriperinnön listalle jätetään 3/2025. Torne Valley Dipnet Culture -hanketta edistään hankesuunnitelman mukaisesti. Haaparanta vastaa museon henkilöstökuluista museo-lehtorin (100 %) ja kulttuuriperintökoordinaattorin osalta (50 %). Museo palvelee kansainvälisiä vieraita kaupungin virallisena infopisteenä. Kansalaisopisto jatkaa toimintaa kansainvälisen liikkuvuuden strategisen suunnitelmansa ja Opetushallituksen myöntämän Erasmus+ akkreditoinnin tavoitteiden mukaisesti. Opettajat eri aineryhmistä hyödyntävät myönnettyä akkreditointia hakeutumalla kursseille ja mahdollisuuksien mukaan ottamalla ulkomaan kursseille mukaan myös opiskelijoitaan.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen Hyte-indikaattori: Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Nuorisotoimi: Toteutetaan laajasti eri työmuotoja ja menetelmiä nuorisotyön sisällä. Huomioidaan entistä paremmin erilaiset kohderyhmät toiminnan suunnittelussa ja otetaan nuoria mukaan suunnitteluun. Mahdollistetaan kaikkien pääsyä kulttuurin ja liikunnan pariin. Kirjasto on matalan kynnyksen kaikille avoin kohtauspaikka, joka edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua sekä aktiivista kansalaisuutta. Museo on rajaton kohtaamispaikka, jolla on myönteinen vaikutus hyvinvointiin elämän eri vaiheissa. Kansalaisopiston toiminnan tavoitteena on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä parantaa ihmisen toimintakykyä. Lisäksi kansalaisopisto tarjoaa sosiaalisia kohtaamispaikkoja, joissa ihmiset voivat tutustua toisiinsa, jakaa kiinnostuksen kohteitaan ja luoda uusia yhteisöjä. Tämä sosiaalinen	Nuorisotoimi: Suunnitellaan nuorisotalojen toiminta keskenään eri kohderyhmille. Osallistutaan Lapsiystävällinen kunta työskentelyyn. Järjestetään ehkäisevän päihdetyön Camera Obscura kokonaisuus molemmille yläkouluille huhtikuussa 2025. Tuotetaan hyvinvointia monipuolisen ja saavutettavan kulttuuritarjonnan avulla. Jatketaan Kaikukortti-toimintaa aktiivisesti ja mahdollistetaan vähävaraisten osallistumismahdollisuudet. Kulttuuriesityksiä viedään suoraan vanhus- ja vammaislaitoksiin sekä koulu ja -varhaiskasvatuksen yksiköihin. Kirjasto tuottaa hyvinvointia tarjoamalla kuntalaisille yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, kulttuuriin ja elinikäiseen oppimiseen. Kirjaston toiminnassa ja tapahtumissa huomioidaan moninaisuus. Palveluita jalkautetaan aktiivisesti, kirjastoauto kiertää kylillä ja myös suoraan laitoksiin viedään pal-

	ulottuvuus vaikuttaa myönteisesti kuntalaisten sosiaalisiin taitoihin ja verkostoihin, mikä edistää heidän hyvinvointiaan. Pyritään pitämään opistotoiminta mahdollisimman lähellä ihmistä, jotta saavutetaan myös maaseutualueen asukkaat.	veluita. Kirjasto kehittää edelleen yhteistyötä kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Tornionlaakson museo järjestää tapahtumia kaiken ikäisille. Toimitetaan Kläpit lipolle -hanketta ProSiian ja Aineen taidemuseon kanssa. Osallistetaan kuntalaisia kurssi-suunnitteluun: pyydetään kurs-sitoiveita ja -ideoita ja suunnitel-laan kurssseja niiden pohjalta. Pi-detään hyvinvointiin ja tervey-teen liittyvien kurssien tarjonta monipuolisena. Lisätään yhteis-työtä kolmannen sektorin kanssa ja järjestetään toimintaa koko kunnan alueella.
7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Nuorisotoimi: Koulunuorisotyö on vakiintunut säännölliseksi toiminnaksi molemmilla yläkou-luilla. Kehitetään kulttuurintekemisen mahdollisuuksia, saatavuutta ja puitteita. Kirjasto tarjoaa kattavat ja ajassa kehittyvät, kuntarajat ylit-tävät kirjastopalvelut sekä hyvät tilat. Tietopalveluorganisaationa kirjasto neuvoa, opastaa ja mahdollistaa erilaisten digitaalisten laitteiden ja palveluiden käyttöä kuntalaisille. Kirjasto-auto vie palveluita lähelle kunta-laista. Tornionlaakson museo on kaik-kia kuntalaisia varten. Kansalaisopistopalvelut kaik-kien saavutettavaksi.	Nuorisotoimi: Perustetaan kou-lunuorisio-ohjaajan toimi - toimi-paikkana Raumon yläkoulu. Rantakadun kulttuurisataman konseptointi ja kehittäminen. Porthanin puitteiden kehittämi-nen tilan käyttömahdollisuuk-sien monipuolistamiseksi kult-tuurintekijöille. Palautteet tapahtumista ja kehi-tystoimenpiteet niiden pohjalta. Kirjasto tarjoaa mahdollisuuksia käyttää tietokoneita, tabletteja ja tulostimia sekä saada apua eri-laisten digitaalisten palveluiden käyttöön. Kirjasto tarjoaa useita digitaalisia palveluita. Kirjastoon voi varata lainattavaksi aineis-toa kaikista Lapin kirjastoista ja varauksen voi halutessaan nou-taa omatoimilehtisistä myös kirjaston ollessa suljettuna. Kir-jastoauto liikennöi aktiivisesti ja vie palveluita kuntalaisille, tarvit-taessa myös muita kuin perintei-siä kirjastopalveluita. Tornionlaakson museon aineis-toja tuodaan saavutettavam-maksi viemällä aineistoja FINNAan. Kurssitoimintaa järjestetään edelleen koko kunnan alueella, kurssitarjonta pidetään laaduk-kaana ja monipuolisena ja kurs-simaksut kohtuullisina. Toimin-nassa huomioidaan opiston

			tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan kirjatut asiat. Opetustilojen esteettömyys.
	8. Elämänlaatupalveluiden vahvistaminen	Nuorisotoimi: Vahvistetaan yhteistyötä elämänlaatupalveluiden sisällä, erityisesti kulttuuri- ja kirjastotoimien kanssa. Kulttuuripalveluita tuotetaan kaikille kuntalaisille eri elämänvaiheissa osana elämänlaatupalveluita. Kaupunki vahvistaa kulttuurista elinvoimaisuuttaan ja suunnitelmallisuutta sekä yhteistyötä. Kirjasto vahvistaa elämänlaatu- palveluita ja aktivoi kaupunkilaisia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, erityisesti Aineen taidemuseon ja nuorisotoimen kanssa. Tornionlaakson museo toimii yleisöään varten ja seuraa aikaansa. Kansalaisopisto kehittää yhteistyötä eri toimijoiden kanssa tavoittaakseen erityisesti heikommassa asemassa olevat asukkaat tarjoten heille elämänlaatu- vahvistavia palveluja. Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen. Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille. Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakko- arviointiin. Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä.	Nuorisotoimi: Järjestetään yhteistyössä kulttuuritoimen kanssa KalottJazzeille nuorten päivä sekä järjestetään Tornio viikolle sijoittuva Nuori Kulttuuri tapahtuma. ideoidaan kirjaston kanssa tehtävää yhteistyötä ja vahvistetaan aiemmin luotuja malleja yhteistoiminnasta nuortentalo Aaltosessa ja 2.asteen koulunuorisotyössä. Aktiivinen tapahtumatuotanto kaikille kuntalaisille yhteistyötä hyödyntäen Aloitetaan Tornion kaupungin ensimmäisen kulttuuriohjelman laatiminen. Avainsanoina monipuolisuus, osallisuus ja saavutettavuus. Kirjasto tarjoaa laadukkaat kirjastopalvelut ja -tilat kuntalaisille ja kehittää moniammatillista yhteistyötä rohkeasti ideoiden ja kokeillen. Jatketaan ja kehitetään edelleen jalkautuvaa työtä. Tarjotaan maksuttomia osallistumismahdollisuuksia kansalaisopiston opiskelu- ja harrastustoimintaan, esim. yhteistyössä nuorisotyön, Meän Talon ja Ohjaamon kanssa. Kunnassa perustetaan seurafoorumi, joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kehitetään liikunnan palvelualueen ja muiden palvelualueiden yhteistyötä sekä ennakkoarvio- tusten arviointia liikunnan edistämisessä.
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Nuorisotoimi: Mopoverstaan toiminnan vakiintuminen ja yhteistyö Haaparannan nuorisotyön kanssa verstaan toiminnasta. Jalkautuvan nuorisotyön eli Reppu-toiminnan toteuttaminen ympäri vuoden yhdessä Haaparannan kanssa.	Nuorisotoimi: Vakiinnutetaan mopoverstaan taloudelliset resurssit osaksi nuorisotoimen budjettia. Suunnitellaan tilan yhteiskäyttöä ja henkilöstöresurs- sin jakamista Haaparannan nuorisotyön kanssa. Suunnitel-

	Meän Kesä -kesätapahtumien yhteismarkkinointimalli kehittyi ja konsepti tulee tutuksi yhä laajemmin. Luovan alan ja torniolaisten sekä yritysten osallistaminen ideointiin, tapahtumiin ja tapahtumatuotantoon. Kirjasto tarjoaa kaikille avoimen, matalan kynnyksen kohtaamispaikan sekä järjestää yhteisöllisiä tapahtumia. Kansalaisopistossa voivat opiskella kaikki monipuolisista opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksista kiinnostuneet, pohjakoulutuksesta ja iästä riippumatta. Lisäksi kansalaisopisto tarjoaa sosiaalisia kohtaamispaikkoja, joissa ihmiset voivat tutustua toisiinsa, jakaa kiinnostuksen kohteitaan ja luoda uusia yhteisöjä.	laan Reppu-toimintaa työvuorolistoihin systemaattisesti ja jatkuvasti tarpeita arvioiden. Jatketaan Meän kesän kehittämistä tapahtumatuottajien kanssa. Kulttuuriavustuksien ja tapahtumatuen avulla pystytään tukemaan ja mahdollistamaan kaupunkiorganisaation ulkopuolisten tekijöiden kulttuuritarjontaa. Kuntalaisten (yritykset, yhdistykset, kulttuurikenttä) osallistaminen Oulu 2026 -asioihin (kyselyt, työpajat). vien suunnittelu. Kirjasto on esteetön ja sillä on saatavilla palvelut sekä yhteisöllisyyttä rakentava toimintakulttuuri ja suunnitelmallinen tapahtumatuotanto. Kirjasto on kaikille turvallinen kohtaamispaikka. Vuosittaiseen kurssisuunnitteluun osallistetaan kuntalaisia ja toteutetaan opistopalveluja saatujen toiveiden ja ideoiden mukaisesti. Opettajat saavat koulutusta yhteisöllisyyden kehittämiseen, jonka vaikutukset heijastuvat opetustoiminnassa myös osallistujiin.
13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Nuorisotoimi: Tarkastellaan kriittisesti nuorisotoimen työkultuuria ja sen kehittämiskohteita. Yhteisiin arvoihin sitoutunut hyvinvointi, osaava ja motivoitunut henkilöstö on tärkein voimavara. Henkilökunta kokee olevansa tärkeä osa työyhteisöä ja arvostaa työnantajansa.	Nuorisotoimi: Selkeytetään työajankäyttöä ja työjärjestelyitä Nepton ohjelman avulla. Tehdään pidemmälle menevää toiminnan suunnittelua tammi-kuussa ja elokuussa. Esihenkilö pitää kehityskeskusteluiden lisäksi "one-to-one" keskustelut vuosittain. Kansalaisopistossa on käynnissä Tehemä yhdessä -hanke, jonka tavoitteena on lisätä henkilöstön yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia työssä. Hankkeen aikana osallistetaan henkilökuntaa pohtimaan miten ja millaisin toimenpitein henkilöstön yhteisöllisyyttä voidaan lisätä. Toimenpiteet kirjataan ylös ja päätetään niiden toteuttamisista aikataulu (vuosikello). Tehostetaan tiedottamista.

Aineen taidemuseon johtokunta

Aineen taidemuseon johtokunta				
Perustiedot				
Toimielin ja puheenjohtaja: Aineen taidemuseon johtokunta, puheenjohtaja Kristiina Aine				
Toimielimen tehtävä: Huolehtii ja vastaa taidemuseotoiminnasta				
Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt: Aineen taidemuseo. Vastuuhenkilö museonjohtaja Virpi Kanninen				
Toimintaympäristön muutos 2025–2027:				
Taide- ja kulttuurialaa uhkaavat leikkaukset vaikuttavat laajasti alan toimintaedellytyksiin heikentäen saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta sekä kasvattaen eriarvoisuutta.				
Yhteisen kulttuuriperinnön merkitys epävarmassa maailmantilanteessa kasvaa vahvistaen kriisinkestävyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.				
Taidemuseo pitää huolta yhteisestä kulttuuriperinnöstä, joka on alueellisen elinvoiman lähde sekä sen erityispiirteiden ja kestävyiden vahvistaja.				
Taidemuseotoiminta tuottaa kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä kannustaen avointa ajattelua, rohkaisten luovuutta ja inspiroiden tulevaisuuden innovaattoreita.				
Toiminnan painopistealueet 2025:				
Aineen taidemuseo ja sen kokoelmat ovat yhteistä kulttuuriperintöämme ja voimavara, jonka kautta tuotetaan sivistystä, empatiaa ja luovuutta edistäviä palveluja kaikille kuntalaisille.				
Vahvistetaan ja tehdään näkyväksi pohjoista taidetta ja kulttuuria rajat ylittävällä tavalla.				
Rajakartano 40 vuotta. Kehitetään ympäristövastuullisuutta museon toiminnassa, näyttelyissä ja tapahtumissa.				
Tuotetaan alueelle uusia asiantuntijapalveluja. Kehitetään innovatiivisuutta henkilöstön vahvuuksia hyödyntämällä ja kouluttautumalla.				

Aineen taidemuseon johtokunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Palvelualueen htv:t kehitys	5,25	6,86	7,10	7,7
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-14	-18	-19	-18
Aineen taidemuseon kävijämäärä	10 144	20 390	20 000	20 000
Euroa / käynti	0	5	6,5	6,5
Näyttelyiden määrä	5	7	7	7

Aineen taidemuseon johtokunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen raja-kaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Aineen taidemuseo vaalii kansallista kulttuuriperintöä, suomalaista taidetta, visuaalista kulttuuria ja historiaa kartuttamalla ja tallentamalla, tutkimalla, ylläpitämällä ja käyttämällä kokoelmiaan. Taide ja kulttuuri ovat osa hyvää elämää Torniossa. Taidemuseotoiminnan mahdollisuudet tunnistetaan ja hyödynnetään kaupungin kehittämisessä.	Ylläpidetään, kartutetaan ja kehitetään kokoelmia, niiden hoitoa ja käyttöä. Toimitaan taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön asiantuntijana sitä tutkimalla ja esille tuomalla. Edistetään tietoa ja ymmärrystä elävän taiteen ja kulttuurin merkityksestä ja mahdollisuuksista alueelle ja kaikille sen asukkaille nyt ja tulevaisuudessa. Kehitetään toimintaa kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Aineen taidemuseo hakee alueellista taidemuseotehtävää 2027-2030.
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Suomalainen kulttuuriperintö on kansainvälinen vetovoimatekijä. Taidemuseo tuo näkyväksi alueen elinvoimaa ja erityispiirteitä. Taidemuseotoiminnan aluetaloudelliset vaikutukset luovat mahdollisuuksia elinkeinoelämälle.	Tuotetaan kansainvälisesti kiinnostavia sisältöjä ja palveluita. Tuetaan yritys- ja investointiympäristön kasvua ja kehittymistä vahvistamalla elämänlaatua ja elinvoimaa alueella. Tuodaan esille taide ja kulttuuri luovan talouden ja innovaatioiden lähteenä.
	4. Osaajien Tornio	Taidemuseo ja sen kokoelmat luovat elinikäisen oppimisen ympäristön kaikille kuntalaisille. Taide ja taiteellinen toiminta osana kulttuuriperintöä edistävät ymmärrystä itsestämme, kulttuurista ja demokratiasta.	Museon kokoelmat ovat oppimisen perusta. Kokoelmia käytetään, esitetään, tutkitaan ja tulkitaan monista näkökulmista. Taidemuseo tuottaa sivistävää ja osallistavaa palvelua kaikille kuntalaisille. Palvelut mahdollistavat oppimista ja onnistumisen kokemuksia.
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Aineen taidemuseon verkostot rakentuvat monipuolisista yhteyksistä yhteistyökumppaneihin sekä kunta- ja valtionrajat että toimialat ylittävästi.	Kehitetään ja edistetään toimialan yhteistyötä. Alueellinen ja kansainvälinen yhteistyö on monipuolista ja luontevaa ja johtaa uusien kumppanuuksien syntymiseen.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Museo on torniolaisille oma ja merkityksellinen. Sen toiminta vaikuttaa myönteisesti	Kehitetään museotilaa, sen ympäristöä ja tuotettuja sisältöjä ja

		sesti yksilön hyvinvointiin, terveyteen, osallisuuteen ja yhteisöllisyyden kokemukseen elämän eri vaiheissa. Toiminnalla mahdollistetaan kulttuuriperinnön yhdenvertainen saatavuus, saavutettavuus ja monipuolinen käyttö.	palveluita vahvistamalla niiden saatavuutta ja saavutettavuutta. Kehitetään sisältöjen ja palvelujen moninaisuutta, yhdenvertaisuutta ja osallistavuutta sekä tilojen turvallisuutta, toimivuutta ja viihtyisyyttä.
	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Aineen taidemuseo on turvallinen ja kaikille avoin taidemuseo. Taidemuseotoiminta tuottaa palveluidensa ja sisältöjensä kautta ajankohtaista kulttuurista ja sivistyksellistä pääomaa.	Palveluita kehitetään vastaten asiakkaiden eriytyviin tarpeisiin ja odotuksiin. Kehitetään moninaisuuden huomioivia, monipuolisia ja joustavia museopalveluita ja luodaan uusia asiakaslähtöisesti. Viestinnällä tavoitetaan erilaisia ihmisiä heille saavutettavilla tavoilla.
	8. Elämänlaatupalveluiden vahvistaminen	Taidemuseopalvelua tuotetaan kaikille kuntalaisille eri elämänvaiheissa osana elämänlaatupalveluita	Jaetaan osaamista, hyviä käytäntöjä ja ideoidaan uusia. Toiminnassa keskeistä vuorovaikutteisuus sekä tiedon ja ajatusten jakaminen
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Yhteinen kulttuuriperintö vahvistaa demokratiaa ja yhteisöllisyyttä. Monien mahdollisuuksien taidemuseo on avoin, vuorovaikutteinen ja osallistava kumppani kaikille. Toiminnallaan se edistää kaupunkilaisten keskinäistä yhteenkuuluvuuden tunnetta ja luottamusta sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä.	Luodaan kulttuuriperinnön kautta osallistumisen mahdollisuuksia ja yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistavia kokemuksia kaikille saavutettavasti. Annetaan ääni erilaisille tahoille. Mahdollistetaan eri väestöryhmien, kuten vammaisten ja muiden vähemmistöjen, kuten maahanmuuttajien osallistumista.
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Yhteinen kulttuuriperintö sekä taiteellinen ja kulttuurinen toiminta luovat mahdollisuuksia kaupungin kehitykselle ja uudistumiselle kestäväällä tavalla.	Tuodaan esille ja edistetään taiteen ja kulttuurin taloudellista merkitystä ja mahdollisuuksia alueella.
	11. Hyvä hankintapolitiikka vahvistaa paikallista elinvoimaa	Taidemuseotoiminta tukee ja edistää taiteen ja kulttuurin elinvoimaa ja taiteellisen työn toteutumista, kehittymistä ja tulevaisuutta alueella.	Huomioidaan alueen taiteilijat kokoelmatyössä. Tuodaan esille taiteilijoita ja tuotetaan työtilaisuuksia.
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Hyvinvoiva henkilöstö on sitoutunut, osaava, muutostykyinen, innovatiivinen ja innostuva. Oppiminen on osa työtä. Taidemuseo on houkutteleva työpaikka ja jäseniään tukeva työyhteisö.	Kehitetään työyhteisön toimintaa yhteisesti laaditun <i>Aineen taidemuseon strategia, arvot ja visio 2030</i> mukaisesti. Tarjotaan mahdollisuuksia kouluttautumiseen. Huolehditaan työhyvinvoinnista.

Tekniset palvelut

Tekniset palvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Tekniset palvelut, vastuuhenkilö tekninen johtaja Markus Kannala.
Toimialan toiminta-ajatus	Ylläpitää ja edistää elinympäristön turvallisuutta, terveellisyttä ja virikkeellisyttä.
Toimialan toimintaperiaatteet	Rohkea, turvallinen, kestävä
Toimialan visio	Yhteistyökykyinen elinympäristön kehittäjä.
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	Toimielin: Teknisten palvelujen lautakunta Tehtävä: Infra- ja kiinteistöomaisuuden kehittäminen ja ylläpito, sekä maankäytön suunnittelu- ja mittaustoimi. Palvelualueet: Kunnallistekniikka, Kaavoitus ja mittaus, Tilapalvelut Toimielin: Meri-Lapin ympäristölautakunta, Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto, Perämeren jätelautakunta Tehtävä: Toimialueensa kuntien ympäristösuojelun, eläinlääkintähuollon, terveysvalvonnan, rakennusvalvonnan sekä jätehuollon viranomaistehtävät. Palvelualueet: Ympäristöpalvelut

Tekniset palvelut Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimialan htv:t kehitys	179	180	156	179
Toimialan ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-540	-449	-491	-514
Toimialan toimielinten kokousten ja pykälien lkm	Teknisten palvelujen lautakunta 20/280	Teknisten palvelujen lautakunta 18/248	Teknisten palvelujen lautakunta 19/270	Teknisten palvelujen lautakunta 18/250
	Meri-Lapin ympäristölautakunta 10/90	Meri-Lapin ympäristölautakunta 10/84	Meri-Lapin ympäristölautakunta 10/100	Meri-Lapin ympäristölautakunta 10/85
	Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 10/93	Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 10/82	Meri-Lapin Ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 9/85	Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 10/83
	Perämeren jätelautakunta 6/85	Perämeren jätelautakunta 5/81	Perämeren jätelautakunta 5/ 135	Perämeren jätelautakunta 4/90

Teknisten palvelujen lautakunta

Teknisten palvelujen lautakunta

Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja: Teknisten palvelujen lautakunta, puheenjohtaja Arto Liikamaa

Toimielimen tehtävä: Infra- ja kiinteistöomaisuuden kehittäminen ja ylläpito sekä maankäytön suunnittelu ja mittaus-toimi

Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:

- Kunnallistekniikka, tekninen johtaja Markus Kannala
- Kaavoitus ja mittaus, kaupunginarkkitehti Harri Rynänen
- Tilapalvelut, kiinteistöpäällikkö Ulla-Maija Koskenranta

Toimintaympäristön muutos 2025–2027:

Hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjen määräaikaiset vuokrasopimukset päättyvät 31.12.2025. Hyvinvointialue päättää optiovuoden käytöstä oman palveluverkkosuunnitelmansa perusteella. Jatkossa hyvinvointialueelle vuokrattavat kiinteistöt tulee kuntalain mukaan yhtiöittää.

Rakennetun ympäristön tiedonhallinta kehittyy digitalisaation myötä. Kuntien tulee toimittaa alueiden käytön ja rakentamisen lupien tiedot Ryhti-järjestelmään tietomallimuodossa vuoden 2028 loppuun mennessä.

Työttömyysturvan suojaosan poistuminen on aiheuttanut sen, ettei työttömiä työnhakijoita saada lyhytaikaisiin sijaisuuksiin. Jatkossa on käytettävä vuokratyöfirmoja sekä yksityisiä palveluyrityksiä.

Toiminnan painopistealueet 2025:

- Pohjan stadionin kehittämistoimien jatkaminen
- Kiinteistöjen ylläpidon kehittäminen
- Tuulivoimaosayleiskaavat
- Kyläjoen teollisuusalueen maankäytön suunnittelu
- Arction alueen kaavoitus

Teknisten palvelujen lautakunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kunnallistekniikka				
Palvelualueen htv:t kehitys	18	27	17 (+kausityöntekijät)	26
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset e / asukas	-126	-119	-127	-136
Toteutetut liikenneturvallisuukskohteet	2 aloitettu, jatkuu 2023	1 toteutettu, 2. aloitettu	2	
Liikenneväylien perusparannukset	14 300 €/km	13600 €/km	9100 €/km	10 000 €/km
Katuvalojen vaihto energiatehokkaimiksi	360 kpl	320 kpl	200 kpl	150 kpl
Kaavoitus ja mittaus				
Palvelualueen htv:t kehitys	17	18	17	19
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset e / asukas	26	28	27	26
Rakentamisen volyymi m3 (rakennusluvut)	199 416	110 000	150 000	
Tonttutuotanto / vuosi	0	9	0	
Asemakaavoitettujen omakotitalojen lkm.	83	-	6	8
Luovutetut yritystontit kpl.	6	5	6	6
Numeerista pohjakarttaa ha	940 ha	-	-	
Numeerista ortoilmakuvaa ha	110 km ²	-	-	
Tilapalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	107	109	102	107
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset e / asukas	-414	-330	-349	-359
Kunnossapidettävien rakennusten bruttoala m ²	119 690	120 680	120 680	119 200
Kiinteistönhoidon 24/7 valvonnassa oleva lämmitetty tilavuus m ³	456 300	456 300	456 300	453 500
Siivouspalvelujen omana työnä siivottavat tilat m ²	63 390	63 000	63 000	63 000
Ruokapalvelujen valmistamien aterioiden määrä kpl/v	813 700	806 900	806 900	630 000*
* ei sisällä aamu- ja välipaloja				

Teknisten palvelujen lautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen raja-kaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Yleiskaavan päivitystyö. Kaupungin ilmastotavoitteiden määrittäminen sekä toimenpiteiden kartoitus tavoitteisiin pääsemiseksi. Asemakaava-alueen täydennysrakentaminen. Uusiutuvan energian tuotannon edellytysten parantaminen. Kestävien liikkumismuotojen edistäminen. Kaupunkikuvan edistäminen.	Yleiskaavaehdotuksen laadinta ja nähtäville asettaminen. Ilmasto-ohjelman laatiminen. Näätsaaren koulun alueen asemakaava ehdotusvaiheeseen. Uuden tullin viranomaisalueen kunnallistekniikan ja puistoalueen rakentaminen aloitetaan. Tuulivoimaosayleiskaavojen laatiminen voimassa olevien kaavoitus sopimusten mukaisesti. Sähkön varastointialueiden ja aurinkosähkötuotantoalueiden luvituksen edistäminen. Runkolukittavien polkupyöräparkkien lisääminen ja sähkölaatuspaikkojen toteuttaminen kiinteistöjen p-alueille. Kaupungin omistuksessa olevien käytöstä poistettujen rakennusten purkaminen (Isopalon pvk, Karungin vanha urheilutalo ja kentän huoltorakennus)
	2. Sujuvat liikenneyhteydet	Vt 21:n kehittäminen.	Osallistuminen tarvekartoitukseen ja yleissuunnitteluun.
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Uusien energiamuotojen edellyttämien hankkeiden maankäytön suunnittelu. Monipuolinen elinkeinotonttien tarjonta. Matkailun kehittämiseen tähtäävät hankkeet.	Kyläjoki-Laivajärven T/kem alueen asemakaavoitus ehdotusvaiheeseen. Kunnallistekniikan suunnittelun käynnistäminen. Kromilaakson 2. vaiheen kaavoituksen valmistuminen, kunnallistekniikan suunnittelun käynnistäminen, ensimmäisten tonttien luovutus alueelta. Kivirannan kaakkoiskulman alueen asemakaavoituksen uudelleen käynnistäminen Torpin alueen jatkoksi kaupan ja toimitilojen alueeksi. Kukkolankosken asemakaava luonnosvaiheeseen. Rantapromenadin toteutus välillä Uitonranta-Lappari valmistuu. Rantapromenadin suunnittelu Uusi tulli-VT29 silta välille, suunnittelussa otetaan myös huomioon avantouintipaikan ja yleisen saunan yhteensovittaminen ja tarpeelliset toimenpiteet.

	4. Osaajien Tornio	Ammattitaidon ylläpitäminen muuttuvassa ympäristössä.	Osallistutaan ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin säännöllisesti kaikissa yksiköissä.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Kärkihankkeiden edistäminen. Liikuntapaikkarakentamisen edistäminen.	Pohjan stadionin kehittämistoimenpiteiden jatkaminen suunnitelman mukaan. Karungin urheilutalon toteutus.
	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Kiinteistöjen ylläpidon kehittäminen. Kiinteistö- ja rakennusrekisterin perusparannus.	Kiinteistöjen kunnossapitosuunnitelmien laadinnan käynnistäminen kuntokartoituksilla. Sähköisen järjestelmän käyttöönotto tietojen ylläpitämiseksi. Sähköisen huoltokirjan käytön laajentaminen. Kulunvalvonnan uusiminen. Rekisterin päivitys arkistotietojen ja maastomittausten perusteella.
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Kuntalaisten osallisuuden aktivoiminen.	Tehdään yhteistyötä muiden toimialojen kanssa osallistavan budjetoinnin toteutuksessa.
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Talousarvion toteuttaminen.	Talousarvion toteuman seuranta: - esihenkilöiden jatkuva seuranta - osavuosikatsaukset
	11. Hyvä hankintapolitiikka vahvistaa paikallista elinvoimaa	Investointiohjelman mukaisten hankintojen toteutus.	Urakkahankintojen suunnittelu ja toteutus omistajapolitiikan ja hankintasäännön mukaisesti yhteistyössä hankintatoimen kanssa.
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Työhyvinvoinnin kehittäminen.	Tyhy-kyselyn perusteella toimialan esihenkilöt yhteistyössä määrittelevät kehittämiskohteet ja toimenpiteet.

Perämeren jätelautakunta

Perämeren jätelautakunta
Perustiedot
Toimielin ja puheenjohtaja: Perämeren jätelautakunta, puheenjohtaja Arto Liikamaa Toimielimen tehtävä: Jätehuollon toimeenpanon viranomaistehtävät Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt: Kustannuspaikka 6910, tekninen johtaja Markus Kannala. Toimintaympäristön muutos 2025–2027: Uusi jätelaki tuli voimaan 19.7.2021 ja valtioneuvoston asetus jätteistä tuli voimaan 1.12.2021. Uudistuksen tavoitteena on lisätä jätteiden kierrätystä, mm. biojätteen osalta. Perämeren jätelautakunnan alueen jätehuoltomääräykset päivitettiin uuden jätelainsäädännön mukaisiksi. Jätehuoltomääräykset tuli voimaan 1.1.2023, niitä päivitettiin Ylitornion ja Tervolan vapaaehtoisen biojätteen keräyksen osalta ja se muutos tuli voimaan 1.7.2023. Jätehuoltomääräyksissä on määritelty, että yli 10000 asukkaan taajamissa on biojätteen erilliskerättävä 1.5.2024 alkaen. Perämeren jätehuolto Oy järjestää jätelautakunnan toimialueella keräyksen. Muutoksen mittavuudesta johtuen vaikutukset näkyvät toimintaympäristössä vielä talousarvion ja -suunnitelman vuosina. Toiminnan painopistealueet 2025: Vuoden 2025 aikana suoritetaan vielä biojätteen erilliskeräyksen toimeenpanoon liittyviä viranomaistehtäviä. Lisäksi vuoden aikana määritellään kuntalaisille ja kiinteistöille muuttuneen lainsäädännön mukainen jätehuollon palvelutaso vuosille 2026-2029.

Perämeren jätelautakunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Palvelualueen htv:t kehitys	1,5	1,5	1,5	1,5
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	0	0	0	0

Perämeren jätelautakunta			
Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen raja-kaupunki	4. Osaajien Tornio	Osaamisen ylläpitäminen	Osallistutaan ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin säännöllisesti.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Jätehuollon palvelutason määrittely 2026-2029.	Määritellään kuntalaisille ja kiinteistöille palvelutaso huomoiden lainsäädännön asettamat velvoitteet ja tavoitteet.
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Talousarvion toteutuminen	Taloustilannetta seurataan säännöllisesti
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Työhyvinvoinnin edistäminen	Säännölliset yhteiset palaverit Kehityskeskustelut Avoin vuorovaikutus

Meri-Lapin ympäristölautakunta

Meri-Lapin ympäristölautakunta
Perustiedot
Toimielin ja puheenjohtaja: Meri-Lapin ympäristölautakunta ja Meri-Lapin Ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto, puheenjohtaja Markku Sadinmaa Toimielimen tehtävä: Tornion ja Keminmaan ympäristösuojelun sekä rakennusvalvonnan tehtävät. Tornion, Kemin, Keminmaan Tervolan ja Simon eläinlääkintähuollon, terveysvalvonnan ja joukkoliikenneviranomaisen tehtävät. Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt: Ympäristöpalvelut, ympäristöpäällikkö Pipsa Maikkula Toimintaympäristön muutos 2025–2027: Eduskunta on hyväksynyt rakentamislain (751/2023, RakL) ja siihen liittyvät lakimuutokset. Rakentamislain yhteydessä hyväksyttiin lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) muutos, jonka myötä laista kumotaan rakentamista koskevat pykälät ja lain nimi muuttuu alueidenkäyttölaiksi. Uudet lait tulevat voimaan 1.1.2025. Tämä aiheuttaa kunnassa muutostarpeita hallintösääntöön sekä päätösvallan delegointien tarkistuksia. Lisäksi rakennusjärjestys tulee uusia ja rakennusvalvonnan taksa päivittää. Uusi eläinlääkintähuoltolaki astuu voimaan todennäköisesti 1.1.2026. Laki määrittää kunnille järjestämisvastuun minimi tiettyihin palveluihin ja toimenpiteisiin, minkä seurauksena tulee tehdä tarvearviointia muista kunnan tarjoamista palveluista. Palvelut tulee hinnoitella markkinaperusteiseen ja ei-markkinaperusteiseen ja hinnoitteluun vaikuttaa, onko markkinoilla tarjolla ko. palvelua ja onko sitä riittävästi, onko palvelu kohtuuhintaista ja pystytäänkö kunnan tehtävien hoito turvamaan, vaikka palvelua ei ole tarjolla. Tarvearviointi edellyttää markkinakartoitusta ja selvitystä palvelukokonaisuuden kannalta tarvittavien palveluiden laajuudesta. Toiminnan painopistealueet 2025: Ilmasto-ohjelman loppuun saattaminen Uuden rakentamislain aiheuttamat muutokset (rakennusjärjestys/taksa) Sähköisten palvelujen kehittäminen

Meri-Lapin ympäristölautakunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Ympäristöpalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	26	26	26,4	27,4
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-26	-28	-42	-48
Ympäristöterveysvalvonnan suoritteet	Tornio 245 kpl Kemi 220 kpl Keminmaa 87 kpl Tervola 72 kpl Simo 41 kpl	Tornio 508 kpl Kemi 460 kpl Keminmaa 130 kpl Tervola 150 kpl Simo 70 kpl	Tornio 420 kpl Kemi 400 kpl Keminmaa 140 kpl Tervola 70 kpl Simo 85 kpl	Tornio 420 kpl Kemi 400 kpl Keminmaa 140 kpl Tervola 70 kpl Simo 70 kpl
Valvottavat luvat - Maa-ainesluvut - Ympäristöluvut	74 kpl 115 kpl	62 kpl 112 kpl	70 kpl 115 kpl	72 kpl 117 kpl
Eläinlääkäreiden tilakäyntien määrä kpl	1096 kpl (virka-aika + päivystys)	1582 kpl (virka-aika + päivystys)	1600 kpl	1550 kpl
Pieneläinkäyntien määrä lkm.	5216 kpl (virka-aika + päivystys)	5418 kpl (virka-aika + päivystys)	4650 kpl	5000 kpl

Meri-Lapin ympäristölautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen raja-kaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Ilmastotavoitteiden ja niihin liittyvien toimenpiteiden määrittely.	Ilmasto-ohjelman loppuun saattaminen.
	4. Osaajien Tornio	Ammattitaidon ylläpitäminen muuttuvassa ympäristössä.	Osallistutaan ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin säännöllisesti kaikissa yksiköissä.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Haja-asutuksen jätevesikuormituksen vähentäminen	Laaditaan nykytilaselvitys haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn tilasta valvontatoimien pohjaksi
	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Rakentamislain muuttumisen huomioiminen toiminnassa. Digitaalisten palvelujen kehittäminen.	Rakennusjärjestyksen päivittäminen ja rakennusvalvonnan taksan uudistaminen. Sähköisten lupapalvelujen kehityshankkeeseen osallistuminen (asiointi.fi). Rakennusvalvonnan mikrofilmiaineiston digitalisointi. Ympäristölupien sähköinen asiointi -linkitys sähköiseen arkistointiin.
	8. Elämänlaatupalveluiden vahvistaminen	Uuden eläinlääkintähuoltolain huomioiminen eläinlääkinnän toiminnassa	Eläinlääkinnän palvelutarjonnan tarveharkinta
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Talousarvion toteuttaminen.	Talousarvion toteuman seuranta: - esihenkilöiden jatkuva seuranta - osavuosikatsaukset
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Työhyvinvoinnin kehittäminen.	Tyhy-kyselyn perusteella toimialan esihenkilöt yhteistyössä määrittelevät kehittämiskohteet ja toimenpiteet.

Investointiosa toimialoittain

KESKUSHALLINTOPALVELUT INVESTOINTIOSA				
	TA 2024 €	TA 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €
Kiinteä omaisuus / Kaupunginhallitus				
Tulot	50 000	50 000	50 000	50 000
Menot	250 000	250 000	250 000	250 000
Netto	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Aineeton käyttöomaisuus / Kaupunginhallitus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	2 000	2 000	0	0
Netto	-2 000	-2 000	0	0
Irtain omaisuus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	180 000	110 000	140 000	140 000
Netto	-180 000	-110 000	-140 000	-140 000
Muu investointitoiminta / Kaupunginhallitus				
Tulot	50 000	50 000	50 000	50 000
Menot	100 000	100 000	100 000	100 000
Netto	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Keskushallintopalvelut yhteensä				
Tulot	100 000	100 000	100 000	100 000
Menot	532 000	462 000	490 000	490 000
Netto	-432 000	-362 000	-390 000	-390 000

Perustelut:

Kiinteä omaisuus:

Maanhankinta ja rakennettujen kiinteistöjen osto ja myynti.

Aineeton käyttöomaisuus:

Tornion Golf Oy osakkeet, KV 6.5.2010 § 40, 1 982 €. Osakaslainan loppuun maksu vuonna 2025.

Irtain omaisuus

Tietohallinnon investoinnit (110 000 €). Lähinnä tietoliikennelaitteita, joilla korvataan kiinteistöjen kytкимиä uusilla ja mahdollisesti runkoverkon laitteiden korvaamisia uusilla.

Muu investointitoiminta:

Kaupunginhallituksen päättämä kehittämistoiminta, mm. EU-projektit. Kaupunginhallitus päättää hankekohtaisesti toimenpiteet erikseen.

SIVISTYSLAUTAKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2024 €	TA 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €
Irtain omaisuus				
Tulot				
Menot				
Netto	0	0	0	0
Muu investointitoiminta				
Tulot				
Menot	23 000	24 000		
Netto	-23 000	-24 000	0	0
Toimielin yhteensä				
Tulot	0	0	0	0
Menot	23 000	24 000	0	0
Netto	-23 000	-24 000	0	0

Perustelut:

Juhannussaaren päiväkodin kalusteet.

Kalusteita ja Smartboard-tauluja useampaan yksikköön.

ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2024 €	TA 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €
Irtain omaisuus				
Tulot				
Menot	80 000	70 000	0	0
Netto	-80 000	-70 000	0	0
Toimielin yhteensä				
Tulot	0	0	0	0
Menot	80 000	70 000	0	0
Netto	-80 000	-70 000	0	0

Perustelut:

Nuorisotilojen päivitys.

Uimahallin takkahuoneen kunnostus (ei toteutunut v. 2024), kuntosalilaitteet.

AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2024 €	TA 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €
Muu investointitoiminta				
Tulot				
Menot	42 000	40 000	60 000	50 000
Netto	-42 000	-40 000	-60 000	-50 000
Yhteensä				
Tulot	0	0	0	0
Menot	42 000	40 000	60 000	50 000
Netto	-42 000	-40 000	-60 000	-50 000

Perustelut:

Taideteoshankinta. Kokoelmahallintaohjelman päivitys (Finna tietokantaan).

TEKNISET PALVELUT INVESTOINTIOSA	TA 2024 €	TA 2025 €	TS 2026 €	TS 2027 €
Kiinteä omaisuus				
Tulot	10 000	10 000	10 000	10 000
Menot	15 000	15 000	15 000	15 000
Netto	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Irtain omaisuus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	222 000	235 000	220 000	220 000
Netto	-222 000	-235 000	-220 000	-220 000
Talonrakennus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	435 000	425 000	450 000	600 000
Netto	-435 000	-425 000	-450 000	-600 000
Päiväkotiverkoston muutokset				
Tulot	0	0	0	0
Menot	50 000	550 000	3 000 000	0
Netto	-50 000	-550 000	-3 000 000	0
Hannulan koulu				
Tulot	0	0	60 000	0
Menot	0	0	200 000	0
Netto	0	0	-140 000	0
Karungin urheilutalo				
Tulot	345 000	240 000	0	0
Menot	1 150 000	800 000	0	0
Netto	-805 000	-560 000	0	0
Kivirannan koulu				
Tulot	45 000	0	0	0
Menot	150 000	270 000	0	180 000
Netto	-105 000	-270 000	0	-180 000
Kokkokankaan koulu				
Tulot	0	0	0	0
Menot	50 000	250 000	250 000	0
Netto	-50 000	-250 000	-250 000	0
Palosema				
Tulot	0	0	0	0
Menot	260 000	0	0	0
Netto	-260 000	0	0	0
Putaan koulu				
Tulot	0	0	0	0
Menot	300 000	0	0	0
Netto	-300 000	0	0	0

TEKNISET PALVELUTINVESTOINTIOSA	TA 2024€	TA 2025€	TS 2026€	TS 2027€
Pääterveysasema				
Tulot	0	0	0	0
Menot	150 000	180 000	100 000	100 000
Netto	-150 000	-180 000	-100 000	-100 000
Rajakartano				
Tulot	0	0	0	0
Menot	500 000	0	0	350 000
Netto	-500 000	0	0	-350 000
Raumon koulu				
Tulot	0	0	0	0
Menot	100 000	0	0	750 000
Netto	-100 000	0	0	-750 000
Seminaarin koulu				
Tulot	0	0	0	0
Menot	0	60 000	0	600 000
Netto	0	-60 000	0	-600 000
Torpin monitoimitalo				
Tulot	0	0	0	0
Menot	200 000	0	0	0
Netto	-200 000	0	0	0
Uimahalli				
Tulot	0	0	0	0
Menot	160 000	350 000	0	0
Netto	-160 000	-350 000	0	0
Julkinen käyttöomaisuus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	2 832 000	3 190 000	2 600 000	3 000 000
Netto	-2 832 000	-3 190 000	-2 600 000	-3 000 000
Liikuntapaikat				
Tulot	246 000	135 000	36 000	60 000
Menot	820 000	450 000	120 000	200 000
Netto	-574 000	-315 000	-84 000	-140 000
Liikenneturvallisuus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	90 000	350 000	100 000	150 000
Netto	-90 000	-350 000	-100 000	-150 000

Yhteistyöhankkeet				
Tulot	465 000	465 000	90 000	0
Menot	620 000	620 000	120 000	300 000
Netto	-155 000	-155 000	-30 000	-300 000
Toimielin yhteensä				
Tulot	1 111 000	850 000	196 000	70 000
Menot	8 104 000	7 745 000	7 175 000	6 465 000
Netto	-6 993 000	-6 895 000	-6 979 000	-6 395 000

Perustelut

Kiinteä omaisuus

Vähäiset maan ostot ja myynnit asemakaavan toteuttamiseksi.

Irtain omaisuus

Keittiölaitteiden uusiminen

Koulujen ja muiden julkisten tilojen roska-astioiden hankinta kierrätyksen parantamiseksi

Polkupyörien runkolukitustelineitä useisiin kohteisiin

Sähköautojen latauspisteet n 20 kpl

Pakettiauto kunnallistekniikan kunnossapitoon

Ruohotraktorin uusinta

Talonrakennus

Raatihuoneen ja sivurakennuksen maalaus

Putaan terveysaseman julkisivujen puuosien maalaus/vaihto

Arpelan päiväkodin aita

Kyläjoen koulun aita ja ulko-ovet

Kulunvalvonnan uusimisen loppuun saattaminen

Äströmin kartanon päärakennuksen maalaus

Putaan liikuntahallin loisteputkien vaihto ledeihin

Käyttäjien toiminnalliset muutokset

Päiväkotiverkoston muutokset

v. 2025 Uuden Isopalon päiväkodin suunnittelu ja töiden aloittaminen

v. 2026 Rakennustyön loppuun saattaminen

Hannulan koulu

v. 2026 Pihan lähiliikuntapaikka

Karungin urheilutalo

v. 2025 Rakennustöiden loppuun saattaminen

Kivirannan koulu

v. 2025 Kivirannan laajennusosan viemärien pinnoitus ja pihan isojen puoli

v. 2027 Vanhojen lattiapinnoitteiden uusiminen

Kokkokankaan koulu

v. 2025 Ilmanvaihdon saneeraus

v. 2026 Ilmanvaihdon saneeraus jatkuu

Pääterveysasema

v. 2025 Hammashoitolan ja työterveyshuollon IV-koneiden uusiminen ja viemäreiden pinnoitus

v. 2026 Loisteputkien vaihto led-putkivalaisimiin

v. 2027 Loisteputkien vaihto led-putkivalaisimiin jatkuu

Rajakartano

v. 2027 Julkisivuremontti ja kahvion ikkunoiden uusiminen

Raumon koulu

v. 2027 Vanhan osan vesikaton, ilmanvaihdon ja valaistuksen uusiminen, viemäriremontin 2. osa ja lattiapinnoitteet

Seminaarin koulu

v. 2025 Julkisivun maalaus

v. 2027 Pohjoispään ilmanvaihdon uusiminen ja keittiöremontti

Uimahalli

Liukumäen portaiden uusinta, tasausaltaiden ja loiskekourujen pinnoitus

Julkinen käyttöomaisuus / Katujen ja teiden perusparannus

Meurmannintien alueen kunnallistekniikan saneeraus (jatkuu v. 2026)

Isopalon tien alueen 2. vaiheen kunnallistekniikan saneeraus

Katuvalaistuksen muutostyö (energiatehokkuus)

Kaava-alueen avo-ojien perkaukset

Kunnallistekniikan viimeistelytyöt

Julkinen käyttöomaisuus / Katujen ja teiden uudisrakentaminen

Kehittämishankkeiden kunnallistekniikan suunnittelu (Kromilaakso, Kyläjoki, Arctio)

E14 alueen laitesiirot

Julkinen käyttöomaisuus / Päälystäminen

Lautakunta nimeää kohteet keväällä

Julkinen käyttöomaisuus / Ympäristötyöt

Leikkipuistojen kunnostus, lautakunta päättää kohteet

Pukulmin venelaiturin uusiminen

Rantapromenadin 1. ja 2. vaiheen toteuttaminen

Kromilaakson meluseinä

Rautatiesillan valaistus

Rantakadun kulttuurisataman alueen kehittäminen (näyttämön katos)

Liikuntapaikat

v. 2025 Stadionin rakennusten ja rakenteiden korjaukset, uusi varasto ja ulkokuntosali

v. 2026 Stadionin kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet

v. 2025 Karungin kuntoradan kunnostus ja valaistuksen uusiminen

Liikenneturvallisuushankkeet

Kerankadun liikenteen jakajat ja liikennemerkit

Yhteistyöhankkeet

Näränperän padon korotus, tulot 75 % (valtion avustus ja Haaparanta)

Pirkkiön venereitin kunnostamisen 1. vaihe aloitus, Tulot 75 % (valtio ja jakokunta)

TORNION KAUPUNKI INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tulot	1 211 000	950 000	296 000	170 000
Menot	8 861 000	8 341 000	7 725 000	7 005 000
Netto	-7 650 000	-7 391 000	-7 429 000	-6 835 000

Tuloslaskelmaosa

ULKOINEN TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA24 - TA 25 %	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	5 024 247	4 616 977	9 264 995	100,7	9 311 900	9 319 420
MAKSUTUOTOT	1 499 264	1 328 540	1 331 670	0,2	1 350 700	1 370 660
TUET JA AVUSTUKSET	2 446 899	2 414 320	1 901 990	-21,2	1 907 580	1 913 460
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 550 825	5 322 370	5 338 710	0,3	5 313 390	5 329 280
TOIMINTATUOTOT	14 521 235	13 682 207	17 837 365	30,4	17 883 570	17 932 820
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-41 863 384	-44 471 860	-46 137 270	3,7	-47 025 960	-48 035 120
PALKAT JA PALKKIOT	-33 533 732	-35 856 138	-37 456 020	4,5	-38 234 860	-39 074 560
HENKILÖSIVUKULUT	-8 329 651	-8 615 722	-8 681 250	0,8	-8 791 100	-8 960 560
ELÄKEKULUT	-6 983 980	-7 186 474	-7 413 230	3,2	-7 505 460	-7 646 530
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 345 671	-1 429 248	-1 268 020	-11,3	-1 285 640	-1 314 030
PALVELUJEN OSTOT	-14 341 083	-15 076 610	-18 785 652	24,6	-19 085 810	-19 390 550
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 431 888	-7 055 985	-7 166 190	1,6	-7 280 420	-7 396 310
AVUSTUKSET	-2 789 017	-3 469 420	-5 310 374	53,1	-5 395 030	-5 481 060
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 064 264	-1 056 208	-1 478 920	40,0	-1 498 950	-1 522 920
TOIMINTAKULUT	-66 489 636	-71 130 083	-78 878 406	10,9	-80 286 170	-81 825 960
TOIMINTAKATE	-51 968 401	-57 447 876	-61 041 041	6,3	-62 402 600	-63 893 140
SISÄINEN TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	12 230 189	16 492 861	15 821 435	-4,1	15 860 890	15 901 000
TOIMINTAKULUT	-12 230 189	-16 492 861	-15 821 435	-4,1	-15 860 890	-15 901 000
TOIMINTAKATE	0	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	26 751 424	30 175 068	33 658 800	11,5	33 744 460	33 833 820
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-78 719 825	-87 622 944	-94 699 841	8,1	-96 147 060	-97 726 960
TOIMINTAKATE	-51 968 401	-57 447 876	-61 041 041	6,3	-62 402 600	-63 893 140
VEROTULOT	51 749 230	49 035 000	53 914 000	10,0	55 567 000	56 955 000
KUNNAN TULOVERO	41 212 146	38 735 000	41 008 000	5,9	42 276 000	43 342 000
KIINTEISTÖVERO	7 202 037	7 404 000	7 410 000	0,1	7 410 000	7 410 000
OSUUS YHTEISÖVERON	3 335 047	2 896 000	5 496 000	89,8	5 881 000	6 203 000
VALTIONOSUUDET	15 222 748	9 881 660	11 427 280	15,6	11 427 280	11 427 280
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	285 142	387 760	372 760	-3,9	372 760	372 760
MUUT RAHOITUSTUOTOT	363 804	554 000	298 000	-46,2	298 000	298 000
KORKOKULUT	-1 094 697	-1 000 000	-1 200 000	20,0	-1 200 000	-1 200 000
MUUT RAHOITUSKULUT	52 089	-1 000	-1 000	0,0	-1 000	-1 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-393 662	-59 240	-530 240	795,1	-530 240	-530 240
VUOSIKATE	14 609 915	1 409 544	3 769 999	167,5	4 061 440	3 958 900
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 291 067	-6 000 000	-6 000 000	0,0	-6 000 000	-6 000 000
TILIKAUDEN TULOS	8 318 848	-4 590 456	-2 230 001	-51,4	-1 938 560	-2 041 100
VARAUSTEN MUUTOS	7 259	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	8 326 107	-4 590 456	-2 230 001	-51,4	-1 938 560	-2 041 100

TULOSLASKELMAN ERITTELYT

Henkilöstökulut

ULKOINEN TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Henkilöstökulut	-41 186 914	-40 980 120	-45 813 770	-46 695 420	-47 697 340
Työllisyyden henkilöstökulut	-676 470	-1 008 830	-323 500	-330 540	-337 780
Henkilöstökulut yhteensä	-41 863 384	-41 988 950	-46 137 270	-47 025 960	-48 035 120

Palvelusetelit

ULKOINEN TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Päivähoidon palvelusetelit	-1 581 692	-1 900 000	-1 932 300	-1 963 220	-1 994 630
Palvelusetelit yhteensä	-1 581 692	-1 900 000	-1 932 300	-1 963 220	-1 994 630

VUODEN 2025 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAVUOSIEN 2026–2027 TULOSLASKELMAN PERUSTELUT

Tuloslaskelman erien sitovuus

Tuloslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoitustulojen ja -menojen erotus
- satunnaiset tulot
- satunnaiset menot

Toimintatulot ja toimintamenot

Myynti- ja maksutuotot kirjataan suoriteperusteen mukaisesti kunnan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Tuloista vähennetään ennen tuloslaskelmaan merkitsemistä mm. myynnin perusteella määräytyvät välilliset verot (esim. arvonlisävero).

Tornion kaupungin **ulkoiset toimintatulot** ovat vuoden 2025 talousarviossa yhteensä 17,8 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2026 17,9 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2027 17,9 milj. euroa.

Tornion kaupungin **ulkoiset toimintamenot** ovat vuoden 2025 talousarviossa yhteensä 78,9 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2026 80,3 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2027 81,8 milj. euroa.

Toimintakate

Tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Tornion kaupungin **toimintakate** on vuoden 2025 talousarviossa -61,0 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2026 -62,4 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2027 -63,9 milj. euroa.

Verotulot

Verotulokohtaan kirjataan kaupungin tulovero, kaupungin osuus yhteisöveron tuotosta ja kiinteistövero. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä veronkantajan tilitysten suoritusajankohdan ao. tilikauden verotuloksi.

Tornion kaupungin verotulot ovat vuoden 2025 talousarviossa yhteensä 53,9 milj. eur, suunnitelmavuonna 2026 55,6 milj. eur ja suunnitelmavuonna 2027 57,0 milj. eur

Valtionosuudet

Tuloslaskelman valtionosuuserään sisältyvät käyttötalouden valtionosuudet ja -avustukset, jotka perustuvat yleiseen valtion ja kuntien väliseen kustannustenjakoon ja joilla ei ole käyttökorvauksen tai maksun luonnetta.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat esi- ja perusopetus ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjälle myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja ammattikorkeakouluille.

Suomen valtionosuusjärjestelmässä tulopohjan tasaus toteutetaan verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella, joka sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Nimensä mukaisesti tasaus perustuu kunnan laskennalliseen verotuloon, ja se joko lisää tai vähentää kunnalle myönnettyä valtionosuutta. Vuoden 2025 talousarviossa verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasauksena saatava määrä on 6,3 milj. euroa.

Rahoitustulot

Rahoituksen tuloista ilmoitetaan erikseen korkotulot ja muut rahoitustulot. Korkotuloissa ilmoitetaan antolainoista sekä muista sijoituksista ja talletuksista saadut korkotulot suoriteperiaatteen mukaisesti jaksotettuna. Korkotulot ovat 372 760 euroa, josta 320 760 euroa konserniyhtiöiltä pääomalainoista. Muut rahoitustuotot koostuvat pääosin osinkotuloista ja ovat 298 000 euroa.

Rahoitusmenot

Rahoitusmenoissa ilmoitetaan erikseen korkomenot ja muut rahoitusmenot. Korkomenoihin kuuluvat pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot suoriteperiaatteen mukaisesti jaksotettuna. Muissa rahoitusmenoissa suurimpana eränä ovat verotilityskorot. Korkomenot ovat 1 200 000 euroa ja muut rahoitusmenot 1 000 euroa.

Vuosikate

Vuosikate on kunnan kokonaisrahoitusta kuvaava välitulos. Vuosikate ilmoittaa, riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Ennen vuosikatetta esitetään vain säännömukaisen toiminnan tulot ja menot. Satunnaisten tulojen ja menojen esittäminen vuosikatteen jälkeen takaa vuosikatteen vertailukelpoisuuden eri vuosien ja eri kuntayksiköiden välillä.

Tornion kaupungin vuosikate talousarviossa 2025 on 3,8 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2026 4,1 milj. euroa ja suunnitelma-
vuonna 2027 4,0 milj. euroa.

Poistot

Poistoina ilmoitetaan poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista. Poistojen määräksi on arvioitu 6,0 milj. euroa vuosina 2025–2027.

Satunnaiset tulot ja menot

Satunnaisia tuloja ja menoja ovat sellaiset tulot ja menot, jotka ovat poikkeuksellisia kunnan toiminnassa.

Tornion kaupungin talousarvioon 2025 ei sisälly satunnaisia eriä.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään tuloksen järjestyserät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Tilikauden tulos talousarviossa 2025 on 2,2 milj. euroa alijäämäinen. Suunnitelmavuonna 2026 tulos on 1,9 milj. euroa alijäämäinen ja suunnitelmavuonna 2027 2,0 milj. euroa alijäämäinen.

Varausten muutos

Kirjanpitolain 112 §:ssä luetelluista vapaaehtoisista varauksista kunnissa tulee kysymykseen lähinnä investointivaraus. Investointivarauksella vaikutetaan tuloksen käyttöön etukäteen pidettämällä varausta vastaava määrä realisoitunutta tuloa vastaista hankintamenoa varten.

Tornion kaupungin vuoden 2025 talousarvioon ei sisälly varausten muutoksia.

Rahastojen muutos

Tornion kaupungin vuoden 2025 talousarvioon ei sisälly rahastojen muutoksia.

Tilikauden yli-/alijäämä

Tornion kaupungin tilikauden 2025 alijäämä on 2,2 milj. euroa.

Rahoitusosa

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate +/-	14 609 915	1 409 544	3 769 999	4 020 140	3 875 610
Satunnaiset erät +/-					
Tulorahoituksen korjauserät +/-	-362 072	-200 000	-150 000	-150 000	-150 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot -	-8 791 707	-8 861 000	-8 341 000	-7 725 000	-7 005 000
Rahoitusos.inv.menoihin +	826 850	1 211 000	890 000	236 000	110 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot +	225 635	200 000	210 000	210 000	210 000
Investointien nettomeno	-7 739 222	-7 450 000	-7 241 000	-7 279 000	-6 685 000
Toiminnan ja investointien rahavirta +/-	6 508 621	-6 240 456	-3 621 001	-3 408 860	-2 959 390
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset -	-406 036	-480 000	-400 000	-400 000	-400 000
Antolainasaamisten vähennykset +	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys +	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys -	-8 100 000	-8 300 000	-8 000 000	-8 000 000	-8 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-	-7 500 000	5 500 000	3 500 000	1 500 000	1 500 000
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 058 465				
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1 155 881	879 544	1 878 999	91 140	540 610

Kassalainat (arvio TA2024–TS2027)	11 500 000	13 000 000	5 000 000	3 000 000	3 000 000
Talousarviolainat	45 050 000	46 750 000	48 750 000	50 750 000	52 750 000
Lainakanta	56 550 000	59 750 000	53 750 000	53 750 000	55 750 000
Pitkäaikaiset lainat eur / asukas	1 749	2 226	2 321	2 417	2 512
Lainakanta eur / asukas	2 691	2 845	2 560	2 560	2 655
Lainanhoitokate	1,9	0,3	0,5	0,6	0,5
Investointien tulorahoitus %	188,8	18,9	52,1	55,2	58,0
Asukasmäärä	21 015	21 000	21 000	21 000	21 000

VUODEN 2024 TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMAN PERUSTELUT

Tarkoitus ja rakenne	Rahoituslaskelma on kunnan kokonaistaloutta kuvaava laskelma. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit ja muut pääomamenot sekä pääomarahoitus yhteen laskelmaan. Kunnan rahoituslaskelmalla esitetään kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen. Rahoituslaskelma antaa kuvan tulo-rahoituksen riittävydestä, investoinneista, pääomarahoituksesta sekä rahoitusaseman muutoksista.
Sitovuus	Rahoituslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden: • antolainojen vähennys • antolainojen lisäys • pitkäaikaisten lainojen vähennys • pitkäaikaisten lainojen lisäys
Toiminnan rahavirta	Rahoituslaskelman kohtaan "Toiminnan rahavirta" otetaan vuosikate ja satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikatteen jälkeen. Lisäksi tulo-rahoitusta oikaistaan pakollisilla varauksilla, jotka eivät ole rahan käyttöä. Tornion kaupungin talousarvion 2025 vuosikate on 3 769 999 euroa. Satunnaisia erä ei ole vuoden 2025 talousarviossa.
Investointien rahavirta	Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta. Investointiosasta siirtyvät meno- ja tuloerät esitetään rahoitusosassa bruttomääräisinä. Tornion kaupungin käyttöomaisuusinvestointien bruttomeno talousarviossa 2025 on 8,3 milj. euroa. Investointien rahoitusosuudet ovat 890 tuhatta euroa ja käyttöomaisuuden myyntitulot ovat 210 000 euroa.
Rahoituksen rahavirta	Kunnan myöntämät lainat, jotka taseessa esitetään pysyvien vastaavien ryhmässä sijoitukset, käsitellään ryhmässä antolainauksen muutokset. Lainojen lisäykset vähentävät rahavirtaa ja lainojen vähennykset lisäävät rahavirtaa.
Antolainauksen muutokset	Tornion kaupungin antolainojen lisäys on 400 000 euroa ja antolainojen vähennys on 400 000 euroa.
Lainakannan muutokset	Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa, kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinut niitä. Pitkäaikaisten

lainojen vähennys osoittaa kunnan pitkäaikaisten lainojen lyhennykset tilikauden aikana. Lyhytaikaisten kassalainojen lisäykset ja vähennykset esitetään rahoituslaskelmassa omalla rivillä.

Tornion kaupunki lyhentää pitkäaikaisia lainoja 8,0 milj. euroa ja ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 10 milj. euroa talousarviovuoden 2025 aikana. Kassalainojen määräksi arvioidaan vuoden 2024 päättyessä 13 milj. euroa.

Vaikutus maksuvalmiuteen

Toiminnan ja investointien rahavirta sekä rahoituksen rahavirta yhteensä osoittavat vaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Toimialojen ja toimielimien tuloslaskelmaosat

Tarkastustoimi

10 TARKASTUSTOIMI 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA24 - TA25 %	TS 2026	TS 2027
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-43 331	-55 288	-56 770	2,7	-57 960	-59 200
PALKAT JA PALKKIOT	-37 187	-45 469	-46 260	1,7	-47 270	-48 300
HENKILÖSIVUKULUT	-6 144	-9 819	-10 510	7,0	-10 690	-10 900
ELÄKEKULUT	-5 394	-8 166	-9 140	11,9	-9 290	-9 460
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-750	-1 653	-1 370	-17,1	-1 400	-1 440
PALVELUJEN OSTOT	-28 340	-39 370	-36 030	-8,5	-36 610	-37 200
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-33	-300	-150	-50,0	-150	-150
TOIMINTAKULUT	-71 703	-94 958	-92 950	-2,1	-94 720	-96 550
TOIMINTAKATE	-71 703	-94 958	-92 950	-2,1	-94 720	-96 550
10 TARKASTUSTOIMI 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-3 161	-10 374	-11 950	15,2	-11 950	-11 950
TOIMINTAKULUT	-3 161	-10 374	-11 950	15,2	-11 950	-11 950
TOIMINTAKATE	-3 161	-10 374	-11 950	15,2	-11 950	-11 950
YHTEENSÄ						
TOIMINTAKULUT	-74 864	-105 332	-104 900	-0,4 %	-106 670	-108 500
TOIMINTAKATE	-74 864	-105 332	-104 900	-0,4 %	-106 670	-108 500

Keskushallintopalvelut

11 KESKUSHALL.PALVELUT 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA24 - TA25 %	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT						
MYyntITUOTOT	2 037 607	1 189 690	5 817 650	389,0	5 817 650	5 817 650
MAKSUTUOTOT	1 572	0	0		0	0
TUET JA AVUSTUKSET	631 624	1 009 460	404 460	-59,9	404 460	404 460
MUUT TOIMINTATUOTOT	267 568	204 560	172 600	-15,6	172 600	172 600
TOIMINTATUOTOT	2 938 370	2 403 710	6 394 710	166,0	6 394 710	6 394 710
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-3 188 873	-3 917 838	-4 920 500	25,6	-5 024 520	-5 133 080
PALKAT JA PALKKIOT	-2 561 772	-3 195 268	-4 034 800	26,3	-4 123 270	-4 213 680
HENKILÖSIVUKULUT	-627 101	-722 570	-885 700	22,6	-901 250	-919 400
ELÄKEKULUT	-517 773	-625 496	-751 650	20,2	-764 530	-779 650
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-109 328	-97 074	-134 050	38,1	-136 720	-139 750
PALVELUJEN OSTOT	-3 262 990	-4 053 072	-7 339 753	81,1	-7 457 160	-7 576 460
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-391 420	-450 730	-493 240	9,4	-501 110	-509 090
AVUSTUKSET	-1 755 620	-1 840 630	-3 835 204	108,4	-3 896 580	-3 958 940
MUUT TOIMINTAKULUT	-323 234	-241 330	-442 650	83,4	-449 730	-456 910
TOIMINTAKULUT	-8 922 137	-10 503 600	-17 031 347	62,1	-17 329 100	-17 634 480
TOIMINTAKATE	-5 983 768	-8 099 890	-10 636 637	31,3	-10 934 390	-11 239 770
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-219 137	0	0		0	0
11 KESKUSHALL.PALVELUT 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYyntITUOTOT	854 105	4 411 277	6 674 950	51,3	6 714 400	6 754 510
TOIMINTATUOTOT	854 105	4 411 277	6 674 950	51,3	6 714 400	6 754 510
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-100 120	-582 312	-2 809 420	382,5	-2 848 170	-2 887 550
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-730	0	0	0	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-380 450	-385 420	-352 700	-8,5	-353 400	-354 130
TOIMINTAKULUT	-481 300	-967 732	-3 162 120	226,76	-3 201 570	-3 241 680
TOIMINTAKATE	372 805	3 443 545	3 512 830	2,0	3 512 830	3 512 830
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	3 792 475	6 814 987	13 069 660	91,8	13 109 110	13 149 220
TOIMINTAKULUT	-9 403 437	-11 471 332	-20 193 467	76,0	-20 530 670	-20 876 160
TOIMINTAKATE	-5 610 962	-4 656 345	-7 123 807	53,0	-7 421 560	-7 726 940
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-219 137	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ/YLIJÄÄMÄ	-5 391 826	-4 656 345	-7 123 807	53,0	-7 421 560	-7 726 940

Sivistyspalvelut

40 SIVISTYSPALVELUT 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA24 - TA 25 %	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	1 252 421	1 566 215	1 586 740	1,3	1 586 740	1 586 740
MAKSUTUOTOT	985 428	787 240	794 370	0,9	794 370	794 370
TUET JA AVUSTUKSET	1 577 477	1 359 860	1 452 530	6,8	1 452 530	1 452 530
MUUT TOIMINTATUOTOT	66 747	33 980	38 070	12,0	38 070	38 070
TOIMINTATUOTOT	3 882 074	3 747 295	3 871 710	3,3	3 871 710	3 871 710
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-30 468 360	-31 971 748	-32 572 410	1,9	-33 181 070	-33 892 320
PALKAT JA PALKKIOT	-24 406 420	-25 731 861	-26 406 730	2,6	-26 943 030	-27 534 900
HENKILÖSIVUKULUT	-6 061 940	-6 239 887	-6 165 680	-1,2	-6 238 040	-6 357 420
ELÄKEKULUT	-5 083 938	-5 189 954	-5 268 930	1,5	-5 330 110	-5 429 560
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-978 002	-1 049 933	-896 750	-14,6	-907 930	-927 860
PALVELUJEN OSTOT	-7 120 680	-7 003 640	-7 225 659	3,2	-7 341 180	-7 458 350
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 291 405	-1 655 640	-1 767 930	6,8	-1 796 010	-1 824 490
AVUSTUKSET	-948 029	-1 516 610	-1 361 080	-10,3	-1 382 530	-1 404 340
MUUT TOIMINTAKULUT	-402 592	-576 928	-621 980	7,8	-628 310	-638 390
TOIMINTAKULUT	-40 231 067	-42 724 566	-43 549 059	1,9	-44 329 100	-45 217 890
TOIMINTAKATE	-36 348 993	-38 977 271	-39 677 349	1,8	-40 457 390	-41 346 180
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-345 732	0	0		0	0
40 SIVISTYSPALVELUT 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	28 403	0	34 690		34 690	34 690
MAKSUTUOTOT	283 350	299 840	267 790	-10,7	267 790	267 790
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 182	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	318 936	299 840	302 480	0,9	302 480	302 480
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-4 772 605	-6 689 370	-4 569 250	-31,7	-4 569 250	-4 569 250
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 659	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 730 995	-5 959 370	-5 163 810	-13,3	-5 163 810	-5 163 810
TOIMINTAKULUT	-10 506 259	-12 648 740	-9 733 060	-23,1	-9 733 060	-9 733 060
TOIMINTAKATE	-10 187 323	-12 348 900	-9 430 580	-23,6	-9 430 580	-9 430 580
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	4 201 010	4 047 135	4 174 190	3,1	4 174 190	4 174 190
TOIMINTAKULUT	-50 737 326	-55 373 306	-53 282 119	-3,8	-54 062 160	-54 950 950
TOIMINTAKATE	-46 536 316	-51 326 171	-49 107 929	-4,3	-49 887 970	-50 776 760
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-345 732	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-46 882 048	-51 326 171	-49 107 929	-4,3	-49 887 970	-50 776 760

410 SIVISTYSLAUTAKUNTA 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA24 - TA25 %	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	912 527	1 236 055	1 238 720	0,2	1 238 720	1 238 720
MAKSUTUOTOT	684 654	539 270	535 200	-0,8	535 200	535 200
TUET JA AVUSTUKSET	1 173 851	677 050	719 300	6,2	719 300	719 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 844	7 880	7 880	0,0	7 880	7 880
TOIMINTATUOTOT	2 774 876	2 460 255	2 501 100	1,7	2 501 100	2 501 100
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-26 826 825	-28 101 998	-28 582 230	1,7	-29 108 700	-29 732 800
PALKAT JA PALKKIOT	-21 469 487	-22 608 899	-23 170 860	2,5	-23 636 120	-24 155 400
HENKILÖSIVUKULUT	-5 357 338	-5 493 099	-5 411 370	-1,5	-5 472 580	-5 577 400
ELÄKEKULUT	-4 490 876	-4 570 277	-4 624 130	1,2	-4 676 080	-4 763 370
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-866 462	-922 822	-787 240	-14,7	-796 500	-814 030
PALVELUJEN OSTOT	-6 388 389	-6 081 524	-6 220 919	2,3	-6 320 420	-6 421 390
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-939 357	-1 215 120	-1 293 800	6,5	-1 314 370	-1 335 190
AVUSTUKSET	-763 070	-988 010	-758 840	-23,2	-770 660	-782 670
MUUT TOIMINTAKULUT	-315 248	-452 290	-494 230	9,3	-498 520	-506 520
TOIMINTAKULUT	-35 232 889	-36 838 942	-37 350 019	1,4	-38 012 670	-38 778 570
TOIMINTAKATE	-32 458 013	-34 378 687	-34 848 919	1,4	-35 511 570	-36 277 470
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-137 546	0	0		0	0
410 SIVISTYSLAUTAKUNTA 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	-2 309	0	0		0	0
MAKSUTUOTOT	-1 850	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	-4 159	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-4 305 567	-5 916 789	-3 749 830	-36,6	-3 749 830	-3 749 830
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 273	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 791 853	-3 888 730	-3 251 430	-16,4	-3 251 430	-3 251 430
TOIMINTAKULUT	-8 099 693	-9 805 519	-7 001 260	-28,6	-7 001 260	-7 001 260
TOIMINTAKATE	-8 103 852	-9 805 519	-7 001 260	-28,6	-7 001 260	-7 001 260
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	2 770 717	2 460 255	2 501 100	1,7	2 501 100	2 501 100
TOIMINTAKULUT	-43 332 582	-46 644 461	-44 351 279	-4,9	-45 013 930	-45 779 830
TOIMINTAKATE	-40 561 865	-44 184 206	-41 850 179	-5,3	-42 512 830	-43 278 730
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-137 546	0	0	0,0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-40 699 411	-44 184 206	-41 850 179	-5,3	-42 512 830	-43 278 730

460 ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA24 - TA25 %	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	323 468	311 160	319 270	2,6	319 270	319 270
MAKSUTUOTOT	283 152	239 470	247 170	3,2	247 170	247 170
TUET JA AVUSTUKSET	373 373	612 430	631 030	3,0	631 030	631 030
MUUT TOIMINTATUOTOT	62 903	26 100	30 190	15,7	30 190	30 190
TOIMINTATUOTOT	1 042 897	1 189 160	1 227 660	3,2	1 227 660	1 227 660
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-3 278 871	-3 479 578	-3 593 220	3,3	-3 667 220	-3 745 690
PALKAT JA PALKKIOT	-2 644 110	-2 808 110	-2 913 340	3,7	-2 977 300	-3 042 660
HENKILÖSIVUKULUT	-634 761	-671 468	-679 880	1,3	-689 920	-703 030
ELÄKEKULUT	-534 265	-557 180	-581 270	4,3	-589 580	-600 530
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-100 495	-114 288	-98 610	-13,7	-100 340	-102 500
PALVELUJEN OSTOT	-685 092	-867 390	-933 360	7,6	-948 240	-963 300
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-325 700	-395 560	-409 370	3,5	-415 890	-422 540
AVUSTUKSET	-184 959	-528 600	-602 240	13,9	-611 870	-621 670
MUUT TOIMINTAKULUT	-83 062	-120 108	-124 280	3,5	-126 280	-128 320
TOIMINTAKULUT	-4 557 684	-5 391 236	-5 662 470	5,0	-5 769 500	-5 881 520
TOIMINTAKATE	-3 514 787	-4 202 076	-4 434 810	5,5	-4 541 840	-4 653 860
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-205 396	0	0		0	0
460 ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	29 767	0	34 690		34 690	34 690
MAKSUTUOTOT	284 090	299 840	267 790	-10,7	267 790	267 790
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 182	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	321 040	299 840	302 480	0,9	302 480	302 480
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-410 910	-727 100	-769 280	5,8	-769 280	-769 280
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-385	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 754 512	-1 874 310	-1 759 570	-6,1	-1 759 570	-1 759 570
TOIMINTAKULUT	-2 165 808	-2 601 410	-2 528 850	-2,8	-2 528 850	-2 528 850
TOIMINTAKATE	-1 844 768	-2 301 570	-2 226 370	-3,3	-2 226 370	-2 226 370
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	1 363 937	1 489 000	1 530 140	2,8	1 530 140	1 530 140
TOIMINTAKULUT	-6 723 491	-7 992 646	-8 191 320	2,5	-8 298 350	-8 410 370
TOIMINTAKATE	-5 359 555	-6 503 646	-6 661 180	2,4	-6 768 210	-6 880 230
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-205 396	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-5 564 951	-6 503 646	-6 661 180	2,4	-6 768 210	-6 880 230

480 AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA24 - TA25 %	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT						
MYyntITUOTOT	16 426	19 000	28 750	51,3	28 750	28 750
MAKSUTUOTOT	17 622	8 500	12 000	41,2	12 000	12 000
TUET JA AVUSTUKSET	30 253	70 380	102 200	45,2	102 200	102 200
TOIMINTATUOTOT	64 301	97 880	142 950	46,0	142 950	142 950
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-362 665	-390 172	-396 960	1,7	-405 150	-413 830
PALKAT JA PALKKIOT	-292 824	-314 852	-322 530	2,4	-329 610	-336 840
HENKILÖSIVUKULUT	-69 841	-75 320	-74 430	-1,2	-75 540	-76 990
ELÄKEKULUT	-58 796	-62 497	-63 530	1,7	-64 450	-65 660
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-11 045	-12 823	-10 900	-15,0	-11 090	-11 330
PALVELUJEN OSTOT	-47 199	-54 726	-71 380	30,4	-72 520	-73 660
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-26 349	-44 960	-64 760	44,0	-65 750	-66 760
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 282	-4 530	-3 470	-23,4	-3 510	-3 550
TOIMINTAKULUT	-440 494	-494 388	-536 570	8,5	-546 930	-557 800
TOIMINTAKATE	-376 194	-396 508	-393 620	-0,7	-403 980	-414 850
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 790	0	0		0	0
480 AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYyntITUOTOT	945	0	0		0	0
MAKSUTUOTOT	1 110	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	2 055	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-56 128	-45 481	-50 140	10,2	-50 140	-50 140
MUUT TOIMINTAKULUT	-184 630	-196 330	-152 810	-22,2	-152 810	-152 810
TOIMINTAKULUT	-240 758	-241 811	-202 950	-16,1	-202 950	-202 950
TOIMINTAKATE	-238 703	-241 811	-202 950	-16,1	-202 950	-202 950
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	66 356	97 880	142 950	46,0	142 950	142 950
TOIMINTAKULUT	-681 252	-736 199	-739 520	0,5	-749 880	-760 750
TOIMINTAKATE	-614 897	-638 319	-596 570	-6,5	-606 930	-617 800
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 790	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-617 687	-638 319	-596 570	-6,5	-606 930	-617 800

Tekniset palvelut

60 TEKNISET PALVELUT 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA24 - TA25 %	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	1 734 219	1 861 072	1 860 605	-0,0	1 907 510	1 915 030
MAKSUTUOTOT	512 264	541 300	537 300	-0,7	556 330	576 290
TUET JA AVUSTUKSET	237 798	45 000	45 000	0,0	50 590	56 470
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 216 510	5 083 830	5 128 040	0,9	5 102 720	5 118 610
TOIMINTATUOTOT	7 700 792	7 531 202	7 570 945	0,5	7 617 150	7 666 400
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-8 162 820	-8 526 986	-8 587 590	0,7	-8 762 410	-8 950 520
PALKAT JA PALKKIOT	-6 528 354	-6 883 540	-6 968 230	1,2	-7 121 290	-7 277 680
HENKILÖSIVUKULUT	-1 634 467	-1 643 446	-1 619 360	-1,5	-1 641 120	-1 672 840
ELÄKEKULUT	-1 376 875	-1 362 858	-1 383 510	1,5	-1 401 530	-1 427 860
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-257 592	-280 588	-235 850	-15,9	-239 590	-244 980
PALVELUJEN OSTOT	-3 929 073	-3 980 528	-4 184 210	5,1	-4 250 860	-4 318 540
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 749 029	-4 949 315	-4 904 870	-0,9	-4 983 150	-5 062 580
AVUSTUKSET	-85 368	-112 180	-114 090	1,7	-115 920	-117 780
MUUT TOIMINTAKULUT	-338 438	-237 950	-414 290	74,1	-420 910	-427 620
TOIMINTAKULUT	-17 264 729	-17 806 959	-18 205 050	2,2	-18 533 250	-18 877 040
TOIMINTAKATE	-9 563 937	-10 275 757	-10 634 105	3,5	-10 916 100	-11 210 640
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 726 198	0	0		0	0
60 TEKNISET PALVELUT 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	4 951 883	5 471 124	3 400 565	-37,8	3 400 570	3 400 570
MAKSUTUOTOT	22 344	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	6 082 921	6 310 620	5 443 440	-13,7	5 443 440	5 443 440
TOIMINTATUOTOT	11 057 148	11 781 744	8 844 005	-24,9	8 844 010	8 844 010
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-983 524	-2 600 345	-2 684 895	3,3	-2 684 900	-2 684 900
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-547	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-255 398	-265 670	-229 410	-13,6	-229 410	-229 410
TOIMINTAKULUT	-1 239 469	-2 866 015	-2 914 305	1,7	-2 914 310	-2 914 310
TOIMINTAKATE	9 817 679	8 915 729	5 929 700	-33,5	5 929 700	5 929 700
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	18 757 940	19 312 946	16 414 950	-15,0	16 461 160	16 510 410
TOIMINTAKULUT	-18 504 198	-20 672 974	-21 119 355	2,2	-21 447 560	-21 791 350
TOIMINTAKATE	253 742	-1 360 028	-4 704 405	245,9	-4 986 400	-5 280 940
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 726 198	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-5 472 456	-1 360 028	-4 704 405	245,9	-4 986 400	-5 280 940

610 TEKNISTEN PALVELUJEN LAUTAKUNTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA24 - TA25 %	TS 2026	TS 2027
1 ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYyntITUOTOT	780 682	799 860	798 330	-0,2	798 330	798 330
MAKSUTUOTOT	119 371	177 960	173 960	-2,2	173 960	173 960
TUET JA AVUSTUKSET	237 798	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 173 914	5 057 460	5 101 670	1,8	5 101 670	5 101 670
TOIMINTATUOTOT	6 311 765	6 035 280	6 073 960	1,4	6 073 960	6 073 960
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-6 542 153	-6 738 740	-6 806 070	1,0	-6 944 530	-7 093 380
PALKAT JA PALKKIOT	-5 270 162	-5 442 795	-5 514 240	1,3	-5 635 340	-5 759 080
HENKILÖSIVUKULUT	-1 271 992	-1 295 945	-1 291 830	-0,3	-1 309 190	-1 334 300
ELÄKEKULUT	-1 064 497	-1 073 895	-1 105 220	2,9	-1 119 580	-1 140 420
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-207 495	-222 050	-186 610	-16,0	-189 610	-193 880
PALVELUJEN OSTOT	-3 692 503	-3 551 948	-3 720 000	4,7	-3 779 240	-3 839 420
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 722 622	-4 903 025	-4 857 830	-0,9	-4 935 410	-5 014 110
AVUSTUKSET	-60 550	-81 990	-83 390	1,7	-84 730	-86 090
MUUT TOIMINTAKULUT	-263 501	-160 390	-336 400	109,7	-341 770	-347 220
TOIMINTAKULUT	-15 281 329	-15 436 093	-15 803 690	2,4	-16 085 680	-16 380 220
TOIMINTAKATE	-8 969 563	-9 400 813	-9 729 730	3,0	-10 011 720	-10 306 260
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 726 198	0	0		0	0
610 TEKNISTEN PALVELUJEN LAUTAKUNTA						
2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYyntITUOTOT	4 249 442	4 421 550	2 331 370	-47,3	2 331 370	2 331 370
MAKSUTUOTOT	6 415	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	6 082 921	6 310 620	5 443 440	-13,7	5 443 440	5 443 440
TOIMINTATUOTOT	10 338 778	10 732 170	7 774 810	-27,6	7 774 810	7 774 810
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-927 651	-2 491 455	-2 574 915	3,3	-2 574 920	-2 574 920
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-504	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-187 318	-199 930	-174 570	-12,7	-174 570	-174 570
TOIMINTAKULUT	-1 115 473	-2 691 385	-2 749 485	2,2	-2 749 490	-2 749 490
TOIMINTAKATE	9 223 305	8 040 785	5 025 325	-37,5	5 025 320	5 025 320
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	16 650 543	16 767 450	13 848 770	-17,4	13 848 770	13 848 770
TOIMINTAKULUT	-16 396 801	-18 127 478	-18 553 175	2,3	-18 835 170	-19 129 710
TOIMINTAKATE	253 742	-1 360 028	-4 704 405	245,9	-4 986 400	-5 280 940
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 726 198	0	0	0	0	0
TILAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-5 472 456	-1 360 028	-4 704 405	245,9	-4 986 400	-5 280 940

691 PERÄMEREN JÄTELAUTAKUNTA 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA24 - TA25 %	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	98 187	142 332	134 480	-5,5	136 880	139 370
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	320	320	0,0	320	320
TOIMINTATUOTOT	98 187	142 652	134 800	-5,5	137 200	139 690
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-78 812	-78 332	-73 310	-6,4	-74 840	-76 450
PALKAT JA PALKKIOT	-63 880	-63 188	-60 000	-5,0	-61 320	-62 670
HENKILÖSIVUKULUT	-14 932	-15 144	-13 310	-12,1	-13 520	-13 780
ELÄKEKULUT	-12 571	-12 612	-11 310	-10,3	-11 480	-11 700
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 361	-2 532	-2 000	-21,0	-2 040	-2 080
PALVELUJEN OSTOT	-11 593	-52 160	-51 720	-0,8	-52 540	-53 370
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-212	-2 140	-2 170	1,4	-2 200	-2 230
MUUT TOIMINTAKULUT	-122	-1 840	-1 470	-20,1	-1 490	-1 510
TOIMINTAKULUT	-90 740	-134 472	-128 670	-4,3	-131 070	-133 560
TOIMINTAKATE	7 448	8 180	6 130	-25,1	6 130	6 130
691 PERÄMEREN JÄTELAUTAKUNTA 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-2 218	-2 860	-1 290	-54,9	-1 290	-1 290
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 230	-5 320	-4 840	-9,0	-4 840	-4 840
TOIMINTAKULUT	-7 448	-8 180	-6 130	-25,1	-6 130	-6 130
TOIMINTAKATE	-7 448	-8 180	-6 130	-25,1	-6 130	-6 130
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	98 187	142 652	134 800	-5,5	137 200	139 690
TOIMINTAKULUT	-98 187	-142 652	-134 800	-5,5	-137 200	-139 690
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0

695 MERI-LAPIN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA24 - TA25 %	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT						
MYyntITUOTOT	855 349	918 880	927 795	1,0	972 300	977 330
MAKSUTUOTOT	392 894	363 340	363 340	0,0	382 370	402 330
TUET JA AVUSTUKSET	0	45 000	45 000	0,0	50 590	56 470
MUUT TOIMINTATUOTOT	42 596	26 050	26 050	0,0	730	16 620
TOIMINTATUOTOT	1 290 839	1 353 270	1 362 185	0,7	1 405 990	1 452 750
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-1 541 855	-1 709 914	-1 708 210	-0,1	-1 743 040	-1 780 690
PALKAT JA PALKKIOT	-1 194 312	-1 377 557	-1 393 990	1,2	-1 424 630	-1 455 930
HENKILÖSIVUKULUT	-347 543	-332 357	-314 220	-5,5	-318 410	-324 760
ELÄKEKULUT	-299 807	-276 351	-266 980	-3,4	-270 470	-275 740
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-47 735	-56 006	-47 240	-15,7	-47 940	-49 020
PALVELUJEN OSTOT	-224 977	-376 420	-412 490	9,6	-419 080	-425 750
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-26 195	-44 150	-44 870	1,6	-45 540	-46 240
AVUSTUKSET	-24 818	-30 190	-30 700	1,7	-31 190	-31 690
MUUT TOIMINTAKULUT	-74 815	-75 720	-76 420	0,9	-77 650	-78 890
TOIMINTAKULUT	-1 892 660	-2 236 394	-2 272 690	1,6	-2 316 500	-2 363 260
TOIMINTAKATE	-601 821	-883 124	-910 505	3,1	-910 510	-910 510
695 MERI-LAPIN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYyntITUOTOT	702 441	1 049 574	1 069 195	1,9	1 069 200	1 069 200
MAKSUTUOTOT	15 929	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	718 370	1 049 574	1 069 195	1,9	1 069 200	1 069 200
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-53 656	-106 030	-108 690	2,5	-108 690	-108 690
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-43	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-62 850	-60 420	-50 000	-17,2	-50 000	-50 000
TOIMINTAKULUT	-116 549	-166 450	-158 690	-4,7	-158 690	-158 690
TOIMINTAKATE	601 821	883 124	910 505	3,1	910 510	910 510
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	2 009 209	2 402 844	2 431 380	1,2	2 475 190	2 521 950
TOIMINTAKULUT	-2 009 209	-2 402 844	-2 431 380	1,2	-2 475 190	-2 521 950
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0

Meri-Lapin työllisyysalue

Meri-Lapin työllisyysalue on Tornion kaupungin kirjanpidollinen taseyksikkö, joka aloittaa toimintansa 1.1.2025. Työllisyyspalvelut siirretään vuoden vaihteessa kuntien muodostamille työllisyysalueille, joiden työvoimapohja on vähintään 20 000 henkilöä.

Meri-Lapin työllisyysalueen muodostavat Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio. Tornion kaupunki toimii Meri-Lapin työllisyysalueen vastuukuntana. Alue on maantieteellisesti yhtenäinen ja työmarkkinoiden näkökulmasta hyvin toimiva. Meri-Lapin työllisyysalueella työvoimapohja on noin 25 000 henkilöä.

Yhdessä kuuden kunnan kesken muodostettu työllisyysalue tarjoaa Meri-Lapille avaimet menestyksekäseen työllisyysdenhoitoon sekä auttaa turvaamaan alueen elinvoimaisuuden myös tulevaisuudessa.

TE-palvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi vuoden 2025 alusta lähtien, kun valtion tähän saakka ylläpitämät työ- ja elinkeinotoimistot eli TE-toimistot lakkautetaan. Vuodenvaihteen jälkeen kunnat järjestävät työllisyyspalvelut asukkailleen osana peruspalveluitaan samaan tapaan kuin ne järjestävät esimerkiksi sivistyspalveluja eli päiväkotien, peruskoulujen ja lukioden toimintaa.

Muutoksen tavoitteena on parantaa koko maan työllisyyttä sekä tukea kuntien alueellista elinvoimaa.

1900 MERI-LAPIN TYÖLLISYYSPALVELUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	0	0	6 756 000	6 795 450	6 835 560
MATERIAALIT JA PALVELUT	0	0	-3 581 130	-3 638 420	-3 696 620
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	-13 000	-13 210	-13 420
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	0	0	-13 000	-13 210	-13 420
PALVELUJEN OSTOT	0	0	-3 568 130	-3 625 210	-3 683 200
HENKILÖSTÖKULUT	0	0	-1 577 450	-1 612 020	-1 647 330
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	-1 312 730	-1 341 490	-1 370 880
HENKILÖSIVUKULUT	0	0	-264 720	-270 530	-276 450
ELÄKEKULUT	0	0	-220 680	-225 520	-230 460
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	0	0	-44 040	-45 010	-45 990
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	0	0	-1 597 420	-1 622 970	-1 648 950
LIIEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHT.	0	0	0	-77 960	-157 340
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	0	0	0	-77 960	-157 340

Tytäryhteisöjen tavoiteasettelu ja talousarviotiedot TA 2025 – TS 2026–2027

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ja -suunnitelma. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Tavoitteet laaditaan merkittävimmille tytäryhteisöille, joissa kunnalla on määräysvalta.

Tornion Energia Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2025:

TA Tavoite	Mittarit
Kaupungin pääomalainalle maksetaan sopimuksen mukainen korko	Korkotuloutus
Sähkönsiirtotoiminnan siirtohinnat sijoittuvat Energiaviraston valtakunnallisessa tilastossa halvimpaan kolmannekseen.	Energiaviraston tilasto
Kaukolämmön hinnat sijoittuvat Energiateollisuus Oy:n valtakunnallisessa tilastossa halvimpaan kolmannekseen. Kaukolämmön tuotanto biopohjaiseksi mahdollisuuksien mukaan vuonna 2028	Energiateollisuus Oy:n tilasto
Verkostojen laajennus- ja peruskorjausinvestoinnit toteutetaan hallitusti talous huomioon ottaen Energiaviraston tavoitteiden mukainen säävarman verkon rakentaminen vuoteen 2028 mennessä	Investointitaso, rahoituksen kestävyys, säävarman verkon rakentaminen aikataulussaan
Minimoidaan käyttökatkokset alle 1 tuntiin	Käyttökatkosten lukumäärä, pituus, vaikuttavuus (riskianalyysi)
Sähkön siirtotoiminnan kohtuullinen tuotto	Energiaviraston laskelma

Tornion Energia	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	Nordic Biogas Oy
Yhteisön toiminta-ajatus	Yhtiö vastaa sähkönsiirrosta, sähkö- ja lämpöverkon rakentamisesta ja ylläpidosta, sekä kaukolämmön tuotannosta Tornion kaupungin alueella. Toiminnassa huomioidaan ympäristöystävällisyys ja vastuullisuus.
Hallituksen puheenjohtaja	Puheenjohtaja Markku Taramaa
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Liisa Koivisto, Piritta Peurasaari, Mikko Kaipainen, Martti Rauhala
Toimitusjohtaja	Merja Nelimarkka
Hallituksen käsittely pvm.	4.11.2024
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2025	Energian tuotantokustannusten nousu ja turvallisuustason nostaminen huomioiden NIS2 direktiivin vaatimat toimenpiteet.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025 – 2027	
Toiminnalliset tavoitteet 2025	Sähköverkko Parannetaan verkon käyttövarmuutta ja suoritetaan investoinnit säävarman verkon suunnitelman mukaisesti. Kaukolämpö Asiakkaille tarjotaan edullista, toimintavarmaa sekä kilpailukykyistä kaukolämpöä. Kaukolämmön tuotannossa tavoitellaan päästötöntä tuotantoa. Fennovoima Tornion Energia on sitoutunut Fennovoima-hankkeeseen 1,6 MW:n teholla. Yhtiö alas kirjasi Fennovoima-osakkeet 1,2 milj.euroa 31.12.2022. Jatkossa yhtiö maksaa Fennovoiman esittämät hallinnolliset kulut. Biokaasulaitos ja biokaasun jalostus Tornion Energia Oy perusti tytäryhtiön Nordic Biogas Oy 6/2022. Yhtiö jätti energiatukihakemukset TEM:lle 09/2023 biokaasun tuotantolaitoksen ja biokaasun jalostusyksikön rakentamisesta. Tavoitteena on aloittaa rakentaminen vuonna 2025.
Toiminnalliset tavoitteet 2025 - 2026	Sähköverkko Parannetaan verkon käyttövarmuutta ja suoritetaan investoinnit säävarman verkon suunnitelman mukaisesti. Kaukolämpö Asiakkaille tarjotaan edullista, toimintavarmaa sekä kilpailukykyistä kaukolämpöä. Lämmöntuotannossa tavoitellaan päästötöntä tuotantoa. Biokaasulaitos ja biokaasun jalostus

	Biokaasun tuotanto- ja jalostuslaitoksien rakentaminen, mikäli investointipäätös on tehty vuonna 2024.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2025 – 2027	
Investoinnit 2025	Sähköverkon investoinnit kohdistuvat verkon käyttövarmuuden lisäämiseen ilma-johtoverkossa ja etäluentamittareiden vaihtoon. Energian etäluentamittarit vaihdetaan uuden sukupolven mittareihin vuosien 2023–2028 aikana. 110kV linjan saneeraus vuosina 2024–2026 Tornio-Liakka välille. Yhteisomistajuus TLS Verkko Oy:n kanssa. Saneerauksen yhteydessä omistajuus jaetaan sähkönjakeluverkkorajan mukaisesti. Kaukolämmön investoinnit keskittyvät uusien asiakkaiden, sekä uusien kaava-alueiden vaatimiin verkstorakentamisiin. Torniojoen ylittävän sillan kannen uusiminen aiheuttaa kaukolämpöverkolle muutos- ja rakentamistöitä, joiden kustannusarvio on 850K€. Kustannukset jakautuvat vuosille 2025-2026. Verkostojen rakentamisessa huomioidaan kaupungin infran rakentaminen. Investoinnit yhteensä 3.310.000 € Sähkön siirtoverkko 2.350.000 € Kaukolämpöverkko 960.000 €
Investoinnit 2026 - 2027	Sähköverkon investoinnit kohdistuvat verkon käyttövarmuuden lisäämiseen ilma-johtoverkossa ja etäluentamittareiden vaihtoon. Energian etäluentamittarit vaihdetaan uuden sukupolven mittareihin vuosien 2023–2028 aikana. 110kV linjan saneeraus vuosina 2024–2026 Tornio-Liakka välille. Yhteisomistajuus TLS Verkko Oy:n kanssa. Saneerauksen yhteydessä omistajuus jaetaan sähkönjakeluverkkorajan mukaisesti. Kaukolämmön investoinnit keskittyvät uusien asiakkaiden, sekä uusien kaava-alueiden vaatimiin verkstorakentamisiin. Torniojoen ylittävän sillan kannen uusiminen aiheuttaa kaukolämpöverkolle muutos- ja rakentamistöitä, joiden kustannusarvio on 850K€. Kustannukset jakautuvat vuosille 2025-2026. Verkostojen rakentamisessa huomioidaan kaupungin infran rakentaminen. Investoinnit v. 2026-2027 yhteensä 5.150.000 € Sähköverkko 3.800.000 € Kaukolämpöverkko 1.350.000 €

Tornion Energia Oy

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	13 745 870	13 981 863	14 759 167	15 339 313	15 794 045
Toimintakulut	-10 314 499	-11 493 380	-11 772 717	-12 157 221	-12 542 026
Toimintakate	3 431 371	2 488 483	2 986 450	3 182 093	3 252 019
Rahoitustuotot	9 586	0	0	0	0
Rahoituskulut	-121 825	-107 439	-237 800	-237 800	-357 800
Vuosikate	3 319 132	2 381 044	2 748 650	2 944 293	2 894 219
Poistot	-1 694 701	-1 896 935	-1 842 059	-1 842 059	-1 842 059
Tilikauden tulos	1 624 431	484 109	906 591	1 102 234	1 052 160
Tilinpäätössirrot	-379 996	0	0	0	0
Verot	-245 318	-96 822	-181 318	-220 447	-210 432
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	999 117	387 287	725 273	881 787	841 728
TASE	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peruspääoma/osakepääoma	1 208 000	1 208 000	1 208 000	1 208 000	1 208 000
Taseen loppusumma	31 427 491	0	32 000 000	32 000 000	32 000 000
Investoinnit netto	1 752 484	2 000 000	3 310 000	2 150 000	1 650 000
Leasing- ja vuokravastuut	0	0	0	0	0
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	12 682 055	12 940 437	12 900 000	15 100 000	15 000 000
- josta kaupungin myöntämät lainat	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
- josta kaupungin takaamat lainat	733 044	733 044	366 548	2 383 300	2 200 000
TUNNUSLUKUJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liiketulos -%	11,8 %	3,5 %	6,1 %	7,2 %	6,7 %
Vuosikate/Poistot -%	195,9 %	125,5 %	149,2 %	159,8 %	157,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,0	1,4	1,6	1,5	1,5
Henkilöstömäärä keskimäärin	21	22	21	21	21
Investointien tulorahoitus %					

Tornion Vesi Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2025:

TA Tavoite	Mittarit
Kaupungin pääomallainalle maksetaan sopimuksen mukainen korko	Korkotuloutus
Vesi- ja jätevesikuution kokonaishinta sijoittuu valtakunnallisen tilaston keskiarvoon	Valtakunnallinen tilasto
Verkostohäiriöiden ja vuotovesien määrä vähenee ja yllättävien käyttökatkosten määrä minimoidaan	Verkostohäiriöt lkm < 40 kpl, vuotovesi m ³ < 15 %, jätevesi < 40 %, yllättävät käyttökatkokset < 20 kpl

Tornion Vesi Oy Perustiedot	
Yhteisön toiminta-ajatus	Toimittaa asiakkailleen hyvälaatuista vesijohtovettä kohtuullisella hinnalla. Huolehtia jätevesien johtamisesta ja käsittelystä vesiensuojelun vaatimukset ja kestävä kehityksen periaatteet huomioon ottaen.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Arto Liikamaa
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Pasi Pigg, Marjo Muhonen, Markus Törmä, Satu Rantajärvi Timo Keinänen
Toimitusjohtaja	Juha Ylioinas
Hallituksen käsittely pvm.	29.10.2024
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2025	Kunnallisvaalien vaikutus hallituksen kokoonpanoon
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025 – 2027	
Toiminnalliset tavoitteet 2025	- Hyvälaatuisen veden turvaaminen asiakkaille - Häiriötön jäteveden siirto jätevedenpuhdistamolle - Vuotovesien vähentäminen - Verkoston saneeraus suunnitelman mukaisesti
Toiminnalliset tavoitteet 2025 - 2027	- Hyvälaatuisen veden turvaaminen asiakkaille - Häiriötön jäteveden siirto jätevedenpuhdistamolle - Vuotovesien vähentäminen - Verkoston saneeraus suunnitelman mukaisesti
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2025 – 2027	
Investoinnit 2025	-Isopäällyste 2-vaihe -Meurmanintie ja poikkikadut -Ahonpääntien vesijohdon uusiminen 3. vaihe -Toimitilat
Investoinnit 2026 - 2027	-Pihlajasaaren uuden asuinalueen vesihuollon rakentaminen

Tornion Vesi Oy

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	4 845 807	4 929 500	5 083 460	5 150 000	5 200 000
Toimintakulut	-3 154 154	-3 483 595	-3 622 433	-3 680 000	-3 720 000
Toimintakate	1 691 653	1 445 905	1 461 027	1 470 000	1 480 000
Rahoitustuotot	17 885				
Rahoituskulut	-243 177	-244 500	-254 500	-260 000	-260 000
Vuosikate	1 466 361	1 201 405	1 206 527	1 210 000	1 220 000
Poistot	-1 195 190	-1 180 800	-1 163 000	-1 200 000	-1 200 000
Tilikauden tulos	271 171	20 605	43 527	10 000	20 000
Tilinpäätössirrot	73 746	60 000	60 000		
Verot	-69 085	-15 170			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	275 832	65 435	103 527	10 000	20 000
TASE	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peruspääoma/osakepääoma	1 008 000	1 008 000	1 008 000	1 008 000	1 008 000
Taseen loppusumma	18 348 355				
Investoinnit netto	1 483 752	1 176 000	2 590 500	1 200 000	1 200 000
Leasing- ja vuokravastuut					
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	10 113 878	9 787 312	10 847 031	10 374 033	9 958 000
- josta kaupungin myöntämät lainat	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
- josta kaupungin takaamat lainat	5 113 878	4 787 312	5 847 031	5 374 033	4 958 000
TUNNUSLUKUJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liiketulos -%	5,6 %	0,4 %	0,9 %	0,2 %	0,4 %
Vuosikate/Poistot -%	122,7 %	101,7 %	103,7 %	100,8 %	101,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	1,0	0,9	0,9	1,0
Henkilöstömäärä keskimäärin	12	13	13	12	11

Tornion Vuokra-asunnot Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2025:

TA Tavoite	Mittarit
Vuokrataso on kohtuullinen	Vuokrat ovat kohtuullisia muihin alueen vuokriin verrattuna
Vuokra-asuntojen laatu ja määrä säilyy kohtuullisena	Vuokrausaste 90 %, korjausinvestointitaso, vaihtuvuus, luovutaan sellaisesta asuntokannasta, joka ei palvele yhtiön toimintaa
Vuokrasaatavien prosenttimäärä liikevaihdosta, luottotappioiden määrä liikevaihdosta	Vuokrasaatavat 3,5 %, luottotappiot 0,5 % Luovutaan sellaisesta asuntokannasta, joka ei palvele yhtiön toimintaa
Asuntoja on tarjolla riittävästi erityisryhmille	Lapin hyvinvointialueen tarpeet
Yhtiön taloudellista tilannetta tervehdytetään kokonaissuunnitelman 2021–2025 toimenpiteiden mukaisesti	Pitkántähtäimen kokonaissuunnitelma 2021–2025
Lainamäärä vähenee vuosittain	Lainanhoitokate

Tornion Vuokra-asunnot Oy	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Laadukkaiden ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen vuokraaminen ja peruskorjaaminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Ismo Urpiainen
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Lasse Jutila, Sanna Lehtinen, Jaana Kostainen, Paavo Maansaari, Satu Rantajärvi, Jorma Isometsä
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	21.10.2024
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2025	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025 – 2027	
Toiminnalliset tavoitteet 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2025 - 2026	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2025 – 2027	
Investoinnit 2025	Puuvuoristen kiinteistöjen ulkomaalauksia jatketaan. Purkukuntoisten kiinteistöjen purkaminen edellyttäen, että saadaan purkuavustusta.
Investoinnit 2026 - 2027	Purkukuntoisten talojen purkamisia ja linjasaneerauksia

Tornion Vuokra-asunnot Oy

TUOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	6 859 491	7 033 492	7 078 118	7 000 000	7 000 000
Toimintakulut	-4 780 849	-3 691 724	-3 813 684	-3 872 126	-3 981 303
Toimintakate	2 078 642	3 341 768	3 264 434	3 127 874	3 018 697
Rahoitustuotot	64 143	29 300	29 300	29 300	29 300
Rahoituskulut	-443 523	-1 870 595	-1 892 860	-1 756 674	-1 647 497
Vuosikate	1 699 262	1 500 473	1 400 874	1 400 500	1 400 500
Poistot	-1 429 487	-1 500 000	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000
Tilikauden tulos	269 775	473	874	500	500
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0	0
Verot	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	269 775	473	874	500	500
TASE	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peruspääoma/osakepääoma	2 462 608	2 462 608	2 462 608	2 462 608	2 462 608
Taseen loppusumma	28 726 401	30 000 000	29 000 000	29 000 000	29 000 000
Investoinnit netto	974 143	500 000	500 000	500 000	500 000
Leasing- ja vuokravastuut	0	0			
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	19 620 957	18 340 180	17 181 034	16 025 517	14 955 873
- josta kaupungin myöntämät lainat	1 208 579	1 208 579	1 208 579	1 208 579	1 208 579
- josta kaupungin takaamat lainat	10 436 370	10 356 853	9 587 139	8 797 873	8 109 074
TUNNUSLUKUJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liiketulos -%	3,9 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vuosikate/Poistot -%	118,9 %	100,0 %	100,1 %	100,0 %	100,0 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9
Henkilöstömäärä keskimäärin	6	6	5	5	5

Tornion Palveluasunnot Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2025:

TA Tavoite	Mittarit
Vuokra-asuntojen laatu ja määrä säilyy kohtuullisena	Vuokrausaste 85 %, PT-suunnitelman mukaiset korjaukset
Vuokrasaatavien prosenttimäärä liikevaihdosta, luottotappioiden määrä liikevaihdosta	Vuokrasaamiset 2 %, luottotappiot 0,2 %
Asuntoja on tarjolla riittävästi erityisryhmille	Tarvittavat käyttötarkoituksen muutokset

Tornion Palveluasunnot Oy	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Asuntojen vuokraaminen ja ylläpito.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Pekka Tallgren
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Arja Karhu, Lasse Jutila, Timo Siivola, Jaana Amonsén
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	14.10.2024
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2025	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025 – 2027	
Toiminnalliset tavoitteet 2025	Pyritään pitämään käyttöaste korkealla.
Toiminnalliset tavoitteet 2025 - 2026	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2025 – 2027	
Investoinnit 2025	Keskikatu 2-4:n kellaritilan kunnostus
Investoinnit 2026 - 2027	

Tornion Palveluasunnot Oy

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	851 847	955 009	1 004 659	955 000	955 000
Toimintakulut	-552 340	-479 000	-573 598	-582 000	-593 157
Toimintakate	299 507	476 009	431 061	373 000	361 843
Rahoitustuotot	91	200	200	100	100
Rahoituskulut	-92 232	-374 800	-347 500	-281 586	-270 443
Vuosikate	207 366	101 409	83 761	91 514	91 500
Poistot	-191 825	-100 000	-82 000	-90 000	-90 000
Tilikauden tulos	15 541	1 409	1 761	1 514	1 500
Tilinpäätössiirrot	3 700	0	0	0	0
Verot	-3 857	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	15 384	409	761	514	500
TASE	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peruspääoma/osakepääoma	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Taseen loppusumma	4 852 906	5 050 000	4 870 000	5 000 000	5 000 000
Investoinnit netto	0	50 000	40 000	40 000	40 000
Leasing- ja vuokravastuut	0	0	0	0	0
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	4 165 708	3 809 905	3 580 808	3 347 890	3 112 841
- josta kaupungin myöntämät lainat	80 858	80 858	80 858	80 858	80 858
- josta kaupungin takaamat lainat	1 044 937	958 952	899 687	840 586	781 355
TUNNUSLUKUJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liiketulos -%	1,8 %	0,1 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %
Vuosikate/Poistot -%	108,1 %	101,4 %	102,1 %	101,7 %	101,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5
Henkilöstömäärä keskimäärin	0	0	0	0	0

Tornion Krunni Oy

Tornion Krunni Oy	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Kunnossapito- ja isännöintipalvelujen tuottaminen kuntakonsernin vuokratyöyhtiöille.
Hallituksen puheenjohtaja	Ismo Urpilainen
Hallituksen jäsenet	Lasse Jutila, Arja Karhu, Satu Rantajärvi, Jouni Myllyneva,
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	21.10.2024
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2025	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025 – 2027	
Toiminnalliset tavoitteet 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2025 - 2026	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2025 – 2027	
Investoinnit 2025	
Investoinnit 2026 - 2027	

Tornion Krunni Oy

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	544 447	770 610	797 700	795 000	795 000
Toimintakulut	-521 847	-765 000	-790 800	-790 000	-790 000
Toimintakate	22 600	5 610	6 900	5 000	5 000
Rahoitustuotot	2	0	0	0	0
Rahoituskulut	0	0	0	0	0
Vuosikate	22 602	5 610	6 900	5 000	5 000
Poistot	-3 179	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Tilikauden tulos	19 423	1 610	2 900	1 000	1 000
Tilinpäättösiirrot	0	0			
Verot	-3 884	-750	-2 000	-500	-500
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	15 539	860	900	500	500
TASE	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peruspääoma/osakepääoma	50 456	50 456	50 456	50 456	50 456
Taseen loppusumma	247 409	280 000	375 000	300 000	250 000
Investoinnit netto	0	1 000	1 000	1 000	1 000
Leasing- ja vuokravastuut	165	165	500	500	500
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	0	0	0	0	0
- josta kaupungin myöntämät lainat	0	0	0	0	0
- josta kaupungin takaamat lainat	0	0	0	0	0
TUNNUSLUKUJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liiketulos -%	3,6 %	0,2 %	0,4 %	0,1 %	0,1 %
Vuosikate/Poistot -%	711,0 %	140,3 %	172,5 %	125,0 %	125,0 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1095,9	272,0	110,4	80,0	80,0
Henkilöstömäärä keskimäärin	8	8	8	8	8

Tornion Työvoimalasäätiö sr

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2025:

TA Tavoite	Mittarit
Säätiön toiminta perustuu tulorakenteeseen	Tilinpäätös, osavuositarkastukset
Säätiön toiminta kehittyy sosiaalisen työllistämisen yksikönä	Kehityshankkeiden tai muiden kehittämistoimenpiteiden raportointi toimintakertomuksessa
Nuorten ohjaaminen koulutukseen ja työelämään, työnantajayhteistyön lisääminen	Nuorten jatkosijoittuminen 85 %, valtakunnallinen keskiarvo 75 %, nuorisotyöttömyys
Työllisyyden kuntakokeilun tukeminen ja asiakasohjausmallin kehittäminen	Asiakasmäärät, tilastointitiedot, prosessikuvaukset
Pyritään ylijäämäväliseen tulokseen, jolla katetaan edellisten vuosien alijäämät	Tilinpäätös

Tornion Työvoimalasäätiö sr	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Sosiaalisen työllistämisen ja kuntoutuksen järjestäminen ja kehittäminen Tornion kaupungissa sekä lähikunnissa
Hallituksen puheenjohtaja	Matti Lankila
Hallituksen jäsenet	Petri Röntynen, Eija Kanto, Marja-Liisa Hentilä, Juhani Maliniemi
Toimitusjohtaja	Mari Jussila
Hallituksen käsittely pvm.	Talousarviokäsittelyn yhteydessä 1.10.2024.
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2025	Toiminnan järjestäminen niin, että käyttöasteet pysyvät hyvällä tai erittäin hyvällä tasolla. Tarkka kuukausittainen käyttöasteen seuranta ja toiminnan säännöllinen arviointi, tulojen ja menojen tasapainottaminen. Toiminnan mukauttaminen vasta jo hyvin pitkälti kysyntää, tehtyjen sopeuttamistoimien ansiosta. Tulopohjan laajentaminen.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025 – 2027	
Toiminnalliset tavoitteet 2025	Hyvinvointialueyhteistyön edelleen kehittäminen ja tiiviin verkostoyhteistyön laajentaminen myös lähikuntia koskien. Hanketyöstä muodostuu pysyvä tapa kehittää työelämälähtöistä kuntoutusta ja valmennusta eri näkökulmista. Hanketyöhön käytetään pääasiassa omaa henkilökuntaa. Tiivis hankeyhteistyö Lapin muiden säätiötoimijoiden kanssa, jolla kehitetään samankaltaisia palveluja paikkakunnasta riippumatta. Työllisyyspalveluiden mahdollisiin kilpailutuksiin osallistuminen, mikäli kilpailutettava kokonaisuus on sisällöltään sellainen, että siihen on edellytykset vastata. Talouden tasapainon kriittinen tarkastelu. Kannattamattoman toiminnan sopeuttaminen tai toiminnan lopettaminen. Kiertotalouden mahdollisuuksien kartoittaminen hanketyön avulla.
Toiminnalliset tavoitteet 2025 - 2026	Monipuolisten palvelukokonaisuuksien kehittäminen verkoston, käyttäjä asiakkaiden ja toimintaympäristön tarpeita laajemminkin kuullen. Viestinnän ja markkinoinnin tehostaminen, jonka avulla panostamme näkyvyyteen mm. sosiaalisessa mediassa. Markkinointistrategian laatiminen sekä visuaalisen ulkoasun ja palvelukokonaisuuksien päivittäminen nykyhetkeen palvelumuotoilun avulla. TE-palvelut 2024-uudistuksen kilpailutuksiin osallistuminen soveltuvin osin.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2025 – 2027	
Investoinnit 2025	Ei merkittäviä investointeja.
Investoinnit 2026 - 2027	Ei merkittäviä investointeja.

Tornion Työvoimalasäätiö

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 592 482	1 346 900	1 222 110	1 252 663	1 283 979
Toimintakulut	-1 466 255	-1 324 800	-1 165 522	-1 188 832	-1 218 553
Toimintakate	126 227	22 100	56 588	63 830	65 426
Rahoitustuotot	467	0			
Rahoituskulut	-996	-760	-760	-760	-760
Vuosikate	125 698	21 340	55 828	63 070	64 666
Poistot	-12 525	-4 610	-7 810	-4 500	-3 580
Tilikauden tulos	113 173	16 730	48 018	58 570	61 086
Tilinpäättösiirrot	0	0			
Verot	0	0			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	113 173	16 730	48 018	58 570	61 086
TASE	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peruspääoma/osakepääoma	25 000	25 000	25 000		
Taseen loppusumma	423 496	0			
Investoinnit netto	0	0			
Leasing- ja vuokravastuut	0	0			
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	152 000	152 000	152 000		
- josta kaupungin myöntämät lainat	152 000	152 000	152 000		
- josta kaupungin takaamat lainat	152 000	152 000	152 000		
TUNNUSLUKUJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liiketulos -%	7,1 %	1,2 %	3,9 %	4,7 %	4,8 %
Vuosikate/Poistot -%	1003,6 %	462,9 %	714,8 %	1401,6 %	1806,3 %
Laskennallinen lainanhoitokate	6,3	1,1	2,9	84,0	86,1
Henkilöstömäärä keskimäärin	33	27			

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy
Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy
Perustiedot

Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Kilparadan ja siihen liittyvien rakennusten ja laitteiden rakentaminen, ylläpito ja vuokraus sekä hevosurheilutilaisuuksien ja muiden erilaisten kurssi-, koulutus- ja yleisötilaisuuksien järjestäminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Matti Lankila
Hallituksen jäsenet	Markus Kannala, Teemu Alatalo, Ulla Miettunen ja Matti Vaajoensuu.
Toimitusjohtaja	Marja-Riitta Tervahauta
Hallituksen käsittely pvm.	Pidetään myöhemmin
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2025	Ei ole tiedossa.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025 – 2027	
Toiminnalliset tavoitteet 2025	Sopimusten ajantasaistaminen.
Toiminnalliset tavoitteet 2025 - 2026	Sopimusten ajantasaistamisen ylläpitäminen ja seuranta.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2025 – 2027	
Investoinnit 2025	Investointeja ei ole.
Investoinnit 2026 - 2027	Investointeja ei ole.

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	32 639	31 620	11 650	12 000	12 500
Toimintakulut	-8 658	-10 030	-10 100	-10 000	-9 500
Toimintakate	23 981	21 590	1 550	2 000	3 000
Rahoitustuotot	0	0	0	0	0
Rahoituskulut	-597	-650	-600	-400	0
Vuosikate	23 384	20 940	950	1 600	3 000
Poistot	-28 117	-27 100	-23 000	-22 000	-21 000
Tilikauden tulos	-4 733	-6 160	-22 050	-20 400	-18 000
Tilinpäätössiirot	0	0	0	0	0
Verot	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 733	-6 160	-22 050	-20 400	-18 000
TASE	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peruspääoma/osakepääoma	374 294	374 294	374 294	374 294	374 294
Taseen loppusumma	302 627	0			
Investoinnit netto	0	13 000	0	0	0
Leasing- ja vuokravastuut	0	0	0	0	0
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	40 050	40 050	30 550	21 050	16 300
- josta kaupungin myöntämät lainat	16 300	16 300	16 300	16 300	16 300
- josta kaupungin takaamat lainat	23 750	23 750	14 250	4 750	0
TUNNUSLUKUJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liiketulos -%	-14,5 %	-19,5 %	-189,3 %	-170,0 %	-144,0 %
Vuosikate/Poistot -%	83,2 %	77,3 %	4,1 %	7,3 %	14,3 %
Laskennallinen lainanhoitokate	4,28	3,82	0,35	0,66	1,47
Henkilöstömäärä keskimäärin	0	0	0	0	0

Tornion Keilahalli Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2025:

TA Tavoite	Mittarit
Vakiinnuttaa tilanne koronan jälkeen	Kävijämäärä
	Talouden toteuma

Tornion Keilahalli Oy	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Keilailu on koko perheen harrastus, joko yksin tai porukalla. Keilailu sopii kaiken ikäisille.
Hallituksen puheenjohtaja	Markku Lahdenperä (pj.), Heikki Keinänen, Markku Taramaa, Markus Kannala ja Ari Koivulanaho
Hallituksen jäsenet	
Toimitusjohtaja	Ei toimitusjohtajaa
Hallituksen käsittely pvm.	21.10.2024
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2025	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025 – 2027	
Toiminnalliset tavoitteet 2025	Tavoitteena on saada toiminta vakiinnutettua vaikeiden koronavuosien jälkeen.
Toiminnalliset tavoitteet 2025 - 2026	Ylläpitää keilailuharrastuksen olosuhteita Torniossa.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2025 – 2027	
Investoinnit 2025	Ei suunniteltuja investointeja.
Investoinnit 2026 - 2027	Ei suunniteltuja investointeja.

Tornion Keilahalli Oy

TUOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	37 320	17 100	19 300	19 300	19 300
Toimintakulut	-11 604	-5 600	-5 600	-5 600	-5 600
Toimintakate	25 716	11 500	13 700	13 700	13 700
Rahoitustuotot	0	0	0	0	0
Rahoituskulut	-3 499	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Vuosikate	22 217	8 500	10 700	10 700	10 700
Poistot	-21 057	-5 700	-10 700	-10 700	-10 700
Tilikauden tulos	1 160	2 800	0	0	0
Tilinpäätössirrot	0	0	0	0	0
Verot	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 160	2 800	0	0	0
TASE	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peruspääoma/osakepääoma	108 902	108 901	108 901	108 901	108 901
Taseen loppusumma	230 706	250 000	220 000	209 300	198 600
Investoinnit netto	16 000	0	0	0	0
Leasing- ja vuokravastuut	0	0	0	0	0
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	82 858	74 000	62 923	52 632	42 342
- josta kaupungin myöntämät lainat	0	0	0	0	0
- josta kaupungin takaamat lainat	74 858	68 000	58 923	50 632	42 342
TUNNUSLUKUJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liiketulos -%	3,1 %	16,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vuosikate/Poistot -%	105,5 %	149,1 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,86	0,94	1,26	1,43	1,65
Henkilöstömäärä keskimäärin			0	0	0

Bottenvikens Reningsverk Ab

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2025:

TA Tavoite
Päästään viranomaisten asettamiin tavoitteisiin taloudellisesti kestäväällä tavalla

Bottenvikens Reningsverk Ab Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Tornion ja Haaparannan jäteveden puhdistus
Hallituksen puheenjohtaja	Markus Kannala
Hallituksen jäsenet	Markku Taramaa, Bengt Westman
Toimitusjohtaja	Hans Kenttä
Hallituksen käsittely pvm.	11.11.2024
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2025	Asiakkaidemme veloituksia joudutaan nostamaan 3 %. Korotus voidaan pitää maltillisena laitoksella suoritettavien tehostamistoimien vuoksi. Laitokselle on laadittu energiatehokkuusselvitys, jonka mukaisia toimenpiteitä käynnistetään investointibudjetin raameissa.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025 – 2027	
Toiminnalliset tavoitteet 2025	Jätevesien puhdistus vahvistettujen raja-arvojen mukaan. Fosforin päästövaatimusta on lievennetty arvoon 0,5 mg/l ja uusi reduktiovaatimus on 90 %. Annettujen raja-arvojen saavuttamiseksi prosessin uudistamista jatketaan (seuraavana ilmastusaltaat ja välppä).
Toiminnalliset tavoitteet 2025 - 2026	Annettujen raja-arvojen saavuttamiseksi prosessin uudistamista jatketaan. Myös laitoksen energiatehokkuutta parannetaan.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2025 – 2027	
Investoinnit 2025	3 000 000 kr, runkojohdon uusimisen aloittaminen 1,6 km (jatkuu 2026)
Investoinnit 2026 - 2027	2026: 13 000 000 kr (päälinja, koneet ja laitteet) 2027: 3 000 000 kr (koneet ja laitteet)

Bottenvikens Reningsverk Ab

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	939 168	767 361	872 801	890 257	908 062
Toimintakulut	-910 316	-770 896	-879 379	-896 967	-914 906
Toimintakate	28 852	-3 535	-6 578	-6 710	-6 844
Rahoitustuotot	15 350	0			
Rahoituskulut	-3 605	-800	-1 000	-1 200	-1 200
Vuosikate	40 597	-4 335	-7 578	-7 910	-8 044
Poistot	-674	-900	-374	-270	-180
Tilikauden tulos	39 923	-5 235	-7 952	-8 180	-8 224
Tilinpäätössirrot	0	0	0	0	0
Verot	-2 807	0			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	37 116	-5 235	-7 952	-8 180	-8 224

TASE	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peruspääoma/osakepääoma	181 643	181 643	181 643	181 643	181 643
Taseen loppusumma	343 015	0	350 000	350 000	350 000
Investoinnit netto	0	0			
Leasing- ja vuokravastuut	4 561	0	11 400	12 000	12 500
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	0	0			
- josta kaupungin myöntämät lainat	0	0			
- josta kaupungin takaamat lainat	0	0			

TUNNUSLUKUJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liiketulos -%	4,25 %	-0,68 %	-0,91 %	-0,92 %	-0,91 %
Vuosikate/Poistot -%	6023,3 %	-481,7 %	-2026,3 %	-2929,6 %	-4468,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	12,26	-4,42	-6,58	-5,59	-5,70
Henkilöstömäärä keskimäärin	7	7	7	7	7

Business Tornio

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2025:

TA Tavoite	Mittarit
Yhtiö neuvoo yritystoiminnan käynnistämistä suunnittelevia asiakkaita	- 30 % perustettujen yritysten omistajista / yrittäjistä käyttää neuvontapalveluja (PRH:n tilasto) - 200 neuvontapalvelutapahtumaa
Yhtiö tukee toimivia yrityksiä niiden liiketoiminnan kehittämisessä	- 40 % yritys- / kehittämistukia saaneista yrityksistä käyttää BT:n kehittämispalveluja - Myönnettyjen kehittämistukien kokonaisvolyymi 500 000 € - 80 kehittämispalvelutapahtumaa
Tornion yritysalueiden markkinointi	Yritysalueille sijoittuvia yrityksiä (uusi kiinteistö, vuokraus tai kiinteistön osto) Arctio -alueiden (North, West/Kromilaakso, Truck Stop) myynnin käynnistys (6 vuokrasopimusta) Torppi 5kpl Suensaari, toimitilapörssin myötä seurataan vapaiden/tyhjien tilojen määrän kehitystä
Alueelle sijoittautuu uusia isoja työllistäjiä	Alueelle sijoittuva toimija työllistää yli 10 hlö
Tapahtumat / koulutukset yrityksille ja sidosryhmille	4 – 5 kpl vuodessa Osallistujia yhteensä 300 – 800 kpl
Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos	4,0 (asteikolla 1-5)
Yrityskehittämisen ja hankkeiden kautta luodaan uusia työpaikkoja	Uusien työpaikkojen määrä
Kansainvälisen matkailun kehittäminen	STF (Sustainable Tourism Finland) polun (7-kohdan ohjelma) aloittaminen yhdessä matkailutoimijoiden kanssa.

Business Tornio	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Tornion elinkeinoelämän kehittäminen ja monipuolistaminen, työllisyyden edistäminen sekä matkailupalvelujen tarjoaminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Arto Liikamaa
Hallituksen jäsenet	Tapio Herajärvi, Terhi Kuivila, Jukka Kujala, Raimo Pohjanen, Mikko Ylitalo, Kari Rantamaa
Toimitusjohtaja	Toimitusjohtaja Tero Siivola
Hallituksen käsittely pvm.	Tammikuu 2025
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2025	Arctio-alueiden kaavojen valmistuminen. Lump sum-matkailuhankkeen hakeminen ja käynnistäminen Visit TornioHaparanda ry:n perustaminen yhdessä matkailutoimijoiden kanssa
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025 – 2027	
Toiminnalliset tavoitteet 2025	Yhtiön strategian mukaiset painopistealueet: • Varmistamme, että pysymme kansainvälisesti kiinnostavana kaupallisenä keskittymänä • Hyödynnämme omaa logistista solmukohtaamme – raide- ja maantie-rahti • Vahvistamme teräksen ja rakentamisen klusterin kehittymistä ja menestymistä • Suurteollisuuden kehittyminen ja kasvaminen tulevaisuuden teollisuuden kautta • Kansainvälisen matkailuvetovoiman kehittäminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen
Toiminnalliset tavoitteet 2025 - 2026	Yhtiön strategian mukaiset painopistealueet: • Varmistamme, että pysymme kansainvälisesti kiinnostavana kaupallisenä keskittymänä • Hyödynnämme omaa logistista solmukohtaamme – raide- ja maantie-rahti • Vahvistamme teräksen ja rakentamisen klusterin kehittymistä ja menestymistä • Suurteollisuuden kehittyminen ja kasvaminen tulevaisuuden teollisuuden kautta • Kansainvälisen matkailuvetovoiman kehittäminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2025 – 2027	
Investoinnit 2025	Ei investointeja.
Investoinnit 2026 - 2027	Ei investointeja.

Business Tornio

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	939 168	767 361	872 801	890 257	908 062
Toimintakulut	-910 316	-770 896	-879 379	-896 967	-914 906
Toimintakate	28 852	-3 535	-6 578	-6 710	-6 844
Rahoitustuotot	15 350	0			
Rahoituskulut	-3 605	-800	-1 000	-1 200	-1 200
Vuosikate	40 597	-4 335	-7 578	-7 910	-8 044
Poistot	-674	-900	-374	-270	-180
Tilikauden tulos	39 923	-5 235	-7 952	-8 180	-8 224
Tilinpäätössirrot	0	0	0	0	0
Verot	-2 807	0			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	37 116	-5 235	-7 952	-8 180	-8 224

TASE	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peruspääoma/osakepääoma	181 643	181 643	181 643	181 643	181 643
Taseen loppusumma	343 015	0	350 000	350 000	350 000
Investoinnit netto	0	0			
Leasing- ja vuokravastuut	4 561	0	11 400	12 000	12 500
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	0	0			
- josta kaupungin myöntämät lainat	0	0			
- josta kaupungin takaamat lainat	0	0			

TUNNUSLUKUJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liiketulos -%	4,25 %	-0,68 %	-0,91 %	-0,92 %	-0,91 %
Vuosikate/Poistot -%	6023,3 %	-481,7 %	-2026,3 %	-2929,6 %	-4468,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	12,26	-4,42	-6,58	-5,59	-5,70
Henkilöstömäärä keskimäärin	7	7	7	7	7